ALEXANDRU V. ALEXANDRU

LARA

Coperta și tehnoredactarea: Tiberiu GRIGORIU

EDITURA
ISBN

ALEXANDRU V. ALEXANDRU

LARA

EDITURA

În aceeaşi apă,
Botezătorul ne-a creştinat pe toţi.

Alex Alexandru

I.

Golful pescarilor era un intrând îngust de doar câțiva stânjeni, ce da spre stufărişul bălților nesfârşite din Lunca Rudarilor. În fiecare vară soseau aici zeci de țigani rudari, în căruțele lor trase de cai, de loitrele cărora erau legați în lanțuri câinii de care nu se despărțeau niciodată. Îşi întindeau corturile zdrențuite, ori îşi improvizau adăposturi din cartoane, pături şi nuiele de arin, pe locurile mai înalte, pe unde nu băltea apa. Cât era vara de lungă săpau lutul acela nisipos, îl călcau cu picioarele, apoi îl aşezau în tipare de lemn şi, după ce lua forma cărămizilor, era dat la soare, uscat în stive înalte cât un stat de om. Uneori, cărămizile erau vândute aşa nearse, alteori erau trecute prin cuptoare devenind rezistente aidoma produselor de fabrică. În jurul celor ce lucrau efectiv pământul roiau zeci de copii laolaltă cu porcii şi câinii şi caii scheletici, printre bidoane vechi şi butoaie de fier mâncate de rugină, printre grămezi de pământ şi gropi săpate proaspăt. Soarele ardea peste spinările negre ale celor mici şi peste câini, şi peste căldări cu apă, şi peste caii legați la căruțe ori lăsați în voia lor, doar cu picioarele de dinainte împiedicate cu funii groa-

se din cânepă sau prinse în curele ori cu lanțuri. De dimineața până noaptea târziu, hărmălaia era continuă, cu întreruperi de câte o jumătate de ceas când oameni şi câini şi copii înnoroiți din tălpi şi până în creştetul capului se adunau tăcuți în jurul unei mămăligi rotunde, de două palme în diametru. Cu lapte, cu ouă, cu ciorbă de buruieni fiecare îşi umplea burta şi se întindea la soare pentru cuvenita odihnă de peste zi. „Parcă niciodată vara n-a fost mai fierbinte ca anul ăsta”, îşi zise Petre Căliman, ghemuit la umbra unei tufe de porumbar pârjolită de caniculă. De aproape o lună de zile se furişează în apropierea țiganilor rudari. Vorbele venite dinspre aceştia îi lovesc auzul, dar nu le înțelege. Distanța până la ei e mare. Accentul țigănesc e de neînțeles pentru el. Câțiva paşi mai încolo, l-ar simți câinii. Un țăran cu sapa în spinare trecu pe lângă el grăbit. Nu se putu abține să nu-l tachineze:

- Te uiți la țigănci, sunt frumoase, dar cam înnămolite. Ai grijă că țiganii dau cu toporul. Nu suportă să te dai la muierile lor.

Petre Căliman ridică din umeri. Nu răspunse.

Țăranul îşi văzu de drumul său.

Petre Căliman n-avea vreun sentiment anume pentru țigăncile aduse în discuție de trecătorul cu sapa aşezată de-a curmezişul spinării. Pânda lui lângă aşezarea rudarilor era legată de dispariția Larei. Pe ea o căuta, pe fiica sa pierdută cu ani în urmă, ori răpită de cineva. Se afla închis într-o puşcărie. Vorbise la cârciumă despre rege şi pronunțase titulatura întreagă a dinastiei de Hohenzolern.

Cineva la pârât la miliție că face politică anticomunistă. L-au ridicat într-o noapte de acasă. La procuratură a fost întrebat dacă ştie cum îl cheamă pe ex-regele României. El, Petre Căliman, n-a ezitat să spună că se numea Carol Anton Joachim Zephyrin Friedrich Mainard de Hohenzollern Sigmaringen. A vrut să le spună anchetatorilor că numele dinastic era legat de provinciile pe care le stăpânea suveranul la o anume vreme. Nu l-a mai ascultat nimeni. A fost luat, încătuşat şi depus în arest. A primit trei ani de închisoare. Puşcăria o făcuse la Văcăreşti. Scăpase de pedeapsă cu câteva luni mai devreme. Venit acasă avea să afle că nevasta îi murise într-un accident de maşină. Despre fiica lor Lara, nu ştia nimeni. A căutat-o prin centrele de minori, prin casele de copii, pe la neamuri. N-a fost de găsit. Cineva i-a vorbit de locul unde se întâmplase să moară soția sa. Îi indicase porțiunea de şosea din dreptul rudăriei. „Să fi fost şi Lara în maşina accidentată? Ce s-a întâmplat cu ea? Dacă murea, ar fi fost evidențiată în actele de cercetare a accidentului, dar nu era. Cineva o luase”. „Cu siguranță Lara ajunsese la țigani”. „Era aceeaşi şatră, acelaşi trib prezent în această vară?”. Întrebările erau multe. Petre Căliman îi studia cu atenție pe țigănuşii cu burțile goale ce se hârjoneau printre stivele de cărămizi nearse şi pe lângă şandramalele zdrențuite, la un loc cu porcii plini de noroi şi câinii şi caii şi cu tot calabalâcul țigănesc totdeauna în dezordine. Lara ar avea acum aproape cinci ani. Petre Căliman n-a mai văzut-o de când aceasta trecuse de

un an. Copiii țiganilor rudari semănau izbitor unul cu altul, de parcă erau făcuți de o mumă. În fiecare zi, omul încearcă să se apropie de cei mici, să schimbe măcar o vorbă cu ei. Poartă întotdeauna cu el o sticlă cu apă. De mâncare nu se atinge. Mănâncă seara când ajunge la locuința lui. Îi ajunge o masă pe zi şi ceaiul rece de dimineața băut în grabă, pe stomacul gol, şi neîndulcit. Speră ca într-o zi s-o descopere undeva pe Lara lui, singura mângâiere din această lume. Este posibil, crede el, ca fiica sa, copila de aproape cinci ani, să se afle printre copiii țiganilor rudari. Răpită sau găsită pe undeva de cărămidarii din zonă, fata ar fi greu de identificat la prima vedere dintre ceilalți copii. Petre Căliman merge pe intuiție, şi de ce nu, îşi zice el „pe o recunoaştere reciprocă”.

*

Sergentul major de la intrarea în şantierul de construcții al hidrocentralei se prezentă la raport imediat ce ieşi din post. Avea sarcini precise în ce îl privea pe inginerul Petre Căliman, fost jurnalist şi scriitor cum se recomandase el prin zona oraşului muncitoresc.

Comandantul său, un ins trimis de partid, cu grad de căpitan, abia se instalase la biroul său de lucru. Tresări când auzi bătăi în uşă.

- Intră, strigă el, intră, nu sta la uşă!

Sergentul major îşi scoase chipiul de pe cap, aşezându-şi-l cu grijă sub brațul stâng. Se apropie

de biroul şefului său. Ca de pe o bandă magnetică, vorbele sale începură să se deruleze, aproape fără virgulă şi fără punct.

- Te-ai pornit ca robotul, stai jos şi ia-o pe rând, îi zise căpitanul; la obiect, concis şi fără să-ți strigi cuvintele ca o moară stricată.

- Domnule comandant, am onoarea să raportez, îşi reîncepu raportul sergentul major.

- Te ascult!

- În timpul serviciului meu, Obiectivul urmărit a plecat din şantier la ora 7:00 dimineața şi s-a întors la ora opt seara.

- E vorba de Căliman, da?

- De el, vă raportez că, şi azi s-a dus la țigănci!

- La rudărie?

- Da, domnule căpitan, l-am urmărit.

- De la dormitorul său din şantier, zici că s-a dus direct la rudarii cărămidari…

- Da, acolo s-a dus!

- Mai departe, ce a făcut acolo?

- S-a apropiat de stivele de cărămizi. S-a lungit în iarbă, lângă o tufă de porumbari, şi-a aşezat sticla de apă lângă el, privind încontinuu la țigăncile care cărau pământul şi îl jucau cu picioarele după ce îl udau şi-l amestecau cu nisip.

- N-a stat de vorbă cu niciuna dintre femei?

- Nu, domnule căpitan.

- Se uita ca prostul la ele şi atât?

- Le privea, îşi ridica fruntea din iarbă, se uita, apoi le urmărea până se întorceau la groapa din care scoteau pământul… şi tot aşa.

- Ți-a scăpat ceva, sergent.
- Nu cred, domnule comandant!
- Un om, cât de prost ar fi el, nu stă toată ziua în căldura aia de foc să se uite la picioarele țigăncilor. Ne scapă ceva!
- Femeile sunt aproape goale până la brâu…
- Şi?
- Îi place să se uite la ele!
- La noroiul de pe picioarele lor?
- N-au noroi peste tot…
- Adică se mai vede şi altceva la ele, asta vrei să spui. Ce s-ar mai putea vedea sergent, la amărâte-le alea de rudărițe?
- Ăştia care sunt obsedați nu le văd amărâte!
- Părerea ta, nu?
- Da, domnule comandant…
- Ne scapă esențialul, sergent! E ceva la mijloc. Un om în toată firea nu îşi pierde vremea în felul acesta. Omul are un servici, o avea familie, copii acasă. Apropos, el când mai lucrează dacă îşi pier-de vremea privind muierile rudarilor?
- În tura de noapte…
- După mintea ta, Căliman ăsta lucrează noap-tea, iar ziua pândeşte din buruieni la cum se fac cărămizile în Golful Pescarilor şi la țigăncile cu fus-tele ridicate care calcă lutul…
- Este tot ce am observat, domnule căpitan.
- Îi faci o chemare la post. Mâine la prima oră te prezinți cu el aici!
- Cu… domnul Căliman?
- Doar nu de mă-sa vorbeam! Îl aduci pe Căli-

man la post. Mâine la prima oră!

Sergentul major salută în poziția de drepți, întorcându-se spre uşă. Misiunea lui se încheiase pe ziua de azi. „Ce dracu o fi cu omul ăsta? Nu se uită după țigănci”, zicea comandantul, „dar atunci de ce îşi pierde vremea prin preajma lor?” se întrebă subofițerul de serviciu, cu gândul la ziua de mâine când trebuia să-l aducă la post pe numitul Petre Căliman.

*

Abia ieşit din tura de noapte, inginerul Petre Căliman se prezentă la uşa postului de miliție din incinta şantierului de construcții a hidrocentralei. Pe uşa instituției trona un lacăt cât pumnul. Nu venise nimeni la ora aceea matinală. Cu gândurile duse spre nicăieri, omul se aşeză pe scara din beton de la intrare. „Voi aştepta”, îşi zise el, „altceva ce să fac?”

Sergentul major care îl anunțase să se prezinte la miliție îi spusese doar că este chemat acolo de comandant.

Într-un târziu, şeful postului îşi făcu apariția. Deschise lacătul de la uşă, apoi îndepărtă grătarul de protecție, făcându-i semn lui Petre Căliman să intre înăuntru. Omul se conformă urmându-l îndeaproape. Rămase în picioare la un metru de biroul comandantului aşteptând să i se spună ceva. Căută din priviri un scaun pe care să se aşeze. Nu exista niciunul în afară de cel ocupat deja de omul

legii. Auzi ca de undeva de departe vocea căpitanului de miliție:

- V-am chemat pentru o declarație…
- O dau cu plăcere, domnule ofițer. Ce vreți să ştiți?
- În legătură cu preocupările d-voastră…
- Serviciu… şi cam atât!
- În afara orelor de lucru, ce faceți?
- Citesc, scriu, ascult muzică…
- Ce scrii, domnule Căliman?
- Cărți, articole de ziar…
- Despre ce?
- Critică literară, hermeneutică, literatură…
- Citeşte cineva ce scrii dumneata?
- N-am făcut un studiu în acest sens.
- Despre țigăncile din cărămidărie ce scrii?
- Nu cu ele îmi ocup timpul.
- Eşti văzut zilnic în preajma lor. Ai vreo iubită printre ele?
- Nu, domnule ofițer.
- Îți pierzi vremea pe lângă ele doar aşa de vorba lumii? A bârfelor?
- Mă bănuiți de ceva. Îmi scapă acuzațiile.
- Şi nouă ne scapă prezența dumitale zilnică în zona cărămidăriei. Ce faci pe acolo?
- Este o poveste lungă, domnule căpitan. Cine ar sta s-o asculte?
- Noi, poliția, vă stăm la dispoziție!
- E arhicunoscută, doar autoritățile nu o ştiu.
- N-a vrut nimeni să vă asculte?
- S-au făcut că îi interesează pe mulți. Doar atât.

- Ne ascundeți ceva.

- Poveştile nu se țin ascunse.

- Atunci, cum vă explicați că noi nu ştim nici măcar de ce stați toată ziua la pândă în cărămidărie? Pe cine urmăriți, domnule Căliman? Ce vreți să vedeți ori să auziți în țigănia aia incultă şi murdară?

- Vă faceți a nu şti!

- Ce să ştiu, domnule Căliman?

- Toată miliția județului cunoaşte situația mea, dumneavoastră cum n-ați aflat-o?

- Trebuia să ştiu ceva?

- Am depus un memoriu şi la secția pe care o conduceți.

- Când, domnule Căliman?

- În urmă cu două-trei săptămâni.

- Am lipsit, domnule inginer! Am fost în concediu…

- Vă las să citiți memoriul meu, cu siguranță se află prin vreun sertar de birou.

- Aşa am să fac, domnule Căliman! Măcar să ştiu şi eu ce cauți dumneata în fiecare zi în preajma țiganilor rudari, să nu mor prost, adică…!

- Aş vrea să vă las, măcar în ideea de a vă da timp să reflectați la ceea ce veți găsi interesant în sesizarea mea, în plângerea mea.

- Să fiți convins, domnule Căliman. Sesizare, reclamație, memoriu, cum îl numiți d-voastră, va fi în atenția mea în următoarele ore. Sunteți liber, vă anunțăm noi când să treceți pe aici.

- Bună ziua, domnule ofițer. Vă stau la dispoziție în toate zilele ce vor urma.

Acestea fiind zise, fiecare reveni la treburile sale. Era ora prânzului. Muncitorii din schimbul de zi mergeau spre cantină, la masa lor zilnică. Inginerul Petre Căliman se alătură acestora cu gândul la o masă caldă. „N-am mai mâncat de mult o ciorbă”, îşi zise el, ținând pasul după cei ce se îndreptau spre cantina şantierului.

*

Comandantul secției de miliție privi în urma celui ce-i vorbise de o plângere mai veche la ei la miliție. Îl urmări de la fereastra biroului până când omul se pierdu în mulțimea de muncitori ce aveau ca țintă cantina şantierului. Secretara lui, care ținea loc şi de purtător de cuvânt, intră pe nesimțite în biroul sefului ei. Aşeză o ceaşcă mare de cafea în dreptul scaunului de la masă şi vru să se retragă. Atent la mişcările ei, căpitanul de miliție se întoarse rapid şi o prinse înainte ca femeia să ajungă la uşă.

- Avem o plângere depusă de unul Căliman, zise el, ce vrea de la noi? Ai citit-o?

- În mare, da, zice de un copil, de o fetiță pe care o caută de mai multă vreme.

- Cu „vremea asta multă” n-are acoperire. S-a liberat recent din închisoare.

- A fost condamnat? Nu ştiam…

- Vreo trei ani de pârnaie, doar atât i-au dat.

- Furt, viol?

- Aş! Atentat la siguranța statului!

- Şi numai atât a primit? Trei ani?

- Era în câmpul muncii, avea familie. Nici la originea socială nu stătea prost, avea părinții agricultori, n-avea pe nimeni în străinătate…A scăpat ieftin.

- Ce anume făcuse?

- Striga ca prostul, „trăiască regele!”

- Care rege?

- Eu de unde să ştiu, Virginico? Unul din ei, au fost mulți pe la noi pe aici. zicea de unul care avea vreo 7-8 nume.

- N-am auzit de vreunul cu atâtea nume.

- Eşti mică, nici pe vremea mea nu se vorbea despre regi. Căliman ăsta bătea câmpii cu regalitatea lui.

- Avea, probabil şi ascultători.

- Bețivii de prin cârciumi! Cine altcineva să-l asculte? Ăştia ies de la muncă şi țin drumul la birt. Uită de casă, de nevastă, de copii. Pentru ei contează rachiul şi berea.

- Au bani. N-au pe ce să-i cheltuie.

- Bani au, le dă statul. Bine ar fi să le dea mai puțini, n-ar mai sta în cârciumi toată ziua.

- Acolo se simt ei bine.

- Sunt de acord cu tine. Ce ziceai de plângerea lui Căliman?

- Îşi caută fiica.

- A pierdut-o?

- Aşa zice. Scrie că era în penitenciar când s-a întâmplat.

- Fata cu cine era? Cine o avea în grijă?

- Mama ei, fosta nevastă a lui Căliman.

- Erau despărțiți?
- Da! Ea, nevastă-sa părăsise domiciliul conjugal imediat după încarcerarea soțului.
- Şi a plecat în lume…
- Probabil la părinții ei, ori la un alt bărbat. Nu precizează unde s-a dus.
- Fata dispărută era mare?
- La data de care vorbeşte Căliman, fetița ar fi avut circa un an, un an şi jumătate.
- Şi acum câți ani ar avea, Virginico?
- Aproape cinci ani, domnule căpitan. După relatarea petentului cam atâția ar trebui să aibă copila dată dispărută.
- O caută pe la țigani. Ori se face…
- Ştie el ceva.
- Am impresia că ne duce cu preşul.
- Ce altceva să caute în rudărie?
- Vreo țigancă…
- Nu-l cred în stare. Omul a fost inginer.
- Şi ce dacă?
- Nevastă-sa era profesoară.
- Țigăncile îi plac lui. Sunt brunete ca el.
- Domnule comandant, eu zic să citim cu atenție plângerea lui Căliman şi să dăm o raită prin rudărie.
- Tu o cunoşti pe fiica lui Căliman?
- Nu! De unde s-o cunosc?
- În țigănie de ce vrei să mergi?
- Să stăm de vorbă cu oamenii de acolo.
- Zici că e vreun prost să ne-o arate pe aia mică, să ne facă cunoştință cu ea!

- Nu neapărat. Dar trebuie să începem de undeva. E o plângere a unui om adresată nouă.

- Părerea ta!

- Aşa cred, domnule căpitan. Este de datoria noastră să vedem cum stau lucrurile.

- Mai concret, ce propui?

- Să-i chemăm pe țigani la post, ori să meargă cineva la ei.

- Să-i cercetăm, zici…

- Da, domnule comandant!

- Țiganii or să ne spună nouă ce şi cum?

- Au obligația s-o facă.

- E greu, Virginico. E tare greu. E al dracului de greu. Țiganii n-au buletine, n-au acte, n-au nimic. Copiii lor nu sunt declarați niciunde.

- Întrebăm, cercetăm, ne facem meseria, datoria!

- Datoria față de cine, Virginico?

- De Căliman, de cetățeanul român!

- De ce nu-şi caută odrasla, Căliman ăsta, pe la curțile regale? Nu vorbeşte el de regi? O fi chiar neam cu ei. O avea sânge albastru în el ca regina Angliei. Mai ştii?!

- Eu zic să le facem o vizită rudarilor.

- Aşa pe nepusă masă, hodoronc-tronc!

- Ne anunțăm vizita. Ori îi chemăm la noi.

- Frumos spus. Pe cine să chemi, Virginico?

- Pe rudari, pe femeile lor, pe toți cei de vârsta majoratului. Şi pe copii dacă e nevoie.

- Pe numele cui să facem chemarea?

- Ale rudarilor, domnule căpitan.

- Vii de pe altă planetă, fato!

- Cum aşa, şefule?

- Ţiganii ăştia n-au nici măcar unul acte de identitate!

- Au nume, prenume…

- Dacă vor să le spună.

- Găsim o modalitate. Suntem de la miliție, nu?!

- Să strângi echipa, Virginico, mergem la rudari.

- N-am nevoie de prea mult timp. La ordinul d-voastră ne strângem imediat.

- Într-o oră-două vă stau la dispoziție, sunt al vostru. Vreau însă linişte. Fără tam-tam. Nu vreau să se audă că am dat buzna peste cărămidarii din Golful Pescarilor. Ştii cum e lumea, se alarmează imediat.

- Vom şti doar noi, echipa, domnule comandant.

- E foarte bine. peste o oră şi jumătate ne întâlnim aici în biroul meu. E bine?

- Am înțeles. La ora respectivă vom fi aici.

- Fără zarvă, ne-am înțeles?

- Nu vom şti decât noi, domnule comandant.

- Voi ştiți ce înseamnă scandalurile cu țiganii. Avem nevoie de linişte.

- Suntem la ordinele d-voastră!

- Eşti liberă, Virginico. Adună oamenii şi adu-i aici. vedem ce-o ieşi.

Subordonata comandantului de miliție ieşi din încăpere. Închise fără zgomot uşa.

„Să vă ia dracu pe toți”, zise în şoaptă căpitanul de miliție. „Numai de țiganii cărămidari n-aveam eu chef azi”, mai zise el, căutând în sertarul biroului plângerea de la dosarul lui Petre Căliman.

*

Soarele de la mijlocul zilei arde ca jarul. Câmpia din luncă este umedă totuşi, ridicând în aer un miros de pământ ars. Pe lângă cocioabele rudarilor pasc doi cai scheletici. Un câine mârâi de câteva ori şi tăcu. Câţiva copii înnegriţi de soare se bălăcesc într-un ochi de apă. Ţiganii cărămidari stau pe la umbra adăposturilor. Echipa trimisă de Inspectoratul de Poliţie coborî în grabă dintr-un ARO vechi şi se îndreptă spre căruţele rudarilor, unde stăpânii acestora aşteptau să se mai înmoaie dogoarea soarelui.

- Bună ziua, zise unul dintre miliţieni. Bine v-am găsit. Ce faceţi fraţilor aici, pe căldura asta?

- Ne mai odihnim şi noi, ce să facem, răspunse una dintre femeile aflate la umbra unei căruţe cu coviltir. Cu ce treabă pe la noi?

- În vizită! Am venit să vă vedem, veni răspunsul ferm al şefului de poliţie.

- Numai pentru atât aţi bătut drumul până aici? întrebă o ţigăncuşă robustă, care lăsa la vedere un sân dezgolit la gura unui sugar cât o palmă de mic.

- Vrem să aflăm şi cum staţi cu viza.

- Ce e aia, mâncaţi-aş? Întrebă aceeaşi femeie.

- Viza de flotant. Mutaţia! Voi nu sunteţi de-ai locului. Aveţi nevoie de viză! Buletine de identitate aveţi?

- N-avem şefule! De unde să avem? Cine ne dă

nouă buletine? sări de la locul lui un ins cu fața scorojită de soare.

- Ne faceți un tabel cu tot personalul de aici: bătrâni, tineri, copii. Vrem să vă luăm în evidență.

- Am făcut ceva, dom' sef? întrebă femeia cu copilul la piept.

- Nu. Sunteți oameni cinstiți, contăm pe voi. Ni se cere însă şi nouă, de la Județ, să ținem evidența oamenilor şi în special a celor ce vin de prin alte părți. Ştiți măcar cum vă cheamă?

- Ştim şefule, cum să nu ştim? răspunseră în cor toți cei de la umbra căruței.

- Aveți foarte mulți copii. Îi ştiți care ai cui sunt?

- Da, şefule. Fiecare şi-i cunoaşte pe ai lui.

- Atunci e simplu. Noi facem un tabel, iar voi îl semnați pe rând.

- Şi copiii? întrebă cineva.

- Ei pun degetul. Le luăm amprentele. Sau e vreunul care ştie carte?

- Nu domnule ofițer, nu ştie niciunul. Nici noi nu ştim carte, răspunseră mai mulți rudari deodată.

- Întocmim tabelele, şi mai vedem, zise şeful milițienilor. De la voi nu ne aşteptăm la mai mult, continuă el aşa ca pentru sine.

Țiganii cărămidari îşi spuseră rând pe rând numele şi prenumele. În dreptul fiecărui cuplu familial se trecură datele copiilor proprii. Operațiunea se întinse pe aproape două ore. La încheierea formalităților, comandantul de miliție întrebă:

- Voi nu aveți un şef? Un bulibaşă ceva, ca la celelalte triburi de țigani?

- Fiecare e bulibaşă peste el şi peste muierea şi copiii lui, răspunse un țigan cu mustața de-o palmă, parcă supărat de întrebare.

- Am înțeles, zise polițistul. O să trebuiască să treceți pe la noi. Pe rând, în câte o zi vă aşteptăm pe toți bărbații să veniți la miliție şi să dați câte o declarație despre voi şi familia voastră. S-a înțeles?

- Da, domnule comandant, strigară mai mulți inşi. Venim la declarații, mai ziseră aceştia.

- Şi să vă vedeți de treabă, mă, auziți?

- Da, domnule milițian, am înțeles, se pronunțară câțiva. Noi nu facem rău nimănui, ne-a reclamat cineva cu ceva?

- Stați liniştiți. Nimeni nu vă acuză. Doar v-am avertizat. Unii dintre ai voştri au mâna lungă, n-ați aflat?

- Noi nu, şefule. Suntem oameni cinstiți, cu frica lui Dumnezeu. Nu vrem să avem păcate, noi avem copii de crescut. Ne place la noi acasă şi la muncă, nu la puşcărie.

- Rămânem înțeleşi. Pe rând să treceți pe la post.

- Venim, domnule şef, venim, răspunseră rudarii, urmărindu-i pe milițieni cum se depărtează de ei.

*

Rând pe rând rudarii cărămidari îşi făcură timp şi trecură pe la secția de miliție. Se obişnuiau greu cu noua formulă a instituției. Trecuseră aproape şapte luni de la schimbarea regimului politic în subordinea căruia se afla miliția. Actualii guvernanți încercau să schimbe vechea titulatură cu cea de poliție. Nici lucrătorii instituției nu se obişnuiseră. Şi ei, ca şi cetățenii civili continuau să-i spună ca înainte. Cât despre cărămidarii nomazi, aceştia încă nu auziseră de căderea Zidului Berlinului şi nici de democrație capitalistă. Democrația lor şi capitalismul erau gropile din care scoteau pământul fără să le mai astupe cu ceva, caii, copiii, şandramalele zdrențuite în care se adăposteau claie peste grămadă, şi muierile lor pe care nu le-ar fi dat cuiva nici pe tot aurul din lume.

Primul care se prezentă, un anume Iorgu Cazan avea doi copii deja pregătiți de însurătoare, aveau, după cum spunea el peste 14 ani ca vârstă. Trecu repede de filtrul miliției şi fu lăsat să plece. Următorul pe lista celor chemați, Mihai Baldovan, se foi de câteva ori pe scaun, după ce îşi anunțase pe trei dintre cei patru copii ai săi. Ofițerul din fața lui se trezi întrebându-l:

- Te supără ceva, nea Mihai?
- Cu fata a mică am ceva. nu ştiu cum s-o trec.
- Ai uitat cum o cheamă? întrebă milițianul.
- Ea e fata găsită…

- Stai un pic, cine a găsit-o şi unde?
- Pe câmp. Pe drumul dintre şantier şi pădure.
- De mult se întâmpla asta?
- Acum trei ani.
- Cine a găsit-o?
- Nevastă-mea. Se ducea după ciuperci în pădure. Ea a găsit-o.
- Era singură nevasta dumitale?
- Nu. Cu copiii. Nu pleca fără copii.
- Nea Mihai, vorbeşti de un copil de parcă ai fi găsit un cățel la marginea drumului.
- Ivona mea se ducea după ciuperci, domnule şef. În drum spre pădure, pe câmp, a găsit-o pe ea, pe fata de care vorbesc. Nu e clar?
- Țigane, aici nu e vorba de miştocăreală. Ia-o cu începutul. Ascult!
- V-am zis. Ivona a găsit-o pe fată. A întrebat-o de vorbă, dar nu ştia să vorbească, copila n-avea mai mult de doi ani.
- Şi a luat-o cu ea, amestecând-o în turma voastră, asta vrei să zici?
- Nu, domnule ofițer. Muierea mea a adus-o acasă, la cărămidărie. A spălat-o, i-a dat să mănânce, a încercat să stea de vorbă cu ea.
- Şi?
- Şi nimic. Fata nu putea vorbi.
- Mai departe. Ce ați făcut cu fata?
- Am dus-o la Miliție, la secție.
- Ce v-au zis cei de acolo?
- Nimic. Ne-au trimis cu ea la dispensar.
- Era bolnavă?

- Nu. A consultat-o un doctor şi ne-a zis că e sănătoasă, s-o ducem acasă.

- Şi ați dus-o acasă…

- Nu, domnule, am dus-o la miliție din nou.

- Mă bagi în sperieți, nea Baldovane.

- Eu nu vă mint, vă spun adevărul.

- Ce au zis cei de la secție?

- S-o duc acasă şi să-i dau mâncare, până vine cineva s-o ia şi s-o ducă la o casă de copii în oraş.

- Şi pe urmă?

- N-a mai venit nimeni după ea.

- Dumneata nu te-ai mai dus la Miliție să întrebi ce să faci cu fata?

- M-am dus, domnule şef. Nici nu ştiu de câte ori n-am fost. Şi muierea mea s-a dus, cu fată cu tot a mers la Miliție.

- Şi?

- Nimic. Ne-au luat la goană. Au zis că dacă mi-e greu cu ea să fac o cerere la Casa de Copii să o primească acolo.

- Pe urmă?

- De acolo m-au trimis la Primărie să aduc adeverință, certificat de naştere şi să dau declarație că n-o pot întreține.

- Mă sperii, domnule, pur şi simplu asta sună a caraghioslâc. Ai fost la Primărie?

- Cum să nu. La trei primării m-am dus cu fata. Mi s-a zis că nu s-a născut pe raza lor.

- Până în final ce s-a mai întâmplat?

- M-am dus din nou la Miliție. De acolo m-au trimis la Autoritatea Tutelară.

- Şi ai ajuns acolo…

- N-am ajuns. Am întrebat peste tot. Nimeni n-a ştiut unde să o găsesc.

- Ca atare, ai rămas cu fata.

- Da, domnule ofițer. De atunci fata este cu noi, cu mine, nevastă-mea şi cei trei copii pe care îi avem în afară de ea.

- Cum o cheamă pe fată?

- Rovana, domnule milițian. Aşa i-am pus numele. Am dus-o şi la popa când am botezat-o. Să vedeți ce frumoasă şi ce mare s-a făcut, este de mai mare dragul. Şi e vrednică şi cuminte de n-ai ce zice de ea.

- O puneți şi la treabă?

- Toți ai noştri muncesc. Fiecare după cât poate. Aduce apă de la lac, stropeşte pământul, calcă lutul înmuiat, stropeşte cărămizile puse la uscat ca să nu crape de dogoarea soarelui…Rovana este fata noastră, domnule ofițer, nici n-ai zice că nu s-a născut din neamul nostru.

- Nea Mihai, m-ai dat gata. În ăştia trei ani de când ați găsit-o pe fată, a întrebat cineva de ea?

- N-a întrebat nimeni.

- Nu ați auzit pe cineva că şi-ar fi pierdut copilul?

- Nu s-a plâns nimeni. Auzeam. Auzeau ceilalți.

- De unde crezi că a apărut această copilă?

- S-a rătăcit, domnule ofițer, sau o fi lăsat-o vreo muiere, a vrut să scape de ea. N-o fi avut ce să-i dea să mănânce.

- Situația e gravă, nea Baldovane.

- De ce domnule, de ce să fie cum ziceți…

- Copila aparține unei familii.

- Şi ce dacă? Să vină să le-o dau. O gură mai puțin la masă.

- Adică o dai, în cazul că cineva o revendică?

- Nu suntem răpitori de copii. Nici vânzători nu suntem. N-a fost nimeni din neamul nostru…

- Dar vreo părere de rău aveți, domnule Mihai?

- Sigur, domnule ofițer. Ne gândim însă şi la ăla care i-o fi tată sau la mama ei. Nu suntem sălbatici. Noi am salvat-o pe fată, n-am furat-o. I-am dat adăpost şi mâncare, am îmbrăcat-o. Are tot atâtea haine câte au şi ăilalți ai mei.

- Vreun gând să o vindeți sau să o măritați pe bani, cum se obişnuieşte la țigani, n-ați avut?

- Doamne fereşte! Am vândut cai! Şi cărămizi vindem, domnule ofițer. Noi nu suntem vânzători de suflete! Ne-ar bate Dumnezeu.

- Femeia dumitale ce-o să zică în cazul în care ar trebui s-o dați pe fată?

- N-are nimic de zis.

- N-o să facă tărăboi?

- Nici vorbă de aşa ceva. Suntem nişte oameni amărâți, dar avem suflet, domnule milițian.

- Te duci la muierea matale, nea Mihai. S-o pregăteşti, să încerci să-i explici…

- Am înțeles că trebuie s-o dăm. Ce să-i explic Ivonei?

- S-o iei mai pe departe, să nu-i zici direct.

- Muierea mea nu e una d-alea.

- Adică o s-o lase pe fată să plece?

- Cum să nu. Ivona ştie că nu este a ei.
- Mă tem de contrariu.
- Nu înțeleg?
- Ivona matale o să țipe, se dă în spectacol aşa cum fac țigăncile de obicei.
- Greşiți, domnule ofițer. Ivona mea este o muiere cu educație, bine crescută…
- În cărămidărie, cu câinii şi caii, cu porcii şi noroiul, vrei să zici.
- Fiecare munceşte unde-i este locul, domnule, asta nu înseamnă proastă creştere. O să vă convingeți. Muierea mea nu e cu nimic mai prejos decât a dumitale sau a şefului de stat, să ştiți asta de la mine, de la țiganul rudar Mihai Baldovan!
- Te-ai aprins, nene Mihai. Am zis şi eu aşa…
- Să nu mai ziceți de nevasta mea, vă rog din suflet să nu mai ziceți!
- N-o să mai zic, nea Mihai.
- Aşa să ne ajute Dumnezeu, mai zise rudarul cărămidar Mihai Baldovan întorcându-se spre uşă.

Şeful de poliție înțelese că stricase atmosfera vorbind malițios la adresa femeii rudarului. Îşi aprinse o țigară şi întinse una şi interlocutorului său:

- Ia o țigară, domnule Baldovan!
- Mulțumesc, eu fumez de ale mele, răspunse omul, încă iritat de vorbele milițianului.
- O să vă căutăm noi, nene Baldovane.
- Sunteți bineveniți oricând, răspunse acesta ieşind din încăpere.

*

Chemat la miliție, Petre Căliman tresări. „Să ştii că ăştia îmi caută nod în papură”, îşi zise el. „Doar am fost la ei, ştiu ce e cu mine şi ce mi s-a întâmplat. Nu cred că mai au îndrăzneala să deschidă vorba de regalitate. Avem democrație, aşa ni se spune la televizor. S-au făcut alegeri, s-a schimbat regimul opresiv cu unul democratic, statul a devenit unul de drept…”

- Poftiți înăuntru, auzi el vocea secretarei.

Păşi timid în biroul comandantului.

- N-am să te invit să iei loc, domnule Căliman. N-avem timp. În țigănia de la cărămidărie se află o fată de vârsta celei căutate de dumneata. N-am văzut-o, n-o ştim cum arată. Țiganii rudari spun că au găsit-o în urmă cu trei ani de zile.

- E posibil să fie vorba de fiica mea.

- O cunoşti, dacă o vezi?

- Nu, domnule căpitan. Am lăsat-o când avea un an şi ceva. Eram la închisoare la vremea dispariției sale.

- Ce să se fi întâmplat, domnule Căliman?

- Bănuiesc a fi fost împreună cu mama ei la momentul accidentului în care soția mea şi-a pierdut viața. Şoferul a fost accidentat grav, copila s-a pierdut prin mulțimea adunată.

- Şi n-a văzut-o nimeni?

- Nefiind de-a locului, cine să se preocupe de o copilă a nimănui? Abia mergea în picioare. Uneori nu voia să meargă. Sta jos şi atât.

- O să fie teribil de greu. Groaznic o să fie.

- De ce credeți?

- Fata nu vă cunoaşte. Țigăncile or să țipe ca din gură de şarpe. Cum crezi că vor accepta ele s-o dea pe fată unui necunoscut?

- Nu ştiu. Importantă este găsirea fetei.

- Şi dacă n-o fi a dumitale?

- Mă supun la toate testele. Voi apela la sprijinul fostei mele soacre…

- Ați avut o soacră?

- Probabil că o mai am încă, mama nevestei mele. Ea a cunoscut-o pe fată când era mică. Până la moartea soției mele au stat într-o casă.

- Fata a crescut şi pentru ea, domnule Căliman. Dumneata n-o cunoşti, invocând creşterea fetei, pentru soacră va fi acelaşi lucru.

- O soluție trebuie să existe.

- Vom găsi una. Nu vom lăsa lucrurile aşa. În caz de scandal o vom duce pe fată într-un centru de ocrotire a minorilor. S-o rupem mai întâi de mediul în care trăieşte de atâția ani.

- D-voastră ştiți mai bine…

- Vrei să zici că sunt mai de-al lor, de-al țiganilor.

- Departe de mine gândul.

- Nu mă supără postura de țigan, şi ei sunt tot oameni.

- Lumea se cam fereşte de ei.

- Şi nouă ne dau de furcă.

- Încep să-mi recapăt încrederea. Ştiu însă cât de greu va fi până la momentul când îmi voi reîntregi familia.

- Am înțeles că soția v-a murit?
- Aşa este.
- Într-un accident…
- Am aflat în puşcărie. Eram la Văcăreşti, ispăşeam o pedeapsă de trei ani.
- Erați despărțiți, după câte ştiu.
- Imediat după arestarea mea mi-a scris. O presau cei de la Inspectoratul Județean şi, probabil vreun bărbat aflat în viața ei.
- Era profesoară, după ştiința mea.
- Da. Cadru didactic.
- Trebuia să vă părăsească. Altfel o puneau pe liber. A ales să-şi păstreze postul în învățământ.
- Am înțeles situația şi tot ce ținea de aceasta.
- Despre accident ce ştiți, domnule Căliman?
- Mai nimic. Am auzit doar. Mi-au scris prietenii.
- Despre fată nu v-a zis nimeni.
- Nu. De la 300 de km de ai mei, n-a ştiut nimeni. Soția se deplasa spre Bucureşti. Cu siguranță a fost însoțită de fiica noastră. Până la sosirea Miliției la locul accidentului, Lara, fiica mea, s-a pierdut prin mulțimea adunată. N-a ştiut nimeni de existența ei. Ai mei au aflat de accident după liberarea mea. Pe atunci nu se dau la televizor morții şi dispăruții ca acum.
- Da, erau alte timpuri. Trăiam într-o societate închisă, rigidă. Dar, era ordine, domnule Căliman! Era ordine, nu haos cum este acum!
- Libertatea aduce cu sine şi un pic de dezordine.
- Adică, un pic mai mult, domnule Căliman!

- Nu era bine nici atunci, pentru orice nimic erai aruncat după gratii…

- Ai gustat ceva din puşcăriile comuniste.

- Aproape trei ani.

- Ce te-a apucat, domnule, să-i preamăreşti pe regi?

- N-am ridicat pe nimeni în slăvi. Era vorba de un articol de ziar, nimic mai mult. Criticam regalitatea şi aduceam în discuție rapacitatea camarilei regale.

- N-ai strigat trăiască regele?

- Nici vorbă!

- La dosarul dumitale aşa se scrie.

- Au vrut să mă înfunde. Pronunțasem doar denumirea provinciilor stăpânite de rege şi care se adăugau ca nume la titulatura fostului suveran.

- Şi pentru atât…?

- A fost destul pentru trei ani.

- Bucurați-vă de libertate, domnule Căliman!

- Aşa am să fac, tovarăşe căpitan.

- Nu se mai zice tovarăşe…

- D-voastră sunteți din vechii tovarăşi, v-ar sta rău să vi se spună domnule!

- S-o lăsăm cum este, fiindcă e bine cum e!

- N-am nimic de adăugat.

- Să vă pregătiți de înfruntarea cu țiganii.

- Sunt oameni paşnici.

- Nu întotdeauna.

- Au recunoscut prezența fetei în tribul lor.

- N-aveau încotro.

- Eu cred că ne vom înțelege.

- Ai de gând să le dai ceva bani?

- În situația dată n-am altceva de făcut.

- Vor cere mult.

- Am ceva bani, am casă, maşină, le voi da pe toate.

- Sper să recuperăm fata de bună voie şi fără vreo răscumpărare în bani.

- Pentru Lara voi vinde tot. O vreau acasă, domnule căpitan. Îmi este dor de ea. Mă sufoc fără ea!

- Vă înțeleg. E vorba de un copil. Toți suntem oameni şi părinți.

- Aveți vreun plan anume?

- Să vorbim cu oamenii.

- Şi cu fetița trebuie vorbit.

- Pe ea o luăm pe sus, domnule Căliman!

- De asta mă tem. D-voastră forțați lucrurile. Copilul s-a ataşat de țigani, e de-al lor. Lara e un copil, domnule căpitan!

- Are cinci ani. Realizează ce se întâmplă.

- De lucrul acesta mă tem cel mai mult. Despărțirea de părinții ei adoptivi şi de frații ei o să fie teribil de grea pentru Lara.

- Se adaptează, domnule Căliman! Dumneata te-ai obişnuit şi cu puşcăria, ea de ce nu s-ar readapta la familia inițială?

- Nu ştiu cum va fi. Mă tem însă.

- N-ai motive, omule. Fii pe pace. O rezolvăm noi.

- O rezolvare în forță ar strica lucrurile.

- Încercăm cu binişorul. Vedem ce e de făcut. Până la urmă o vom lua pe fată de acolo. Altfel de ce ne-am mai duce?

- Mă las în voia Poliției. Aşa îi zice acum instituției d-voastră. Mi-e greu să mă obişnuiesc.

- Nici noi nu ne-am adaptat. Uneori ne spunem milițieni, alteori polițişti. Dar ce contează?

- Aveți dreptate.

- Peste exact un ceas plecăm în rudărie, domnule Căliman. Până atunci relaxați-vă, beți o cafea…

- Aşa am să fac, domnule căpitan. Bine ziceți, trag şi un fum-două de țigară…

- Ne întâlnim la maşină. Într-o oră plecăm.

- La ordinele d-voastră, domnule comandant, mai zise Petre Căliman, părăsind biroul şefului de poliție.

La scara de la intrare erau trase deja câteva maşini de teren. Poliția post-decembristă nu îşi uitase obiceiul, conta pe forță şi represiune.

*

În coloană, pe drumul spre stufărişul bălților, maşinile poliției lasă în urmă un nor de praf înecăcios. Se aud sirenele puse în funcțiune şi lătratul câinilor stârniți de hărmălaia polițienească. Este ora prânzului. În rudăria cărămidarilor este linişte. Polițiştii coborâră în grabă. Se îndreptară spre căruțele trase una lângă alta într-un semicerc aproape perfect. Țiganii rudari se ridicară de la locurile lor ieşindu-le în întâmpinare. Ştiau de ceea ce căutau aceştia şi erau dispuşi să coopereze. Cei mici se aşezară pe un rând. Nu ştiau de ce este vorba. Aşa li se ceruseră, să se încoloneze. Cineva din-

tre ai lor făcu observația că nu lipseşte niciunul. Copila căutată ştia de ce au venit polițiştii. Mama ei îi vorbise. Plângea. Cu părul despletit şi slinos revărsat peste față şi cu o rochiță ruptă şi murdară, Lara, fiica inginerului Petre Căliman, era acolo, în rândul acela de copii. Plângea în hohote. Ivona, nevasta lui Mihai Baldovan, trecu în spatele fetei ținând-o de umeri. Copila începu să țipe. Petre Căliman îşi dădu seama că era fiica sa. N-o cunoştea. Fata crescuse. Parcă şi la culoare se schimbase. Soarele nemilos îi uscase fața. Părea mult mai în vârstă. Avea picioarele goale şi murdare. Pielea crăpată lăsa impresia unor tăieturi. Petre Căliman se apropie de ea. Strigă:

- Lara! Ce faci, Lara?

Fata nu-i răspunse. Pe ea o chema Rovana, numele la care răspundea era dat de Ivona şi de Mihai Baldovan, părinții ei adoptivi. Pe ei îi cunoştea de prieteni şi părinți. Şi pe copiii rudarilor îi avea de frați şi prieteni. Cu ei crescuse laolaltă.

- Lara, sunt eu, tatăl tău! Zise Căliman, încercând să întindă mâna spre fată.

Copila se trase înapoi înfundându-se în fustele Ivonei.

Petre Căliman o prinse în brațe. Fata strigă de câteva ori.

- Cu ea la maşină, strigă un plutonier major. Ce mai aşteptați? Duceți fata la maşină!

Cu fata în brațe, Petre Căliman se îndreptă spre prima maşină. Urcă fata, după care se aşeză şi el lângă ea. Lara mai strigă de câteva ori spre țiganii

rudari. Maşinile demarară în trombă.

Ghemuită într-un colț al maşinii, fata se scutură ca de friguri şi țipă. Lacrimile ei i se scurg pe față, apoi în poală. Petre Căliman pare mai îngrozit decât fata. Nu ştie nici măcar dacă ea este Lara lui, fiica pe care o caută de aproape un an de zile.

Lucrurile s-au desfăşurat amețitor de repede. Programase să se poarte altfel cu fiica sa. Poliția scosese la înaintare forța şi oamenii, maşinile şi puştile din dotare. Țiganii rudari n-au apucat să se dezmeticească. Rovana lor a fost luată pe sus şi dusă la maşină. Ce se va întâmpla cu ea, unde va fi dusă? Nu ştia nimeni. De partea cealaltă, polițiştii îşi încheiaseră misiunea. Puțin le păsa lor că Rovana se va chema Lara şi că va locui cu Petre Căliman şi nu cu ceata Baldovanilor. Nu se întreba nimeni dacă fata este sau nu fiica celui ce o luase de la rudari. Cât despre Lara, ea nu ştia decât să plângă. Uneori chiar țipa. Tatăl ei încercă de câteva ori s-o potolească. Vorbele sale nu vibrau în urechile copilei. Ea doar plângea. Se ştergea la ochi cu dosul palmelor şi tot aşa într-un țipăt lăsa impresia că niciodată nu va fi altfel.

- Vorbeşte cu mine, Lara! Sunt tatăl tău, Lara!

Fata țipa cu şi mai multă înverşunare. Când tatăl său încerca să se apropie de ea, se strângea cât putea în peretele maşinii. Dârdâia toată. Printre țipetele sale se auzeau uneori cuvintele „mamă, tată, de ce m-ați lăsat, unde sunteți?” La întrebările ei nu venea nici un răspuns. Într-un târziu, unul dintre polițiştii de lângă Lara îi zise lui Petre Căliman:

- Las-o şi dumneata în pace! Nu vezi că e supărată?

Un altul de lângă el zise malițios, parcă răspunzând celui de dinainte:

- A schimbat regimul, domnule! Ce aveți cu ea? Se simțea bine lângă țiganii ei!

Fata nu simți batjocura. N-auzea şi nu vedea pe nimeni. Doar Petre Căliman suspină de câteva ori. Vru să-şi aprindă o țigară. Renunță repede. Maşina de teren în care se aflau alerga spre oraş sărind peste hârtoapele drumeagului de căruțe. În urmă nu se mai auzea nimic. Larma cărămidarilor şi lătratul câinilor se potoliseră imediat după plecarea polițiştilor. Copiii se uitau unul la altul. Nu îndrăzneau să întrebe ce s-a întâmplat cu surioara lor, de ce au luat-o cu ei pe Rovana şi unde aveau de gând s-o ducă pe cea pe care ei o ştiau de soră, prietenă şi mereu alături de ei. Rudarii cărămidari se luară cu treburile lor de parcă nu se întâmplase nimic. Simțeau durerea despărțirii de Rovana, însă, ştiau să-şi înăbuşe tristețea şi părerile lor de rău.

Prin şantierul de construcție al Hidrocentralei, oamenii aflaseră câte ceva. Nimeni nu ştia exact ce şi cât este adevărat din ceea ce le ajunseseră la urechi. „Lumea trăieşte din tragedii”, se exprimase şeful şantierului, un inginer în prag de pensionare.

*

Maşina poliției opri în fața blocului în care locuia inginerul Petre Căliman. Nimeni nu zise nimic. Polițiştii se uitau unul la altul. Căliman se târî pe banchetă mai aproape de Lara.

- Am ajuns acasă, copila mea…

Fata țipă ca din gură de şarpe:

- Săriți, strigă ea, săriți, m-au furat de acasă!

- Nu te-am furat, Lara, eşti fiica mea. O să stai în altă casă. Ai să vezi cât de bine o să-ți fie…

- Vreau la mama şi la tatăl meu! strigă fata din adâncul rărunchilor. duceți-mă acasă la frații mei!

- O să-i chemăm pe toți ai tăi ori de câte ori vei dori tu, Lara. Îți poți chema frații la tine. Când o să creşti mai mare o să înțelegi situația.

- Vreau la ai mei, nu merg nicăieri… mai zise fata.

Unul dintre polițişti deschise portiera maşinii. Coborî şi se aşeză pe o bancă pe care scria „Primărie”. După el coborî şi un alt însoțitor de al său, îşi aprinseră câte o țigară şi discutau gesticulând din mâini. Situația creată nu le da bine la confortul lor de inşi ai tăiatului frunză la câini, cum se exprimau oamenii locului la adresa polițiştilor.

Petre Căliman o prinse de mână pe fată. Aceasta mai scoase un țipăt încercând să scape din strânsoarea tatălui său. Omul însă, nu-i dădu drumul. O prinse în brațe şi o coborî pe trotuar. La scara blocului, locatarii se îmbulzeau curioşi să vadă despre

ce e vorba. Unii aflaseră, alții nu. Când o văzură pe fată, fiecare îşi dădu frâu liber părerilor personale şi aprecierilor la adresa fetei.

Lara tremura. Plângea cu sughițuri. Îi curgea nasul laolaltă cu lacrimile ei de copil. La răstimpuri ducea mâna la nas şi se ştergea cu dosul palmei. Într-o rochiță scurtă, în picioarele goale, murdară de noroi şi cu părul nepieptănat arăta ca o sălbăticiune prinsă în capcană, fără putere de scăpare. Oamenii din jur se dezmeticiră repede. Nu era ceva spectaculos, Căliman, vecinul lor, îşi găsise fata la cărămidarii din zonă, o adusese acasă cu Poliția şi se gândeau la cum vor fi pedepsiți rudarii pentru răpirea copilei.

O maşină cu semnul Crucii Roşii opri în stradă între mulțimea adunată. O doamnă aproape rotundă, cu picioarele de doar două palme, coborî cât putu de repede din maşina Salvării, proțăpindu-se în fața lui Căliman. Se auzi strigând:

- Urcați fata în Salvare! porunci ea, arătând cu degetul spre maşina în care venise.

- Nu e bolnavă, doamnă, îngână unul dintre polițişti. E doar speriată.

- Dumneata să taci! se răsti femeia. Fata trebuie ținută în carantină, deparazitată…

- Doamnă, interveni Căliman, fetița e speriată, atât. E de înțeles, am despărțit-o de ai ei.

- Ştiu eu mai bine ca dumneata, se răsti femeia în halat alb. Are nevoie de analize, examen ginecologic şi multe altele, mai zise ea.

Fata era îngrozită. Țipa ca din gură de şarpe.

- Lăsați-mă! Nu mă omorâți! Duceți-mă acasă la ai mei!

Petre Căliman îi şopti la ureche, sugrumat de emoțiile date de situația creată:

- Hai în casă, Lara! Hai fata mea, vorbim acolo, o să-i chemăm şi pe frățiorii tăi.

- Nu vreau, şopti fata. De ce m-ați furat de acasă? De ce mă mințiți?

- Eşti fiica mea, Lara. Nu te mint. Sunt tatăl tău. Nu îți vreau răul, Lara, ascultă-mă.

- Mă cheamă Rovana, de ce-mi zici Lara?

- O să-ți zic aşa cum vrei tu, hai acasă, mâncăm ceva, te speli şi mergem prin oraş. La plimbare. Dacă eşti cuminte mergem şi pe la frățiorii tăi. Îi luăm pe la noi. O să vezi că nu îți vreau răul. Sunt tatăl tău.

Fata lăsă impresia unei uşoare cedări. Se opri din plâns. Îşi şterse fața şi nasul cu palmele ei mici înnegrite de soare. Zise către tatăl său:

- Nu vreau să merg la doctor. Mi-e frică de injecții, mi-e frică, repetă ea.

- Nu te voi duce, mergem acasă. Te speli, te linişteşti, mâncăm ceva, poate vrei să dormi…

Lara tăcu. Suspină de câteva ori, apoi întinse mâna spre cel ce-i spusese că e tatăl său.

Petre Căliman o prinse cu putere de mâna ei mică pe care lacrimile se amestecaseră cu rămăşițele de mocirlă de la pământul ce-l aşeza, cum învățase de la părinții adoptivi, în tiparele acelea din lemn, după ce le spăla cu grijă şi le aşeza pe locul netezit ca în palmă. Tată şi fiică se strecurară

printre privitorii de ocazie şi intrară în bloc. În urma lor, femeia rotofeie striga cât putea:

- Lăsați fata! Trebuie să meargă la spital! Vine din țigănie, are pediculoză! O avea, Doamne fereşte, şi alte boli!

Nimeni nu-i dădu atenție. Căliman reuşise s-o ia pe Lara cu el. fata se potolise din plâns urmându-l spre locuința lui de la etajul al doilea. Polițiştii urcară unul câte unul în maşina ce-i adusese. Plecară. Femeia de pe Ambulanță înjură de câteva ori, furioasă de întâmplare. Amenință cu pumnul înspre scara blocului pe unde intrase Căliman şi se potoli. Oamenii se împrăştiară care încotro. Într-un târziu, Ambulanța plecă spre spital, aşa cum venise, cu doamna în alb pe scaunul din dreapta şoferului. Amenințările sale nu le mai auzi nimeni.

*

Pătruns în apartamentul său, Petre Căliman se duse mai întâi la ferestre. Le deschise larg. Căldura verii încinsese aerul dinăuntrul locuinței ca într-un solar. Aproape că nu se putea respira. Lara se uită în jos cu ochii plânşi. Nu mai avea putere să plângă, nu mai putea să țipe. Aştepta să se întâmple ceva cu ea. Nu ştia ce, dar în mintea ei lucrurile se perindau de-a valma.

- Aş vrea să mâncăm ceva, se adresă el fetei.

- Ne ma has! răspunse fata, cu sila celui chemat la o faptă abominabilă.

Petre Căliman nu înțelese ce zice Lara lui, price-

pu însă că fata îi vorbise pe țigăneşte.

- Nu ştiu limba rromani, zise el, fă-mi un semn. Zi ceva în graiul românesc.

Fata făcu ochii mari. Se holba la tatăl său cu ură, indignare şi parcă şi în bătaie de joc.

- Eu pun masa, tacâmurile şi mâncarea, le aduc pe toate aici, lângă tine. Te servesc împărăteşte. Spune ceva în limba noastră strămoşească. Sunt sleit de puteri, simt cum mi se scurge viața din mine. Te-am regăsit, Lara! Aş vrea să trăiesc. Sunt tatăl tău! Lasă-mă să-ți spun povestea noastră, a familiei Căliman. O să înțelegi că n-am nicio vină în tragedia asta care ni se întâmplă. Drama pe care o trăim ține doar de întâmplare şi poate de soarta noastră…

Fata se întoarse cu spatele. Încerca să-şi supere tatăl. În mintea ei de copil nutrea speranța întoarcerii sale în rudăria părinților adoptivi. Aştepta momentul să fugă sau să fie luată de mână şi dusă înapoi în tribul în care trăise, lângă frații ei şi lângă părinți şi lângă câinii şi caii de care nu se despărțise nicio clipă în anii ei de viață.

Petre Căliman aduse un pahar cu apă şi-l puse pe masă. Tăie, apoi, o bucată de carne şi o felie de pâine pe care le suprapuse ca pe un sandviş întinzându-le spre Lara.

Fata nu dădu vreun semn că ar dori ceva de la el.

- Mănâncă, Lara, mănâncă ceva. te îmbolnăveşti, Lara, vrei să ajungem pe mâna doctorului?

Copila tace. Suspină din când în când. Pe pi-

cioarele murdare i se zăresc mici vânătăi de parcă ar fi fost bătută de cineva.

Cu sanvişul în mână, tatăl său se duse lângă ea.

- Mănâncă, Lara! Nu vrei să fim prieteni? Mănâncă ceva. sau vrei să te speli pe mâini? Uite ce murdară eşti. Dacă mănânci, te duc la copii, la joacă, ai văzut ce leagăne sunt în fața blocului?

Ca dintr-un timp uitat, al nimănui, se auzi glasul firav al fetei:

- Ne has. Sâ mangă boc!

- Îmi pui răbdarea la încercare, Lara. Dacă vrei să vorbim țigăneşte, învață-mă. Recunosc că nu ştiu limba pe care o vorbeşti tu. Ce să fac? Recunosc, mă dau bătut în fața ta, eşti mai deşteaptă decât mine! Vrei să glumim?

Fata nu răspunse. Pe chipul ei apăruse o undă de înviorare. Reuşise să-l supere pe cel ce se pretindea a fi tatăl său.

- Vino la masă, Lara, hai să mâncăm ceva.

- Ți-am zis că nu mănânc!

- De ce, Lara?

- Fiindcă sunt sătulă, ți-am zis…

- Nu pricep o iotă din ce spui. tu ştii să vorbeşti româneşte. În tribul vostru nu se vorbea altfel. De unde ai învățat limba rromani?

- De la tata şi de la mama…

- Nu i-am auzit vorbind limba respectivă.

- Vorbeam între noi. Şi cu frații mei vorbeam țigăneşte. Tu de ce îi spui rromani la limba mea de acasă?

- Literar, limba vorbită de rromi, adică de țigani se cheamă rromani. Cei de etnie rromă țin foarte mult la limba lor. Nu vor însă să-i zică țigănească.

- De ce?

- Cuvântul țigan are înțeles de om rău.

- Părinții mei şi frații mei sunt răi?

- Nu. Dovadă că tu plângi după ei. N-ai putea plânge după nişte oameni care fac rele, nu-i aşa?

- Mă duci acasă?

- Într-o zi am să te duc pe acasă. Aş vrea să vină şi ai tăi pe la tine.

- Pe unde pe la mine?

- Aici în oraş, în locuința asta.

- Îi primeşti?

- Cum să nu! Ei, cei de la cărămidărie sunt părinții tăi adoptivi, adică ei au avut grijă de tine, te-au crescut ca şi pe proprii lor copii.

- Eu de ce nu sunt a lor?

- Ai fost a lor pe tot timpul cât s-au ocupat de creşterea şi de educația ta. În ce te priveşte, tu n-ai cunoscut alți părinți, deşi ai avut o mamă şi un tată adevărați, biologici, cum se zice la carte.

- Voi de ce m-ați dat lor?

- Nu te-am dat. ai fost găsită de ei.

- Voi m-ați pierdut?

- Se poate spune şi aşa. Eu am fost arestat şi dus la închisoare, iar mama ta a murit într-un accident de maşină. Tu erai cu ea când s-a întâmplat nenorocirea. Fiind singură printre cei morți şi accidentați, ai plecat, probabil spre undeva anume, ca orice copil rătăcit de ai săi. Te-au găsit lucrătorii

cărămidari din zona unde s-a răsturnat maşina în care erai tu şi mama ta…

- De ce le zici lucrători?
- Aşa se numesc oamenii care muncesc.
- Lumea ne zice țigani rudari.
- După meseria pe care o practică părinții tăi. Cei care fac oale se numesc olari. Ai voştri fac cărămizi şi se numesc cărămidari.
- De ce le spui rudari?
- Etnia din care fac parte ai tăi se cheamă aşa.
- Sunt țigani?
- Țigani sau rudari, ei sunt cu toții români. Țara noastră, a tuturor, se cheamă România. Pe tot cuprinsul țării sunt foarte multe etnii.
- De ce fuge lumea de țigani?
- Nu fuge. Ei, țiganii au obiceiurile lor, mult diferite de ale celorlalți. În rest sunt la fel. Cum nu prea vor să învețe carte sunt nevoiți să facă toate lucrurile care sunt mai grele şi chiar mai urâte. Dacă Mihai Baldovan şi cu Ivona lui ştiau carte, nu ajungeau să frământe pământul şi să-l transforme în cărămizi. Aveau posibilitatea să lucreze undeva într-o fabrică sau uzină sau chiar în vreun birou. Trăind în condiții grele, în neajunsuri, ajung să fie marginalizați, mai puțin luați în serios. Nimeni nu contează pe ei. Ca atare îşi duc zilele cum pot. Când omul nu are ce mânca fură de la altul şi ajunge la puşcărie, îşi pierde valoarea morală şi încrederea în ceilalți. Oamenii nu mai contează pe el.
- Tu aşa ai ajuns la puşcărie?
- N-am furat. Cu mine a fost altceva.

- Numai țiganii fură?
- N-am spus asta.
- Ai zis că te-au dus la închisoare. De ce?
- Am scris ceva ce n-a plăcut autorităților.
- Înseamnă că şi cei cu carte ajung la puşcărie?
- Evident! Pe criterii politice, mai ales în țări cu regimuri totalitare, oricine poate fi condamnat şi arestat. Au pățit-o mulți români.
- O să mă înveți carte?
- Aş vrea. Din tot sufletul meu aş dori să înveți.
- Şi dacă mă ia la puşcărie?
- Am să te învăț să nu faci politică, să stai departe de minciună şi hoție, să nu faci parte din tagma corupților şi nici în tabăra celorlalți să nu fii. Să-i laşi dracului cu politica lor de guvernare ori de opoziție. Să fii tu, să trăieşti liniştită, să-ți educi copiii şi să-i creşti ca pe oameni cinstiți şi drepți, să trăiască din munca lor şi din talentul lor.
- Când mă duci acasă?
- Te îmbăiezi bine, îți aranjezi părul şi te duc mai întâi în oraş. Cumpărăm ceva de mâncare pentru diseară, trecem pe la magazin şi îți cumperi hăinuțe noi, pantofi, umbreluță de soare dacă vrei. Găseşti acolo parfum, şampoane, creme, tot ce vrei tu.
- Eu vreau acasă.
- Vom merge şi acasă la ai tăi. Apoi venim din nou aici la noi. Când ți se va face dor vom merge iarăşi… şi tot aşa.
- Nu voi mai sta cu ei?
- Doar când îți voi da învoire pentru o zi, două sau mai multe.

- Ca de la puşcărie?
- Oh, nu, de acolo nu mai vine nimeni până nu îşi ispăşeşte pedeapsa.
- Eu sunt pedepsită mai rău?
- Tu eşti fiica mea. Eşti liberă ca pasărea cerului. Dar ai un domiciliu aici şi vei pleca, tot aşa cum se duc ceilalţi copii în vacanţă la mare sau la munte, în vizită la prieteni şi la neamuri, în excursie în ţările europene, bineînţeles însoţită de cineva. Eşti doar un copil. Nu poţi merge singură pe oriunde.
- Şi dacă mă duc singură?
- Te ia Poliţia, te internează într-un centru de minori şi mai apoi te vor trimite acasă însoţită de cineva, cu interdicţia să nu mai pleci hai-hui. Trăim după nişte reguli, nu facem fiecare cum ne taie capul.
- N-o să fug de acasă, dacă mă asculţi!
- Întotdeauna te voi asculta. Vei fi şefa mea, vrei să-mi fii şefă?
- Batem palma, dacă vrei aşa!
- Îţi dau înscris, nu te mint.
- Nu ştiu să citesc.
- Îţi citesc eu!
- Nu. Vreau doar cuvântul tău!
- Îl ai! Să nu-mi ceri însă ce nu se poate…Acum te rog să mergi la baie.
- Nu ştiu să mă spăl…
- Acasă la voi cine te spăla?
- Mama!
- De data asta te spăl eu. De mâine, facem noi rost de o femeie care să-ţi aibă grija!

Petre Căliman pricepu că fata nu ştia să umble cu robinetele de la baie şi nici cu săpunul nu prea era obişnuită. Intră în baie, umplu cada până la jumătate cu apă călduță, puse şamponul şi săpunul pe marginea căzii şi o pofti pe fată înăuntru. Fără să mai aştepte vreo vorbă, Lara îşi aruncă rochița de pe ea şi intră în cadă. Se bălăci câteva minute, apoi vru să iasă.

- Gata, zise ea, m-am spălat.

Tatăl său zâmbi. Îşi umplu palmele cu şampon. Părul încâlcit al fetei deveni repede mătăsos şi sclipitor. O învăță cum să-şi dea cu săpun pe piele şi mai ales pe picioare. În câteva minute Lara, rudărița din cărămidărie, arăta ca o mică prințesă, cu pielea rumenă şi catifelată. Petre Căliman o înveli într-un prosop de baie şi o duse în casă.

- Aştepți aici până vin eu, da? zise el.

- Până vii îmi descurc părul. Şi te aştept, răspunse fata din prosopul cât o jumătate de pătură.

*

Peste rudăria cărămidarilor se aşternu liniştea. Plecarea Rovanei cu cel care zicea că îi este tată, lăsase un gol cât un hău în sufletele celor rămaşi. Se obişnuiseră cu ea, era de-a lor. N-au trecut însă decât câteva ore de linişte. Peste şatra rudarilor au năvălit cei ai lui Cațaonu. Călări, în galopul cailor, Gorea, Elvis şi Mamutu sosiră în tabăra din Golful Pescarilor. Abia săriseră de pe cai şi începură să înjure şi să-i amenințe pe toți cei ai lui Mihai Baldovan.

- Vrem fata! strigară cât putură ai lui Cațaonu.
- A luat-o miliția, zise Baldovan.
- Ți-am plătit-o, ne dai fata sau banii!
- De unde să vă dăm banii? întrebă Ivona, strecurându-se între cei trei țigani veniți dinspre regiunea Mehedinților.
- Nu ne interesează pe noi. V-am plătit fata cu bani grei, zise cel care răspundea la numele de Gorea. Trebuia să mă însor cu ea, de aia am plătit-o!
- A luat-o Miliția, mai zise Ivona.
- Ce-mi pasă mie? zise Gorea. Am lăsat-o la voi să aveți grijă de ea. Ziceați că e prea mică s-o iau la mine. Acum mă trimiteți la miliție. Mă credeți prost!
- Nicidecum, zise femeia.
- O să vă luăm caii, căruțele şi cărămida. Găsim noi cui să le vindem, interveni Mamutu, iar voi o să plătiți cu viața dacă nu ne aduceți fata.
- Aşa o să facem, zise şi cel de al treilea țigan, o namilă de om, care îşi arată pumnii ca pe nişte bolovani gata să sfarme tot ce-i iese în cale omului dezlănțuit.
- O să venim peste trei zile, zise Gorea. Să găsim fata aici. Rovana e nevasta mea. Altfel veți avea de-a face cu noi, arătă omul cu mâna făcută pumn spre cei doi frați ai săi, dar şi spre el.

Mihai Baldovan tace. Îşi dă seama că lucrurile sunt încurcate. Pentru banii dați pe fată, țiganii erau în stare să ucidă, iar el şi Ivona lui mai aveau încă trei copii de crescut. La poliție nu se puteau duce

să reclame. Ce să le spună celor de acolo? Că au luat bani din vânzarea Rovanei? Că au traficat copii, cum se zice despre lumea interlopă? Polițistul şef îl întrebase ceva despre astfel de lucruri, iar el negase că ar avea cunoştință de asemenea fapte.

Oamenii lui Cațaonu plecară în trapul cailor. Aveau să se întoarcă sigur peste o zi sau două. Acum doar l-au avertizat pe Baldovan şi doar l-au amenințat cu moartea, cine-i poate garanta contrariul? Pentru bani, oamenii sunt în stare de multe.

- Suntem în pericol, zise Mihai Baldovan către nevastă-sa, se va lăsa cu moarte de om, continuă el.

Ivona tace. Îşi făcu de lucru cu câteva rufe murdare, n-avu curajul să se depărteze de omul ei.

- Ăştia ai lui Cațaonu sunt în stare să ne omoare copiii sau să ni-i ia. Sunt dați dracului de răi.

- Oamenii ne-au plătit cinstit, îndrăzni să zică Ivona, îşi vor banii înapoi sau s-o dăm pe Rovana.

- De unde s-o luăm pe fată? N-a luat-o miliția?

- Ne cer banii înapoi. Ei au plătit!

- Tu eşti proastă rău, muiere! De unde să le dăm banii? I-am cheltuit. Am luat căruță, cai, am dat mâncare la copii.

- Nu-i interesează pe ei, le suntem datori, omule.

- Ştiu asta, însă banii nu-i mai avem, iar fata e la ăla, la Căliman.

- Poate aranjăm cu ei să ne mai lase.

- Nu-s proşti.

- O luăm pe Rovana înapoi.

- Eşti nebună?

- Nu! Când vine pe la noi, îl chemăm pe Gorea şi şi-o ia acasă!

- Şi pe urmă?

- Ce să fie pe urmă?

- Nu vine miliția peste noi?

- Şi ce dacă vine. S-o ia de la ai lui Cațaonu!

- Tu nu eşti proastă, muiere, e bine totuşi să ne mai gândim. Nu e bine să avem de-a face cu Legea.

- Altfel, n-avem de unde da banii țiganilor.

- Asta aşa-i, e vorba de bani mulți.

Ivona plecă la treburile ei. Avea de spălat, de făcut mâncare, apoi o aştepta o movilă de pământ cât un deal pe care trebuia s-o calce cu picioarele, s-o ude din abundență şi s-o aşeze în tipare. Vara este întotdeauna scurtă pentru ei, rudarii, şi pentru cât de multă muncă au ei cu pământul transformat în cărămizi.

Mihai Baldovan îşi aprinse o țigară. Privi spre cerul albastru. Soarele verii dogorea deja, arzând spinările goale ale copiilor, uscând totul în jur. „De unde să le dau eu țiganilor atâția bani?" se întrebă el. „Rovana este cea mai bună soluție, are dreptate muierea mea. Când vine pe la noi, o să-i anunțăm pe ai lui Cațaonu să o ia. Mă tem de scandal. Şi de puşcărie mă tem. Eu ştiu cum este pe acolo. Nevasta mea nu ştie. Ce-i pasă ei dacă mă duce iar la puşcărie? Ea îşi găseşte pe altul", se gândi Mihai Baldovan. Frica intrase în el. se cuibărise în inima lui. Tremura. Îşi fumă țigara până la ultimul

strop de tutun, când simți jarul frigându-i degetele. Se ridică de la locul lui şi făcu ocolul stivelor de cărămizi. Gândul că ar putea cădea în ghearele celor din neamul lui Cațaonu îl înspăimântă. „Trebuie făcut ceva”, zise el.

*

Îmbrăcată într-o rochiță albă şi cu sandale la culoarea rochiței, Lara se privi în oglindă. Nu-i venea să creadă. Chipul din oglindă nu semăna deloc cu ceea ce fusese biata copilă cu numai câteva ore în urmă. Tatăl său îi cumpărase de toate. Avea deacum garderoba ei proprie. La un inventar sumar constată că noul ei tătic nu uitase nimic. Ba din contră, avea unele lucruri al căror rost nu-l pricepea. „Ce să fac cu umbrela când afară este soare şi cald?” se întrebă ea fără să ştie că umbreluța ei avea să o apere de razele soarelui.

- Ce zici, prințeso, îți place?
- Sunt frumoasă! Ştiu, mi-a spus mama.
- Oglinda ce îți spune?
- Că fata mamei şi-a schimbat rochia, aşa o sămi zică şi mama când m-o vedea.
- Ivona o să se bucure.
- Mi-e dor de ea.
- Le facem o vizită. Să-mi promiți însă că n-ai să plângi, ori să încerci să rămâi la ei.
- Bine, îți promit.
- Eşti o fată mare. Cred în cuvântul tău.
- Ştii că am şi un bărbat?

- Ce vorbeşti…nu ştiam!
- E mare, e aşa cât tine de mare.
- Are un nume?
- Îl cheamă Gorea!
- Frumos nume!
- Pe fraţii lui îi ştii?
- Nu! N-am avut onoarea.
- Sunt mari şi frumoşi.
- I-ai cunoscut bine, observ.
- Pe unul îl cheamă Elvis. Îmi place de el.
- Şi pe celălalt?
- Mamutu!
- O, ce nume, ăsta te înfioară. Mamuţii erau nişte animale preistorice foarte mari. În limbajul nostru, cuvântul este folosit când se face referire la lucruri de dimensiuni mai puţin obişnuite.
- Are nişte pumni cât tigaia, te doboară din prima…
- E bătăuş?
- Cred. Ei vorbeau de bătăi. Nu i-am văzut bătându-se.
- Veneau des pe la voi?
- Nu.
- Şi vorbeai cu ei, ce ziceau?
- Nu vorbeau cu mine.
- Dar cu cine…
- Cu mama, cu tata.
- Ziceai de unul care îţi este bărbat.
- Gorea, da, el este soţul meu.
- Ţi-a zis el?
- Şi el şi mama.

- Urma să te măriți cu el, înțeleg.
- Toate fetele de la noi sunt măritate.
- Care fete, iubito?
- Cele din rudărie, nu le-ai văzut?
- N-am avut timp de ele.
- O să le vezi, sunt frumoase.
- Ele stau cu bărbații lor?
- Nu! Cum să stea cu ei? Te gândeşti la prostii, aşa este?
- Nu neapărat.
- Voi bărbații doar de prostii ştiți, îmi spunea mama să n-am încredere în voi! Fetele sunt mici. Au 5-6-10 ani, cum să fie cu bărbații lor? Se duc la ei când fac 13-14 ani, atunci sunt bune de măritat!
- Cine ți-a spus ție lucrurile astea?
- Mama, tata! Tu nu ştii?
- Nu mă pricep prea bine, te înțeleg însă.
- Să-i întrebi pe ai mei.
- Am să stau de vorbă cu ei, subiectul ăsta este deosebit de important.
- Vrei să mă măriți cu Gorea?
- De asta mă tem. Gorea ăsta o să vină într-o bună zi şi o să ceară să pleci cu el.
- Nu îți place de el?
- Nu eu mă mărit cu el!
- Aşa e, eu mă mărit, nu tu!
- Vezi? Tu ştii foarte bine cum este cu măritişul. De copii ce ai auzit?
- De ai cui?
- Ai tăi şi ai lui Grigorie ăla!
- Păi nu-i avem, ce să ştiu de ei?

- Mă gândeam. Ați programat câți să aveți?
- Gorea a zis de nouă…
- Ce zici?
- De nouă copii!
- Ai tăi…
- Şi ai lui, n-o să-i fac singură!
- El ştie să facă copii?
- Toți oamenii ştiu!
- Şi tu?
- Eu ce?
- Ştii cum se fac ăia mici?
- Oho! Vrei să-ți zic?
- Nu, nu, întrebam şi eu ca prostul! Când te-au dăruit lui Gorea, ai tăi au primit ceva bani, ori te-au dat degeaba?
- Toate fetele se cumpără!
- Să înțeleg că ai fost vândută…
- Caii se vând! Fetele se dau pe bani!
- Am înțeles. Gorea a venit cu banii, i-a dat lui Baldovan, iar acesta i-a dat fata.
- Nu el a dat banii…
- Dar cine?
- Tatăl lui! Gorea de unde avea bani? El e mic, n-are bani.
- Câți ani are bărbatul ăsta al tău?
- Vreo 18 sau 20!
- Nu mai e un copil!
- Când a venit la noi era mic.
- Câți ani avea?
- Nu ştiu, mie mi-au spus ai mei.
- Mihai Baldovan şi cu Ivona ți-au povestit des-

pre târgul făcut.

- Nu e târg. Nu m-au dus la piață!

- Bine, bine. Au făcut o înțelegere, unii au dat o sumă de bani, iar ceilalți au primit-o urmând ca voi copiii să vă căsătoriți la vremea când… vă vine! Aşa-i?

- Eu cred că aşa e.

- O să mai vorbim despre asta. Mergem?

- Da, să vezi ce o să se bucure mama când m-o vedea aşa gătită!

- Sper să le placă la toți cum arăți, zise Petre Căliman trăgând uşa după el. Nu-i plăcea ce auzise. În sinea sa se cuibărise deja neliniştea. Neamurile astea de etnie rromă, zicea el, nu ştiu carte multă. Vin peste tine cu alaiul lor şi e greu să mai scapi de ele. „Poate că sunt doar copilării de-ale Larei”. „Vom mai vedea”, la urma urmei fata era fiica lui, „nu obiect de tranzacții între rromi”, îşi zise el.

*

- Ce maşină frumoasă ai, mergem cu ea la mama? întrebă Lara, după ce tatăl ei îi deschise portiera.

- E a noastră, nu numai a mea.

- O împarți cu mine?

- Dacă tu vrei…

- Bine, eu iau roțile!

- Şi eu restul. Vezi ce bine ne înțelegem? Sper să nu mă pui să desfac roțile de la maşină.

- Nu ziceai că sunt ale mele?

- Ba aşa am zis!
- M-ai mințit?
- Nu. Fiind vorba de o maşină, aceasta nu poate circula dacă nu e completă. În cazul în care tu doreşti să-ți iei partea, ar trebui s-o desfacem în bucăți. Maşina se va transforma în piese, iar noi am fi nevoiți să plătim un alt mijloc de transport sau să mergem pe jos.
- Bine, atunci nu mai iau roțile, ți le las ție!
- Eşti bună cu mine. O să mă revanşez într-o zi, pentru bunătatea ta.
- Nu ştiu ce e aia.
- O să-ți cumpăr ceva frumos, poate o bicicletă, poate o păpuşă mare cât tine sau vreun ursuleț de jucărie, ori un telefon cu internet…
- Nu-mi plac jucăriile.
- Eşti o copilă de şase ani. Ar trebui să-ți placă.
- Mama zicea că sunt o muiere în toată firea şi n-am ce să fac cu jucăriile!
- Era prea necăjită, ori n-avea bani. Chestia cu muierea sună foarte urât. În limbajul popular termenul se foloseşte rar, când cineva vrea să definească o femeie de la țară, când aceasta este nevasta cuiva.
- Eu nu sunt o muiere?
- Nici vorbă. Tu eşti o ființă plăpândă şi mică şi fragilă şi gingaşă ca o floare. Apoi nu ai nici măcar vârsta unei femei.
- Şi, atunci, cine sunt eu?
- Eşti fiica mea, copila lui Petre Căliman!
- Aşa să le spun la cei care mă întreabă?

- Sună mai frumos. Şi nu numai atât, dar acesta este adevărul. Nu avem dreptul să minţim pe cineva ori să-i spunem prostii. Facem parte din categoria oamenilor serioşi.

- Mama nu este cum zici tu?

- Ba da, îi place însă să glumească. Oamenii necăjiţi şi care muncesc mult iau lucrurile în derâdere, fac glume, să le mai treacă amărăciunea.

- Mama nu glumea când spunea că sunt muierea lui Gorea Caţaonu.

- Greşea termenii de exprimare. Îi lipsea timpul să explice cum stau lucrurile.

- Adică?

- Vroia să spună că, după datina lor, a ţiganilor rudari, tu ai fi nevasta lui Gorea ăla. N-aveai însă statut de nevastă. Nu puteai să fi soţia cuiva la vârsta ta. Ei te promiseseră pentru mai târziu, de aceea locuiai acasă la voi, altfel ai fi fost cu cel ce ţi-l antamaseră ei. Lucrurile astea o să le discutăm când o să fii mai mare. Când vei avea putere de înţelegere.

- Cum vrei tu. Îmi ziceai de telefon , şi tata are unul, nu ştiu să vorbesc la el. N-am vorbit niciodată.

- O să te învăţ eu. Copiii au telefon, nu se plâng că n-ar şti să-l folosească.

- Să-mi iei unul.

- Mai pe la toamnă când o să mergi la şcoală.

- Nu-mi place la şcoală!

- Fără carte nu poţi să trăieşti. Vrei să te comande toţi, să-ţi pună mătura în mână şi să mături străzile?

- Fac cărămizi, ca mama!
- Aş vrea să înveți mai mult decât mama ta.
- Dacă zici tu…
- Aşa zic. Când o să fii mare o să înveți copiii la clasă ori să conduci o fabrică sau o uzină.
- Doctoriță nu se poate?
- Vrei să fii doctoriță?
- Îmi place să-i înțep pe copii, să le fac injecții.
- Te duc la şcoală, apoi la facultate şi… gata.
- Doar atât trebuie?
- Da! Vezi ce uşor este? Doar să vrei.
- Gata, vreau, mă fac doctoriță!
- Uite că am ajuns. Se văd grămezile de cărămizi.
- Le văd şi eu. N-o văd pe mama.
- E pe acolo pe undeva. Lucrează la ora asta.
- Uite-o, vezi? Uite-o pe mama!
- Am văzut-o şi eu. Îi văd şi pe ceilalți.

Petre Căliman trase maşina lângă o stivă de cărămizi, opri. Deschise portiera şi coborî. Lara coborâse deja şi îşi striga frățiorii. Aceştia se adunară ciopor pe lângă ea. Soarele amiezii îşi trimitea razele fierbinți peste oameni şi locuri. Copiii lui Mihai Baldovan şi ai Ivonei erau negrii la față, arşi de dogoarea soarelui. Uitară de toate preocupările lor şi făcură cerc în jurul celei pe care o strigau Rovana.

Petre Căliman privi câteva minute la copii. Se văzu de-o vârstă cu ei, la anii când bătea drumurile şcolii.

*

Mihai Baldovan se spălă pe mâini deasupra unui butoi plin cu apă. Veni lângă Petre Căliman adresându-i un bună ziua, parcă prea timid față de starea lui cunoscută mai degrabă agresivă decât blândă.

- Bine v-am găsit, rosti Petre Căliman.

- Bine ați venit! răspunse Baldovan. hai să ne băgăm la umbră, prea bate soarele ăsta… mai zise el.

Păşiră pe un petic de umbră lângă o căruță al cărei coviltir se zdrențuise de vreme şi de vântul mereu prezent pe aceste meleaguri.

- Ți-am adus fata, s-o vezi. Să-şi vadă şi ea frații şi părinții. Îi era tare dor de voi.

- Şi nouă ne este dor de ea. Ivona mea plânge de dorul Rovanei. O aud noaptea cum plânge.

- S-a ataşat de copilă. Femeile sunt mai sentimentale decât noi bărbații.

- Mi-a fost şi mie dor de fată…

- Domnule Baldovan, ce este cu situația asta a fetei, nu prea vă înțeleg obiceiurile…

- Despre ce vorbiți, întrebă Baldovan la fel de oficial cum i se păruse şi întrebarea lui Petre Căliman.

- Lara mi-a vorbit de un soț al ei, e posibil aşa ceva? Fata abia împlineşte şase ani!

- Domnule inginer, nu vreau să ocolesc lucrurile. Fata, Rovana noastră a fost cerută în căsătorie de un țigan din neamul Cațaonilor.

- Şi d-voastră ați promis-o!

- Am dat-o! este ca şi dată, domnule.

- Nu pot să cred aşa ceva.

- Ăsta e adevărul. Am apucat şi am dat-o, acuma ce mai pot face?

- Să te duci la Poliție, domnule Baldovan şi să declari totul. Aşa ceva constituie infracțiune. Şi se pedepseşte cu închisoarea. Dacă vine țiganul şi îşi revendică mireasa? Pe unde scoți cămaşa, domnule Baldovan?

- A venit! Imediat ce Rovana a plecat de la noi, ai lui Cațaonu au venit după fată.

- Şi…?

- Le-am spus totul.

- Adică, ce?

- Că, fata a fost luată de Miliție şi dusă acasă la d-voastră.

- Şi pe urmă?

- Ne-au cerut banii înapoi!

- Ce bani, domnule Baldovan?

- Banii pe care mi i-au dat pe fată.

- Glumeşti! Ai primit bani pentru înstrăinarea Larei? Cum ai putut face aşa ceva, domnule?

- Aşa e obiceiul la noi, ce era să fac?

- Prost obicei să-ți vinzi copiii. Sufletul nu ți l-ai vândut, domnule Baldovan?

- Fata era a noastră. La noi se vând toate fetele. Părinții băiatului plătesc şi când fata ajunge la 10-12 ani vin şi-o ia. Fac nuntă şi fata rămâne la mire.

- Din ce neam de păgâni vă trageți, domnule Baldovan? De unde obiceiul ăsta primitiv?

- L-am moştenit. Nu e niciun păcat. Din moşi strămoşi tot aşa se întâmplă pe la noi.

- Şi nu v-a băgat nimeni pe la puşcărie?

- Glumiți! Şi eu am luat-o pe Ivona la 10 ani, iar tata o cumpărase de la ai ei când avea patru ani. Părinții hotărăsc, ei sunt stăpânii!

- Stăpâni de copii?

- Aşa cum auziți, nimeni nu poate să facă altfel. Legile noastre țigăneşti sunt sfinte, domnule Căliman!

- Sunt de-a dreptul drăceşti, domnule! Sunt diabolice. Nu cred că vreo faptă este mai abominabilă decât aceasta de a-ți vinde copiii.

- D-voastră credeți ce vreți. Eu v-am zis.

Petre Căliman se ridică de la umbra căruței. Era hotărât să meargă la Poliție. Situația era gravă. Fata lui era vândută unui clan de țigani. Strigă cât putu spre ceata de copii:

- Lara? Mergem acasă, Lara! N-avem ce căuta aici. lumea asta nu e pentru tine, fata mea!

Dinspre copii nu veni nici un răspuns. Petre Căliman se apropie de cei mici.

- Unde e Lara, măi?

- Care Lara? Întrebă unul dintre ei.

- Rovana, mă, unde e Rovana? Chemați-o încoace, spuneți-i că plecăm acasă.

- A plecat cu mama, nene. Vine imediat.

- Unde s-au dus, măi copile? Ce vorbeşti?

- Spre şosea au luat-o! Într-acolo! arătă copilul cu mâna întinsă spre şoseaua din apropierea golfului.

Petre Căliman înlemni. Pricepu stratagema rudarilor cărămidari. Cât timp Baldovan se întreținuse cu Petre Căliman, nevasta rudarului o luase pe Lara şi, sigur, spre Mehedinți se îndreptaseră. N-aveau altă țintă decât clanul rromilor care plătiseră pentru fată.

Fără ezitare, inginerul Petre Căliman sună la Poliție. „Ăştia nu sunt oameni, îşi zise el. ştiam de ei că sunt hoți de cai, dar nu de copii. Până la urmă n-o să rămână ca ei”, îşi zise omul consternat de situație. Telefonul său sună de câteva ori. Dinspre Poliție nu veni însă nici un răspuns.

Petre Căliman se urcă în maşina proprie şi porni în direcția arătată de copiii lui Mihai Baldovan.

- Voi mai suna, zise el cu glas tare, la Poliție nu poate să fie închis ca la magazinul de suveniruri.

*

Inginerul Petre Căliman îşi îndreptă maşina spre granița județului vecin. Telefonul său mobil, aşezat pe scaunul din dreapta sună de câteva ori. Deschise aparatul şi auzi ca de undeva de la capătul lumii:

- Ați sunat la noi! Vă ascultăm. Ofițerul de serviciu de la Poliția Județeană sunt!

- Sunt inginerul Petre Căliman, bună ziua domnule ofițer. V-am sunat să vă raportez următoarele…

- Vă ascult, domnule Căliman.

- Fiica mea, Lara, a fost luată de o femeie, mai precis de Ivona Baldovan şi se îndreaptă cu ea spre Mehedinți. Fata a fost la ei, la rudarii cărămidari din

Golful Pescarilor şi vândută țiganilor din Mehedinți. Situația se cunoaşte de către instituția d-voastră. Trimiteți un echipaj de poliție. Femeia nu poate fi prea departe. A ieşit cu fata la ocazie. Înspre ei mă îndrept şi eu. Sunt cu maşina mea…

- Mergeți încet, domnule Căliman. Nu forțați lucrurile. Aici e vorba de o răpire. Poliția va fi alertată imediat. Vom impune controale în trafic. Până la Severin femeia va fi cu siguranță oprită. Închideți şi vă sunăm noi dacă e cazul. Nu încercați să vă țineți după echipajele Poliției care vă vor depăşi. Se vor ocupa de caz oamenii noştri.

Petre Căliman închise telefonul. Reduse viteza şi ținu cât mai pe dreapta şoselei. Din urmă se auzeau sirenele maşinilor de poliție. „Ziceam de rudarii ăştia că n-au şcoală. N-au, dar sunt versați în acte antisociale. Ivona nu ştie să citească. Ştie însă arta răpirii copiilor. Frumos, doamnă! Vă compătimeam privind situația d-voastră de oameni necăjiți. Se vede treaba că nu sunt încă aşa de copt la minte cum credeam până astăzi”.

Maşinile poliției, două la număr, trecură în mare viteză pe lângă „Dacia” lui Căliman. Cineva îl salută cu mâna scoasă pe geam. La rândul său, inginerul Căliman salută şi el în direcția polițiştilor. În urma echipajelor de poliție, un cetățean de etnie rromă, la volanul unui Mercedes, strigă la Căliman:

- Ține-o mai pe dreapta, moşule! Dacă vrei te remorchez până la Strehaia!

Trecu repede de bătrâna Dacie a lui Căliman şi se pierdu în trafic.

Necăjit, aproape plângând, Petre Căliman nu răspunse ofensei. Îşi văzu de drumul său. Doar în gând nu se abținu să nu remarce: „V-ați pricopsit, ați uitat când umblați cu ursul şi cortul! E vremea voastră. Să țineți minte însă; nu voi veți schimba lumea, alții o vor face să se clatine”. Telefonul din dreapta sa îşi făcu simțită prezența cu o melodie ce ținea loc de ton. Căliman deschise telefonul.

- Suntem noi, de la poliție, domnule inginer.
- Vă ascult, domnule ofițer.
- Să urmați planul nostru. Nu vă amestecați în niciun fel. Se prea poate să intervină țiganii. Ăştia au arme de foc şi nu ezită să le folosească atunci când nici nu te aştepți.
- O lăsați pe Ivona să ajungă la rromi?
- Evident! Altfel ne trânteşte în nas una d-aia de şatră. Ăştia sunt unşi cu toate alifiile, domnule.
- Nu ştiu la ce vă referiți.
- Doamna Ivona ori îşi ridică fustele ori ne zice că a scos-o pe fată la plimbare. N-are dreptul?
- E în stare. Pe mine m-a păcălit ca pe un şcolar de clasa a doua. Cât am discutat cu bărbatul său, dânsa a luat fata şi a ieşit la plimbare, cum ziceți d-voastră.
- Da, da, o plimbărică până acasă la rromi. E dată naibii Ivona. Are şcoală femeia!
- Ce ziceți să fac eu?
- Nu faceți nimic, domnule inginer. Veniți după noi. Suntem destui, nu e nevoie să ne ajutați.
- Aşa voi face. Vin şi eu peste câteva minute. Dacia mea ține la tăvăleală.

- Mai degrabă drumul poate pune probleme.
- Ne descurcăm noi şi cu drumul…
- Bine, domnule inginer, vă aşteptăm.

Petre Căliman închise telefonul. Pe malul Dunării şoseaua şerpuia pe lângă calea ferată strălucind în bătaia soarelui. Pe Dunăre, şlepurile mergeau leneşe în amonte. Apa secase până la limita de avarie. Seceta a uscat aproape totul. Coloanele de maşini se înşiră de la Cazane până spre Moldova Nouă.

Dinspre radioul instalat în bordul Daciei se aude glasul răguşit al unui crainic sportiv. Nu se prea înțelege ce spune, dar după zgomotul din aparat poate fi vorba de transmisia unui meci de fotbal. Petre Căliman închise aparatul. Apăsă cu putere pedala de accelerație. „Să nu mă laşi tocmai acum, Vasilico”, se rugă el de bătrâna lui Dacie lângă care trăise multe clipe de bucurie. Cu „Vasilica” lui şi-a adus nevasta acasă, cu ea şi-a adus fetița de la maternitate, cu ea îşi vizita socrii şi tot cu „Vasilica” aducea de la țară pătlăgelele, morcovii şi varza pentru murăturile de iarnă. Speră să o aducă înapoi pe Lara lui. Este sigur că maşina lui, îngrijită ca o „cucoană”, cum zice el, nu-l va lăsa tocmai acum când trebuie s-o aducă acasă pe Lara. Doamne ajută-ne, zise el, mărind din nou viteza.

*

Ivona Baldovan o ține strâns de mână pe Lara. De cum ieşiseră la şoseaua principală ridicaseră brațele spre maşinile ce treceau în viteză. Unii dintre şoferi nu le luară în seamă. Cei mai mulți le arătau că n-au locuri în maşină. Într-un final, cineva îşi opri automobilul în dreptul lor. Ivona şi Lara urcară. Tăcură câteva minute, obosite de grabă şi de mersul pe jos.

Şoferul, un ins între două vârste, observă diferența de statut dintre mamă şi fiică. Fata îi zicea femeii mamă.

- Mămicuță, zicea ea, ce dor mi-a fost de tine!
- Şi mie. La toți ne-a fost dor de tine, Rovana…
- Nu mă mai cheamă aşa.
- Ştiu, mi-a spus omul ăla la care stai.
- Mi-a zis şi că el e tatăl meu…

Ivona o strânse mai tare de mână. Îi făcu semn să tacă.

Şoferul privi la femeia de lângă el şi nu îşi putu struni nedumerirea. Fata care îi zicea mamă era îmbrăcată elegant, purta pălăriuță de soare şi era curată. Femeia era murdară şi plină de noroi. Bărbatul de la volan crezu că a trecut prin vreo baltă, ceva, altfel nu realiza de ce picioarele femeii erau pline de noroi, iar fusta nu se cunoştea că a fost spălată vreodată.

- E fiica d-voastră? întrebă el.
- Da, e fata mea. O cheamă Rovana.

- Mă cheamă Lara, aşa îmi zice tata, o corectă fata.

- Eu o să-ți zic mereu Rovana. Te-am botezat după numele uneia din film.

- Nu v-am întrebat unde mergeți, interveni şoferul.

- La Strehaia, răspunse femeia.

- Sunteți de-acolo?

- Avem pe cineva. Neamurile noastre.

- Aha, se dumiri şoferul. Mergeți la rude carevasăzică. Vă e dor de ele…

- Nu le-am mai văzut de mult timp.

- Ați plecat în grabă, observă insul de la volan, nu ați avut timp nici să vă dați jos noroiul de pe d-voastră.

- Avem comandă de cărămidă, zise Ivona privindu-şi ruşinată picioarele. Facem cărămidă pentru oameni. Toată vara… asta facem.

- Şi fata? Nu lucrează? O văd tare îngrijită, parcă e gătită de nuntă, glumi şoferul.

- E mică. Să mai crească. Şi după aia…

- Tata a zis că mă dă la şcoală, interveni fata.

- Dacă a zis el, e bine să înveți…

- Mă fac doctoriță, mamă. să fac injecții la oameni. Şi la copii o să le fac injecții.

- Mai e mult până atunci, eşti prea mică, zice cel de la volan. Mai e mult până departe.

- Tu, zici că tata minte? se oțărî Lara la el.

- Nu! Am vrut să spun că până vei deveni doctoriță va trebui să treacă vreme multă…

- Să treacă, ce-mi pasă mie? Nu-i aşa mamă?

- Aşa este, fata mea, aşa este, o încurajă Ivona.

Şoferul tăcu. În oglinda retrovizoare observă o maşină a poliției. Reduse viteza şi ținu cât putu mai pe dreapta.

- Ăştia circulă ca în America, zise el, arătând spre bolidul ce-l depăşise în mare viteză.

Ivona nu răspunse. N-o interesa pe ea viteza maşinilor de pe stradă. Se gândea la fată. Îi era milă de ea. Nu putea să-i spună ce are de gând cu aceasta. Era hotărâtă s-o dea în primire rromilor ce-i plătiseră bani mulți pentru fată. Era obligată s-o ducă pe Rovana ei la cel ce-i va fi soț peste câțiva ani. Făcuse târgul cu părinții băiatului. La ei urma să locuiască Rovana până la vremea măritişului. Nu mai era mult până atunci, gândi femeia, îl văzuse pe mire, crescuse, era un bărbat în toată firea. Putea să se însoare oricând. La Rovana nu se gândise niciodată. Doar din discuțiile purtate cu bărbatul său rămăsese la ideea s-o dea pe Rovana la casa mirelui atunci când acesta sau părinții lui vor decide să facă nunta. Femeia tresări când auzi vocea şoferului strigată în urechea ei:

- Am ajuns! Vă las aici.

Ivona deschise portiera maşinii. Îi arătă din priviri fetei că urma să coboare. Lara sări sprintenă din maşină pe iarba verde de pe marginea şanțului. Ivona nu întârzie să coboare. Şoferul mai privi o dată spre cele două şi plecă mai departe. „Nici bani, nici bună ziua”, îşi zise el. Se aştepta la Ivona să-i spună un mulțumesc, dacă bani nu avea să plătească. Muierea lui Baldovan n-avusese grijă nici de una nici de cealaltă.

*

Forfota de la Inspectoratul de poliție era în toi. Se pusese la cale arestarea rromilor implicați în „Afacerea Lara”. Inginerul Petre Căliman îşi parcă maşina pe o străduță alăturată. Intră încrezător în sediul poliției.

- Domnule, ne-ai lăsat muți cu fata asta a dumitale. Eşti om în toată firea, domnule Căliman, te laşi păcălit de țiganii lui Cațaonu? îl luă în primire ofițerul de serviciu.

- Nu-i cunosc pe inşii de care vorbiți.

- Nu la ei este fata?

- Încă nu ştiu unde se află. Fata a plecat cu nevasta lui Baldovan, cu Ivona. Ea şi soțul ei au dat-o țiganilor. Au vândut-o, eu de unde să ştiu? Fata nu era la mine când s-a întâmplat…

- Ştiu eu povestea dumitale. În loc să-ți vezi de casă şi de copii făceai puşcărie. Ştim noi…

- Domnule ofițer, mă ofensați, n-ați studiat bine dosarul meu!

- Îți place ce se întâmplă acum?

- Dramele nu plac nimănui, domnule.

- Păi…vezi? Bine că ți-a venit mintea la cap. stai jos. Va veni cineva să-ți aducă o cafea.

- Şi o țigară? întrebă malițios Căliman.

- Dacă vrei dumneata…

- Ca ultimă dorință, măcar.

- Eşti sarcastic, domnule Căliman. Îți arde de glume. Nu ştii însă ce înseamnă alarma la noi.

- Nu mi-a stat în intenție să vă deranjez.

- Vom vedea noi ce şi cum.

Petre Căliman nu mai zise nimic. Se aşeză pe un scaun. Aştepta să se întâmple ceva.

O doamnă îmbrăcată într-o minijupă şi cu veston croit strâns pe talie, veni cu o tavă pe care era aşezată o ceaşcă de cafea.

- Se vede că nu vreți să vă beți cafeaua cu mine, glumi Căliman.

- La noi se serveşte cafeaua la şapte dimineața. Dacă veneați atunci…

- Mea culpa, doamnă!

- Nicio problemă, răspunse acră femeia cu veston.

Ieşi repede din încăpere. Căliman rămase câteva secunde cu privirea spre uşa pe care ieşise în fugă doamna în minijupă. Îşi aprinse o țigară şi sorbi de câteva ori din cafeaua neagră din fața sa.

- Sărăciturile astea de polițişti n-au nici măcar zahăr la cafea, făcu el o observație, aşa ca pentru sine.

Avea timp de observații. Fusese rugat să aştepte, să nu intervină în niciun fel. La urma urmei, ce putea face el? „Voi aştepta, ei pun la cale prinderea în flagrant a țiganilor, vor o dovadă că Ivona le-a dus fata, onorându-şi obligațiile față de clanul Cațaonilor. O da Dumnezeu să scap de beleaua asta. Cine e vinovat?” se întrebă el. Timpul trece greu. Aşteaptă să fie chemat din clipă în clipă.

*

Ivona Baldovan, cu Lara de mână, bătu în poarta lui Vintilă Cațaonu. Bătrânul țigan, rrom după noile norme româneşti, îmbrăcat într-un halat de mătase, îşi făcea siesta sub un umbrar, în curtea palatului său cu 24 de turnuri şi alte câteva zeci de turnulețe şi arabescuri ornamentale. Se ridică şi se îndreptă spre poartă.

- Care eşti mă, ce vrei la ora asta?

- Domnule Tilă, sunt eu, Ivona, am venit cu fata!

- Aha, mi-au spus băieții. Nu ştiam că o să vii aşa de repede, zise omul al cărui diminutiv de Tilă îl foloseau doar apropiații şi rudele sale. Până şi copiii săi îl strigau Tilă.

- M-au somat s-o aduc pe Rovana. M-au amenințat. Dumneata ştii cum ne-am înțeles. Eu şi Mihai al meu nu ne-am călcat niciodată cuvântul.

- Bine, bine, intră şi aşează-te acolo la umbră. O să chem pe cineva să vă aducă de mâncare şi apă. Fata e bine sănătoasă?

- E sănătoasă tun. Ştiți de situația ei. A luat-o tatăl său de la noi. Cu miliția a luat-o, domnule Tilă!

- Şi cum ați reuşit s-o luați înapoi?

- Tatăl ei, unul Căliman, a venit cu Rovana în vizită la noi. Cât timp el s-a sfătuit cu Mihai al meu despre una şi despre alta, eu am luat fata şi am fugit încoace.

- E bine că te-ai ținut de cuvânt. O să fie însă tărăboi mare. Or să vină după ea.

- Cine să le zică, domnule Tilă, de noi? Nu ştie nimeni unde suntem. Nici Mihai al meu nu ştie.
- Îi crezi proşti. Nu sunt, măi femeie, cum crezi tu.
- Ce trebuia să fac eu? Gorea şi cu Elvis şi cu Mamutu au venit peste noi. „Vă omorâm pe toți”, ne-au strigat ei, „şi copiii vi-i omorâm”, a zis Gorea.
- Erau supărați. N-ajungeau ei la omor pentru atâta lucru. Banii i-am dat, s-au dus. S-au mai schimbat şi vremurile. O să chem copiii să le zic şi lor cum stă treaba cu fata.
- Sunt plecați departe?
- Aş, pe-aici prin oraş. Bat cafenelele, mai pun de-o afacere, se mai încurcă pe la vreo muiere. Sunt tineri, ce ai vrea să facă?
- N-am zis nimic, domnule Tilă.
- Ai voştri ce fac? Sunt bine? După cum arată asta mică se pare că a pus norocul genunchii pe gâtul vostru.
- A îmbrăcat-o Căliman ăla care a luat-o de la noi.
- Aha, are bani gagiul.
- Cred. E inginer pe la Hidrocentrală.
- Din banii lui ar trebui să mai dea şi el ceva, să nu rămân doar eu cu paguba. Sau ne lasă fata!
- Nu vrea s-o lase pe Rovana. De aia a venit cu Miliția la noi. Am încercat s-o oprim, dar n-a mers.
- La Miliție să-i zici şi tu Poliție. Aşa îi spune acum de la revoluție încoace.
- Care revoluție, domnule Cațaonu?

- Aia din ’89, tu nu ştii?
- Nu ştiu, mâncați-aş!
- Când l-au dat jos pe Ceauşescu…
- Aşa îi zice la aia?
- Păi cum credeai, măi femeie, tu n-ai citit?
- Nu ştiu carte.
- Chiar nu ştii deloc? Nu te cred.
- Temereli mărăşei ando chibah!
- Să nu te mai blestemi pe copii, ce vină au ei?
- Nu ştii cum e la noi?
- Ba ştiu, însă ei, copiii n-au nicio vină.
- E blestemul nostru țigănesc.
- De ce n-ai zis să moară mă-ta, nu copiii tăi?
- Iertați-mă, am greşit, coane Tilă!
- Te iert, că pe dracu n-o să-l fac.
- Îi sunarăți pe copii?
- Da, vorbii cu ăla mare. Îi anunță el pe toți. O să vină şi nevastă-mea. Să vedem ce facem. Treaba e încurcată rău.
- Dacă vreți o descurcați alde matale, boierule, noi ce să facem? Suntem muritori de foame.
- Cărămida nu se vinde? Nu merge?
- Ne scoatem pâinea şi cam atât.
- O să vorbesc cu ai mei. Să văd ei ce pretind. Gorea al meu aştepta să punem de nuntă cu Rovana. Acum alta e daravera. Nu ştiu cum o ieşi. E bine că tu venişi cu fata. O mai vede şi băiatul, vorbeşte cu ea. Fata, Rovana asta, ce zice? Vine la noi? Ar vrea să se mărite cu Gorea al nostru?
- O întreb degeaba. Ea spune doar atât: cum vrei tu, mamă, n-are habar ce e ăla măritiş.

- Crezi tu? Puteai să-i spui, dacă nu ştie. Nu poți s-o trimiți la casa bărbatului ca pe neroadă. De mâncare ştie să facă, să gătească ceva?

- Mai ştie, a mai învățat de la mine. Este prea mică, totuşi. N-a avut timp să învețe.

- Uite că vin copiii. Mai aşteptăm un pic să iasă şi nevastă-mea, asta a mea e ocupată cu telenovela de prânz. Nu mănâncă, nu bea apă până nu se termină filmul ei de toate zilele.

- Să-i dea Dumnezeu sănătate, domnule Cațaonu.

- Şi ție şi la copiii tăi să le dea sănătate.

*

Clanul Cațaonilor se întruni repede. La ora la care bătrânul Tilă anunțase că îi vrea pe toți lângă el, cu mic cu mare, ai lui se adunaseră în sufrageria palatului. Primii sosiră cei trei fii, Gorea, Elvis şi Mamutu, ultima venită, nevasta lui Vintilă şi mamă a celor trei fii ai lor, doamna Vanesa, cum îi ziceau vecinii şi cunoscuții, luă loc în capul mesei. Lângă ea nu se aşeză nimeni.

Stăpâna casei îşi aşeză cărțile de tarot în stânga şi ghiocul în dreapta. În chiar fața sa îşi puse luleaua şi tutunul de pipă pe al cărui ambalaj se putea citi Made Cuba-Havana LTD. Bătrâna țigancă n-auzise de tărâmul tutunului său, dar ştia că de acolo trebuia să primească lunar Havanele ei din tutun răsucit şi pachetele de tutun tocat şi frumos mirositor. Pentru nimic în lume n-ar fi schimbat havanele de la prânz şi nici tutunul prizat de la întâl-

nirile ei de seară cu țigăncile tinere şi cu nepoatele de frați.

Ivona se aşeză timidă pe un scaun. O luă în poală pe Rovana ei aşteptând verdictul dat de Staborul palatului Cațaonilor. Vintilă Cațaonu tuşi de două ori, dregându-şi glasul şi îşi începu discursul:

- Situația noastră nu e bună, zise el, gaborii sunt pe urmele noastre. Am cumpărat fata asta cu bani mulți. Am ştiut toți că nu era a Ivonei şi a lui Mihai Baldovan. Am acceptat-o aşa, cu statutul ei incert. Oamenii ăştia n-au bani să ne restituie datoria. Fata e a altcuiva. Ce vreți să facem?

- O dăm înapoi lu' tac-su, zise Vanesa. Avem destule necazuri cu fierul vechi şi cu Fiscul.

- Eu nu sunt de acord, sări de la locul său junele Gorea. O vreau de nevastă. Am aşteptat-o mai bine de patru ani ca s-o ia altul?

- Băiete, fata s-a întors la tatăl ei. Nimeni n-o mai poate lua de acolo, se pronunță Tilă, capul familiei.

- O luăm cu forța, ce poate să-mi facă rumânii?

- Ne dau pe mâna Miliției, zise oftând Vanesa.

- Şi ce dacă, mumă? interveni Mamutu, trântind cu palma de masă. Am plătit, fata e a lui Gorea.

- Înfundăm puşcăria! Asta facem. Din clipa asta putem fi arestați toți.

- Mare lucru, zise Gorea, pentru o muiere ca Rovana mea, cine n-ar merge cinci ani la bulău?

- Eşti un nerod, se auzi vocea stinsă a lui Elvis. Eu nu vreau să fac puşcărie pentru fâța aia a ta, care nici nu e bună de ceva. până venim noi din

puşcărie se mărită cu altul. Care-i afacerea?

- Dacă ar fi muierea ta, n-ai judeca aşa, zise Gorea.

- A mea sau a ta, eu cred că nu mai contează, îl contră Elvis. ar fi bine s-o dăm la pace cu Baldovan.

- Ce propui tu, Elvisul lui mama, întrebă înduioşată bătrâna Vanesa, strângându-şi fustele pe lângă ea.

- Să ne dea ceva bani, răspunse băiatul.

- Cine să dea banii, mă? întrebă tatăl său.

- Baldovan şi cu Ivona lui! Ei au luat banii pe fată.

- N-avem de unde, suspină Ivona.

- Vă luăm caii şi căruța! sări în sus Mamutu.

- Veniți şi vi-i dăm, mai zise amărâtă Ivona.

- Eu zic să rămână aşa, interveni şeful clanului. Lăsăm femeia să plece cu fata. Bani mai facem noi. Vom aranja cu Baldovan să ne mai dea câte ceva când o avea.

- Să pierdem banii dați? întrebă Mamutu.

- Aşa zic eu! Voi trebuie să vă hotărâți.

- Să zică tac-tu!, hotărî țiganca bătrână. Nu voi! Tilă a dat banii.

- Nu erau şi ai noştri, dacă erau ai tatei? întrebă Mamutu strângând din fălcile lui mari.

- Hotărârea e luată, zise Tilă. Dăm drumul femeii să plece acasă. Cu fata, nu singură. S-a înțeles?

Cu mic cu mare, țiganii adunați în sufrageria Vanesei şi a lui Tilă înțeleseră că afacerea se încheiase.

Bătrânul Vintilă Cațaonu făcu ocolul mesei de câteva ori. Puse mâna pe umărul fiecărui fiu al său. Era mulțumit de tăcerea lor. Duse telefonul la ureche. Cineva îl sunase. Era vorba de vreo afacere? Sau de un nou pont? se întrebară ai lui. Ştiau că bătrânul nu sta la taclale. El vorbea la telefon şi era sunat doar pentru treburi serioase. Aşa ştiau toți ai casei. De data asta, Tilă se încruntă. Nevastă-sa şi fiii săi încremeniră. Vroiau să audă ceva sau măcar el, bătrânul, să le zică ce şi cum.

- Bătrâne, sunt Vrabie… auzi Tilă în telefon.
- Zi, mă, ciripeşte!
- E groasă.
- Te ascult.
- Te calcă gaborii. Dă drumul fetei!
- Eşti sigur?
- Nu te sunam să văd dacă îți transpiră picioarele!
- Am înțeles.

Vintilă Cațaonu puse telefonul pe masă. Strigă către cei adunați:

- Arasel!

Cuvântul însemna tăcere, linişte. Tilă avea nevoie să fie ascultat.

- Voi trei, Gorea, Elvis şi Mamutu dați-i drumul la treburile voastre, acum, urgent! Nu ştiți nimic, n-ați auzit nimic de Ivona şi de fată!

Băieții lui Tilă o zbughiră pe uşă. Ordinul tatălui era pus în executare fără vreo vorbă. Nimeni n-avea voie să comenteze un ordin dat de el.

Bătrânul se întoarse spre nevastă-sa şi-i strigă cât putu el de tare:

- Iei Merțanu şi o duci pe Ivona acasă. Luați fata şi dați-i drumul. Acuma!

Nimeni nu mai scoase vreo vorbă. Vanesa le făcu semn celor două s-o urmeze. Ieşiră în fugă. Doar Rovana se uita când la Ivona, când la Vanesa neînțelegând nimic.

Vintilă Cațaonu se aşeză la masă. Îşi aprinse luleaua. Trase câteva fumuri şi se linişti.

- Să vină caraliii, zise el ca pentru sine. Ce dacă vin? îşi răspunse tot el.

Prin ferestrele larg deschise se auziră sirenele de la maşinile poliției.

- „Nerozii ăştia dau mai întâi cu goarna, apoi te calcă", gândi bătrânul țigan.

*

Vanesa deschise uşile maşinii. Le făcu semn celor două să urce.

- Ce mai aşteptați? le întrebă ea pe Rovana şi pe mama acesteia. Urcați! Stați ca miresele!

Ivona şi fata urcară în grabă în maşină. Lara părea speriată. Nu ştia de ce i se mai zice Rovana, şi nici ce se întâmpla cu ea nu avea habar. În jocul celor mari ea era doar o jucărie, la fel ca şi în jocul sorții. Ivona zicea bogdaproste că țiganii o iertaseră de bani. De-abia aştepta să ajungă acasă, cei trei copii ai săi rămăseseră în grija tatălui lor. Omul nu se putea ocupa de ei fiindcă altele erau grijile lui de zi cu zi. Țiganca de la volan porni în trombă. Îşi întoarse capul spre Ivona şi spre fată. Întrebă

aproape strigând:

- Tot acolo stați? Unde să vă duc?

- Acolo, acolo, răspunse Ivona. Unde să ne ducem?

Femeia de la volan nu mai zise nimic. Ținu cât putu pe dreapta făcând loc maşinilor de poliție. Drumul ce ducea spre şoseaua principală era strâmt şi plin de hârtoape. Bănui că maşinile poliției se duc acasă la ei. Bărbatul său îi anunțase pe toți de vizita polițiştilor. El avea oameni peste tot, cum zicea Vanesa. „Nu vă puneți cu omul meu” le zicea deseori vecinilor, „are oameni şi la Miliție şi la Procuratură şi la Judecătorie. Omul meu e văzut bine şi la Guvern, le striga ea, nu vă puneți voi cu țâganul meu”.

Nevasta lui Tilă Cațaonu trase pe dreapta. Coborî din maşină şi se uită lung după echipajele Poliției. „Bine că s-au dus, dacă le da dracu prin gând, mă opreau şi o găseau pe asta mică la mine”, zise ea. Se urcă din nou la volan. Zise către Ivona şi Rovana:

- Stați bine, ce vă pasă! Ați văzut cum au trecut polițiştii pe lângă noi? Ca vântul s-au dus. Or fi ajuns deja la țâganul meu acasă.

- Am văzut maşinile lor, bine că n-au ştiut de noi, răspunse Ivona.

- Fata e bine? E sănătoasă? N-a scos o vorbă de când ați venit.

- E bine, răspunse Ivona, ce era să zică biata de ea?

- Îi căşunase rău lui Gorea al meu. vroia s-o

oprim la noi. Bine că n-a rămas. O găseau polițiştii la noi.

- Ea n-are nicio vină. Sărăcia noastră ne-a împins s-o dăm. Am vrut să scăpăm de ea.

- Ați vrut bani mulți. La urma urmei toate fetele se vând. Cine mai dă azi o fată pe degeaba? Alde Gârlea au cumpărat cu 300 de galbeni pentru fi-său. Este şi frumoasă, am văzut-o eu. Şi Rovana noastră e frumoasă. Ce să-i fac eu dacă n-are noroc? Cu Gorea al meu trăia ca împărăteasa la palat.

- O să trăiască bine şi cu tatăl ei, este inginer la Hidrocentrală, are leafă mare.

- Trăieşte pe dracu. Ăştia umblă toată viața prin şantiere. Dorm în barăci de lemn şi se spală la lighean. Păcat de biata fată. Am înțeles că n-are nici mamă…O să fie vai de ea.

- S-o duce la şcoală, o învăța carte. La români aşa fac copiii. Învață vreo meserie. Domnul inginer a zis că o face doctoriță…

- Eu am zis, nu tata, vorbi Lara de la locul său. Mă fac doctoriță să fac injecții la copii, îşi duse ea ideea până la capăt.

Țiganca de la volan râse. În lumea ei nu există asemenea pretenții. A moştenit ghiocul şi cărțile de ghicit. A învățat de la mama ei cum se fac copiii fără asistență medicală şi, mai ales, ştie de la dânsa cum să-i însoare pe unii, şi să-i dezlege pe alții de blestemele lumii. Dumnezeu i-a dat norocul să fie dăruită lui Tilă Cațaonu. A făcut din ea o doamnă, i-a pus la picioare un palat şi a „însămânțat-o”,

cum spune ea, cu trei băieți, unul mai frumos decât altul. Tilă al ei are şi calitatea de bulibaşă în tribul lor, şi, nu numai atât, Tilă scoate banul şi din piatră seacă.

- Voi n-ați mai părăsit mlaştina aia de la Balta pescarilor, ați rămas priponiți acolo, zise ea către Ivona.

- N-am avut unde să ne ducem.

- Iarna cum vă încălziți acolo?

- Avem o baracă. Şi sobă avem. Facem focul în ea.

- Şi lemne? De unde luați lemne?, întrebă Vanesa.

- De la pădure, de prin crânguri şi de pe câmp. Nu stăm în frig.

- V-ați obişnuit aşa. Ați văzut unde stăm noi?

- Nu ne punem cu d-voastră, suspină Ivona.

- Noi v-am fi ajutat. Condiția era ca fata, Rovana, să se mărite cu Gorică al nostru.

- N-a fost să fie.

- Ei, aş…Găseam noi o soluție. Acum e târziu. Tilă al meu nu vrea nuntă cu procurori şi milițieni.

- Nici noi nu vrem aşa ceva.

- Lui Gorea îi plăcea de fată! Era mort după ea.

- O vrea Dumnezeu să găsească pe alta la fel de frumoasă. E tânăr, are bani…

- Ştie şi carte Gorea al meu!

- L-ați dat la şcoală?

- Păi, cum să nu-l dăm? A făcut două clase!

- Doar atât? De ce? erați în oraş, la un pas de şcoală. După cum ştie să vorbească, eu am crezut că a făcut carte multă.

- A mai învățat şi la şcoala de şoferi…

- Să-i dea Dumnezeu noroc, e tânăr, se descurcă el. cât despre Rovana mea, nu ştiu ce-o face fără mamă, printre rumâni. Mi-e milă de ea.

- Se descurcă ea. Dacă ta-su e inginer…îi găseşte el pe cineva, o ia cu el pe şantier, zise malițioasă Vanesa.

Cele două femei tăcură ca la comandă. În dreapta şoselei se vedea drumeagul ce ducea spre Golful Pescarilor, drumul înspre baltă, cum îi spuneau mulți localnici.

- Am ajuns, zise Vanesa. Vă las aici, nu intru cu maşina în noroaiele din baltă.

- Ne dăm jos. De-aici suntem ca şi acasă, îi răspunse Ivona.

Rovana sări sprintenă pe terasamentul şoselei.

- Am ajuns acasă, mergem la tati! se bucură ea.

Ivona o prinse de mână. Amândouă grăbiră paşii spre cărămidăria rudarilor.

Vanesa îşi întoarse limuzina şi demară în trombă. „Amărâții ăştia nu erau de noi”, îşi zise ea, apăsând pedala accelerației.

*

Două maşini de poliție frânară brusc la poarta lui Vintilă Cațaonu. Şase polițişti coborâră în grabă. Unul dintre ei bătu în poarta masivă de fier forjat. Un câine lătră stârnit de zgomot.

- Care eşti, mă? se auzi dinăuntrul curții vocea stăpânului, a celui ce răspundea la numele de Vintilă Cațaonu sau Tilă, cum îi ziceau cunoscuții.

- De la poliție suntem, zise cineva dinafara porții.
- Ce vreți, mă? Pe cine căutați?
- Vrem să stăm de vorbă, domnule Cațaonu.
- Ce aveți voi de vorbit, mă, cu mine?
- Despre fiica inginerului Căliman. Dă-i drumul să iasă. Fata trebuie dusă acasă!
- În altă situație vă întrebam de mandat. Fiind vorba de o persoană căutată vă las să vă faceți damblaua. Intrați şi căutați tot ce vreți voi. Cine v-a trimis a greşit. Noi nu ascundem copiii nimănui.
- Domnule Vintilă, avem informații precise. Ivona Baldovan v-a adus fata…
- Domnule ofițer, fata a venit de multe ori la noi. Nu am oprit-o. Rovana a fost cumpărată pentru fiul nostru, dar înțelegerea a căzut. S-a dovedit că fata avea părinți şi că a fost căutată de tatăl ei. Nu oprim pe nimeni cu sila.
- Ziceți că ați cumpărat fata?
- Nu ştiți cum e la noi? E un fel de dar de nuntă, bani pe care îi dăm părinților fetei s-o crească bine şi să-i facă zestre.
- Când trebuia să luați fata?
- La 18 ani, domnule ofițer! Alții le iau şi la 16 ani. Noi nu suntem din ăia…
- Şi zici că fata nu e aici?
- Nu, domnule, a fost pe aici, cu Ivona, mama ei, nevasta lui Mihai Baldovan, au plecat.
- De mult au plecat?
- Nu ştiu exact cât era ceasul. Le-a dus nevastă-mea cu maşina în rudărie.
- Asta înseamnă că ne-am intersectat pe drum.

- E posibil, eu ştiu?
- Domnule Cațaonu, ne credeți proşti.
- Nicidecum. Aveți telefon mobil. Vă e greu să-l sunați pe tatăl fetei?
- Care tată, domnule?
- Căliman ăla sau cum îl cheamă.
- Omul e pe aici, domnule, e cu noi, el a reclamat dispariția fetei.
- Puteți intra. E păcat însă de vremea pe care o pierdeți. Sunați-o pe nevastă-mea, pe Vanesa. Ea vă spune exact pe unde sunt. Sau aşteptați-o să se întoarcă. E plecată de mult.
- Jucați tare, domnule Cațaonu. Nu suntem însă convinşi de amabilitatea dumitale. Am vrea să căutăm. Nu putem să scriem în raport doar vizita noastră la porțile palatului bulibaşei Cațaonu.
- Căutați şi altceva în afară de fată?
- Nu domnule, răspunse acelaşi ofițer.
- Ai voştri au întotdeauna câte ceva de căutat. E rasa şi, eu ştiu ce mai e la voi? Vă stă palatul meu în gât şi în coaste. E felul vostru de a vă uita peste gardurile oamenilor.
- E meseria noastră, ce vreți să facem?
- Aha! Am înțeles, asta ați învățat. De muncit, nu ştiți să munciți?
- Nu aşa ca dumneata, domnule Cațaonu, răspunse unul dintre polițişti. Se vede că munciți, arătă acesta spre palatul impunător din fața lui.
- Tot ce-i făcut aici e din muncă şi din galbenii pe care ni i-a dat statul înapoi. Țâganii nu fură, domnule ofițer.

- De asta eram convinşi mai demult, auzisem noi încă de când eram copii de cinstea şi de munca celor din etnia rromă. Şi de dumneata ştim, domnule Caţaonu, mai zise ofiţerul de poliţie.

- Asta e bine. e bine să ştiţi. Caţaonii sunt oameni pe care societatea contează.

- Unde ai învăţat limbajul respectiv, domnule Caţaonu? Parcă n-ar fi al dumitale!

- E al meu, domnule! Să luaţi aminte la ce vă zic. Ţâganii vor conduce treburile ţării. Nu vedeţi economia noastră? Uitaţi-vă la palatele şi la bunăstarea ţâganilor. Care guvern şi care preşedinte a făcut atâtea în ţara românească?

Ofiţerul de poliţie tăcu. La fel făcură şi ceilalţi.

Tilă Caţaonu îşi aprinse luleaua. Îşi aştepta nevasta. Nu ştia dacă ajunsese cu fata în rudărie. Nu putea s-o sune. Lăsă lucrurile în voia lor. Era convins că poliţiştii îl crezuseră. N-aveau motive să nu-l creadă. Fata venise cu mama ei în vizită, plecaseră acasă în maşina gazdei, ba chiar conduse cu limuzina bulibaşei. N-au găsit fata la ţigani şi nici de vreo răpire n-a fost vorba. Aşa gândea Tilă Caţaonu aşteptând plecarea celor de la poliţie.

- Băieţii unde îi ai, domnule Caţaonu, întrebă cel care se recomandase a fi căpitanul Negoiţă.

- Pe la treburile lor.

- La serviciu? Lucrează?

- Toată lumea munceşte la noi.

- Da, da, mormăi căpitanul.

Pe neobservate, limuzina de lux a lui Tilă Caţaonu opri în faţa porţilor. Vanesa îşi încheiase misiunea.

Tilă apăsă pe un buton fixat pe un stâlp al gardului. Porțile se deplasară una în sensul invers al celeilalte, lăsând cale liberă merțanului să intre pe proprietatea bulibaşei. Vanesa scoase capul pe geam şi-i salută pe cei adunați la poarta sa ca la pomana de ziua morților. Polițiştii înaintară câțiva metri în curtea palatului. Vanesa îşi parcă maşina şi se întoarse la ei. Zâmbitoare îşi arătă dinții de aur zicând:

- Nu sunt proaste cărțile mele, de ieri îmi arătau că mă calcă gaborii!

- Ferice de dumneata, zise un polițist, altfel găseam fata aici, ce noroc aveți voi țiganii cu cărțile şi cu ghiocul!

- Fata noastră poate veni oricând. Nu dăm raportul la Poliție când ne vin neamurile, zise țiganca.

- Ar trebui să ne anunțați…

- Pentru? se arătă intrigată femeia.

- Să ştim şi noi, să le facem viza de flotant!

- Ha, ha, Rovana noastră stă câte un ceas-două când vine la noi. Doar pentru atât să-i luăm viză? N-are nici buletin…

- O să-i facem noi acte. Fata e de măritat, de ce n-ar fi de viză? Îi zise iritat căpitanul Negoiță, singurul ce-şi spusese numele şi gradul.

- Glumiți. Cred că aveți altele pe cap, şi noi avem treabă, zise Vanesa dând de înțeles că ar vrea să închidă porțile şi să scape de oaspeții nepoftiți.

Polițiştii se retraseră. Aflaseră prin telefon, înainte de sosirea Vanesei, că Rovana ajunsese în rudărie. Misiunea lor se oprise aici.

*

Ivona Baldovan o ținu de mână pe Rovana ei până ajunse la căruța lor cu coviltir. Cei trei băieți ai rudarilor săriră să le îmbrățişeze. Fata se lăsă în brațele lor, apoi se jucă de-a v-ați ascunselea cu ei pe lângă stivele de cărămizi puse la uscat. Mihai Baldovan o trase mai într-o parte pe Ivona.

- Ne-am descurcat, femeie, am scăpat! zise el către muierea lui, aşezându-se pe iarba de lângă căruță.

- Dumnezeu a ținut cu noi, omule. Am rămas cu banii, căruța şi caii. Ai lui Cațaonu nu ne mai cer nimic.

- Au văzut sărăcia noastră.

- S-au speriat de milițieni. Au venit cu maşinile la ei acasă.

- Ce vorbeşti… a venit Miliția la ei?

- Ne-am întâlnit pe drum. când noi veneam încoace, maşinile Miliției se duceau la ei acasă.

- De unde ştii tu? Poate se duceau la vreun caz…

- Da de unde. Ştia Vanesa! Ea ne-a adus cu maşina lor, până la drumul bălții ne-a adus. Cațaonu, bărbatu-său, îi zisese să ne ia în maşină şi să vină cu noi până aici.

- Înseamnă că el fusese anunțat de cineva.

- Sigur. Păi ne-a zis: plecați şi nu spuneți la nimeni nimic.

- Ce a zis de Rovana?

- Ăl bătrân a căzut imediat la pace. A renunțat la orice pretenție. „Sunteți prea săraci”, a zis el.

- Ai lui ce au zis?

- Gorea şi Mamutu au făcut pe nebunii. Doar ei.

- Ce ziceau?

- Gorea cerea fata. E a lui, zicea el.

- Şi Mamutu? El de ce se băga?

- Îl apăra pe frate-său.

- Până la urmă a ieşit bine.

- Tilă a primit un telefon de la cineva. De la miliție, cred. Imediat după ce a lăsat telefonul jos a strigat la noi să plecăm. Să ne urcăm în maşina lor…

- Vanesa n-a făcut gălăgie?

- Aş! Ce a zis Tilă, a fost şi făcut. S-a urcat la volan şi n-a mai cârâit.

- Rovana s-a speriat? A zis ceva?

- Nu. Fata a fost cuminte. A tăcut tot timpul.

- Bine că s-a terminat. Doamne, ce bine! asta mică o să plece la oraş, la tatăl său. O să rămânem din nou cu ai noştri şi cu problemele noastre. Nu poți trăi cu miliția în spate numărându-ți paşii.

- Era caz de puşcărie, zicea Tilă.

- Ştia el ce ştia. Nu e prost bătrânul. El a avut mult de furcă cu Miliția.

- A făcut avere. Ai văzut ce palat şi-a tras în centrul oraşului, acolo la ei?

- Am trecut pe acolo. Au bani mulți ei. Şi băieții lui fac bani cu afacerile lor.

- Cu fierul vechi?

- Şi cu fierul, dar au şi alte învârteli.

- E bine că le merge.

- Au şi oameni peste tot. Pe Tilă nu-l întreabă nimeni pe ce a făcut banii şi din ce.

- O fi făcut cărămidă, ca noi, zâmbi Ivona.

- E treaba lor. Din toată afacerea ne-am ales şi noi cu ceva. N-am rămas chiar cu mâna goală.

- Îmi pare rău de Rovana. Va trebui s-o dăm lui Căliman.

- Ce ai vrea să facem? E a lui. Să şi-o ia, să ne lase în pace! Nu ne mai jucăm de-a puşcăria. M-am săturat până în gât de scandal. Ce vrei? Să ajung la „mititica”?

- Doamne fereşte, omule! Murim de foame fără tine.

- Păi vezi! Rovana ne trebuie nouă? Las-o să se ducă! Valea! O gură mai puțin la masă…

Ivona se ridică de la locul său. Plânge. Îşi îndreptă paşii spre stivele de cărămizi. Copiii se jucau. Se hârjoneau fără griji. Rovana era veselă. Pentru ea, ceilalți copii erau frații ei. Trăise laolaltă cu ei, mâncaseră la aceeaşi masă, dormiseră împreună claie peste grămadă, în toate iernile trecute, lângă soba de cărămidă pe care o încălzeau cu nuiele, cu paie şi coceni de porumb şi uneori cu lemne aduse de ei în spinare de la pădure. Ei, copiii, nu ştiau de vreo grijă. N-au întrebat niciodată de ce mâncarea e puțină, de ce umblau desculți prin noroi şi pe brumă toamna, de ce hainele lor erau zdrențuite şi murdare. Ei erau lângă părinții lor şi lângă caii şi câinii lor.

Mihai Baldovan se duse la cărămizile lui. Cu mai multă înverşunare, parcă, se avântă în noroiul ace-

la vâscos pe care îl călca în picioare până devenea o pastă ca o cremă de dat pe față. Termină stratul de pământ pus la înmuiat, apoi se băgă la umbra căruței. Ivona se amestecase printre copii. Omul ei o chemă de câteva ori lângă el. Femeia era cătrănită. Vorbele lui Baldovan i se înfipseseră în inimă precum cuțitele. Fata era crescută şi îngrijită de ea. De multe ori şi-a rupt de la gură şi i-a dat ei să mănânce. Omul ei vorbea despre Rovana ca despre o străină. „O gură mai puțin la masă”, zisese el la adresa fetei. Pe Ivona a durut-o. N-a putut suporta să audă asemenea cuvinte. Îl cunoştea altfel pe Mihai al ei. Nu era omul să-şi alunge copiii de la masă. Şi, totuşi, se întâmplase ceva cu el. Trăiau în neajunsuri, n-aveau de niciunele. Uneori nici pâine pe masă n-aveau. O crescuseră pe Rovana ca şi pe ceilalți copii ai lor. Datorită ei reuşiseră săşi cumpere o căruță nouă şi doi cai. Țiganii care le cumpăraseră copila îi scoseseră din nevoi. Nu mai trebuiau să lucreze pe la alții. Munceau doar pentru ei şi pentru copiii lor. Aveau cu ce se deplasa din loc în loc şi cui să vândă cărămida pe care o fabricau cu mâinile lor.

Mihai Baldovan pricepu supărarea femeii. Se duse lângă ea. O prinse pe după umeri şi îi şopti în ureche: „iartă-mă”, zise el. Ivona lăcrimă de câteva ori şi se lăsă moale în brațele lui. Era omul ei, era tatăl copiilor ei. În toată durerea ei găsi un loc pentru iertarea celui ce-i era bărbat.

*

Petre Căliman parcurse traseul de la palatul Cațaonilor până în Balta Pescarilor cât putu de repede. Pe alocuri depăşise echipajele poliției. Oamenii Legii nu se mai grăbiseră la întoarcere. Îşi credeau încheiată misiunea. Cât timp fata dată dispărută nu se afla în mâinile Cațaonilor, nimic rău nu i se mai putea întâmpla. Ştiau de Rovana, iar tatăl fetei se declarase mulțumit de acțiunea polițiştilor.

Inginerul Căliman făcu la dreapta în Golful Pescarilor pe drumeagul de căruțe, fără să-i mai pese de echipajele poliției. Lara lui era cu părinții săi adoptivi. Crescuse şi trăise la ei. Prin praful stârnit în urma maşinii sale nu mai văzu dacă Poliția se mai obosea sau nu să ajungă până la cărămidăria rudarilor. Ajunse lângă stivele de cărămidă şi fără să oprească motorul sări din maşină. Se îndreptă spre copiii care se alergau pe lângă gropile săpate şi printre mormanele de pământ pregătit pentru a fi prelucrat. Lara țipa şi se bucura în acelaşi timp în zbenguiala ei de copil. Rochița albă pe care o îmbrăcase în ajun era murdară, plină de noroi. Pălăriuța nu o mai avea pe cap şi nici pantofii de lac nu se mai aflau în picioarele ei murdare. Petre Căliman era bucuros de revederea copilei. Nu-l mai interesa de haine sau altceva.

- Lara! Ce faci, Lara? strigă el la fată.

Copila se desprinse din rândul celorlalți frați şi alergă spre tatăl său. Căliman o prinse în brațe.

Plânge. Lacrimile lui se preling peste trupul fetei.

- De ce plângi, tati? întrebă ea.
- Nu ştiu. Aşa îmi vine în momentul ăsta, răspunse el.
- Bărbaţii plâng şi ei ca femeile?
- Au drepturi egale.
- Pe mama am văzut-o de multe ori plângând.
- N-ai întrebat-o de ce plânge?
- Cum să nu!
- Şi ce zicea?
- Că e necăjită sau o bătea tata!
- Mihai Baldovan o bătea pe Ivona?
- Când nu era cuminte.
- Tu de unde ştii?
- Îmi spunea el!
- Îl întrebai tu?
- Da! Şi Nică şi Georgel şi Calu…
- Ăştia cine erau?
- Fraţii mei, tu n-ai aflat că mai am trei fraţi?
- Calu ce era?
- Băiat! El era cel mai mic dintre ei. Pe el îl băteau toţi. I-am tras şi eu câte una.
- Nu era cuminte, aşa-i?
- Tu de unde ştii…
- Ai zis că Ivona lua bătaie fiindcă nu era cuminte, mă gândesc la faptul că şi Calu era la fel…
- El era cuminte. Nu făcea prostii. Dar era mai mic şi trebuia să-l bată şi pe el cineva!
- Înţeleg. Voi îl băgaţi în seamă…
- Tu ştii!

- Bine, bine, am înțeles. Mergem acasă la noi?
- Cum vrei tu.
- Eu zic să mergem.
- Bine. Stai să-mi caut pantofii.
- Îi mai ai?
- I-am lăsat pe aici pe undeva, nu era să intru cu ei prin noroi. N-ai văzut pe unde ne jucam?
- Ba da. Hai să-i căutăm amândoi, şi-aşa n-am ce face. Poate găsim şi pălăria.
- O întrebăm pe mama, ea ştie unde am pus-o.
- Întreab-o. N-o să se supere. E mama ta.

Fata făcu ocolul grămezilor de pământ. Nu găsi nimic.

- Pantofii tăi sunt aici, i-am găsit, zise tatăl fetei.
- Ce bine! Tu ai mai mult noroc, îi răspunse fata.

Până la urmă găsiră şi pălăriuța şi celelalte lucruşoare ale Larei.

- Trecem pe la ai tăi să ne luăm la revedere, zise Petre Căliman spre Lara.
- Cum vrei tu.
- Aşa zic că ar fi bine.

Fata nu răspunse. Se duseră lângă stiva de pământ unde Mihai Baldovan şi Ivona încă nu se apucaseră de lucru. Se țineau de mână şi vorbeau. Le trecuse supărarea la amândoi.

- Noi plecăm, v-am deranjat destul, li se adresă Căliman.

Ivona şi bărbatul ei rămăseseră țintuiți locului când îi văzuseră lângă ei. Mihai Baldovan îşi ținea capul în pământ.

- Îmi este ruşine de ce-am făcut, zise el.

- Ce-a fost a trecut, răspunse Petre Căliman. Niciunul dintre noi nu are dreptul să arunce cu piatra. Important este ce se va întâmpla de acum încolo. Sper ca Lara să se acomodeze la oraş. Mă rog de sănătatea voastră. De aici încolo drumurile noastre se despart definitiv. Nu vom mai trece niciodată pe aici. Voi şi copiii voştri puteți să ne căutați oricând. De dragul Larei! Doar de dragul ei! Vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut pentru ea!

Petre Căliman le întinse mâna pe rând. Ivona lăcrima. Nu lăsa impresia însă că ar fi afectată. Lara, Rovana ei, se va despărți pentru totdeauna de ea şi de toți ai ei. Era convinsă că despărțirea de fată va fi una definitivă. Îndreptându-se spre maşina tatălui său, Lara îi salută pe cei mici ridicând mâna deasupra capului. Nică, Georgel şi Calu nu ştiură ce să spună.

*

Petre Căliman îşi urcă fata în maşină. Trecu de gropăriile rudarilor. Când ajunse la asfalt dădu drumul aparatului de radio.

- Ne mai relaxăm , zise el, întorcând capul spre Lara.

Fata nu păru încântată. De la Bucureşti se transmiteau ştirile. Guvernul anunța scumpiri şi austeritate.

- Manele n-are? întrebă Lara arătând spre aparatul din bordul maşinii.

- Are, răspunse Căliman, dar nu acum, probabil seara. Zâmbi înțelegător. Fiica sa n-avusese vreme şi nici unde să asculte ştirile zilei ori vreo melodie clasică românească.

- Aş vrea să mă spăl undeva, vezi ce noroi e pe mine?

- Faci baie acasă. Umplem cada şi te bălăceşti cât vrei tu. Ai şi săpun şi şampon şi burete de baie…

- Nu-mi trebuie atâtea.

- Foloseşti cât vrei tu. Civilizația nu face economie de apă şi săpun. Ba din contră, consumă cât mai mult.

- Mă laşi cât vreau eu?

- Sigur! Te scalzi, te speli, te joci în apă. Eşti liberă să foloseşti apa şi cada cât vrei tu.

- Pot să-mi iau şi jucăriile la baie?

- De ce nu, te joci cu ele pe unde doreşti.

- O să bag păpuşa în apă.

- I se strică părul.

- Şi ce dacă?

- Am zis şi eu.

- Dacă nu vrei tu, n-o bag cu capul la fund. Nici eu nu băgam capul în baltă când mă scăldam cu copiii.

- De ce?

- Aşa zicea mama. Să nu fac păduchi.

- Ştia ea ceva. Crezi că păpuşa face păduchi dacă o scufunzi în apa de la baie?

- Nu cred. Mama glumea cu mine.

- Nu mi-ai spus ce ai făcut la oamenii ăia acasă…

- La tata şi la mama?
- Nu. Acolo unde te-a dus Ivona.
- La Gorea! De ce nu zici aşa…
- Am uitat cum îl cheamă.
- Mi-e dor de el!
- Ce te doare când te gândeşti la el?
- Nimic.
- Credeam că te doare pe undeva de el!
- Nu mă doare. Era şi el necăjit.
- I se înecaseră corăbiile? glumi tatăl fetei.
- Nu ştiu eu d-alea.
- Te-ai văzut cu el? Ați stat de vorbă?
- L-am văzut. Nu m-a întrebat de vorbă.
- Se ținea mare, era de neam mare…
- Tu n-ai văzut câtă casa are?
- N-am prea luat seama. Tu de unde ştii că eu am fost pe acolo?
- De la mama. Ea mi-a zis.
- O fi zis şi ea aşa…
- Tu ştii.
- Zici că n-ai stat de vorbă cu Gorea?
- Nu. A venit, a stat puțin şi a plecat.
- Unde s-a dus?
- Nu mi-a spus. La treabă, a zis tatăl lui.
- Era gata, gata să rămâi la el.
- De unde ştii tu?
- Mi-a spus Ivona. Vroia să te lase la Gorea.
- Dacă n-a vrut… eu ce să fac?
- Nimic. Mergem acasă. Ne spălăm, mâncăm, faci nani, te odihneşti. O să înceapă şcoala…
- Nu prea m-aş duce.

- Ziceai că vrei să te faci doctoriță.
- Şi dacă nu mai vreau?
- O să înveți să faci hidrocentrale ca mine.
- Mai bine aşa, decât doctoriță.
- Carte trebuie să înveți. Toți copiii învață.
- Când o să fiu mai mare.
- Eşti destul de mare pentru clasa întâi. Copiii ştiu deja literele din alfabet şi să numere ştiu.
- Şi eu ştiu să număr!
- Cine te-a învățat?
- Mama şi tata.
- Numără până la zece, să văd ce notă îți dau.
- Ec, dui, tri, şta, dui francengo, tri francengo, ea deşi…
- Gata! Mulțumesc. Pe româneşte poți să numeri?
- Nu.
- Zi după mine.
- Cum să zic?
- Unu, doi, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt!
- Numai atâta ştii?
- Ziceam de tine, eu pot număra până la un milion.
- O să învăț şi eu. Am văzut bani de un milion!
- Bancnote? Aşa se numesc hârtiile acelea de un milion. Am să-ți dau bani să-i numeri.
- Mulți?
- Câți vrei tu să numeri.
- Îmi place. Mi-i dai de tot?
- Cât de mulți vrei tu. Condiția este să-i numeri. E greu? Îți cer prea mult?
- Aş vrea să-i număr pe țigăneşte.

- Pentru şcoală ne pregătim în limba română. Ţigăneasca sau „rromani” se învaţă pentru acasă.
- Bine, cum zici tu. Încep acum?
- De acord.
- Unu, doi, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt…
- Eşti o hoaţă mică. Ziceai că nu ştii să numeri pe româneşte.
- Te-am minţit. Nici mama nu vorbea pe ţigăneşte la piaţă, nici cu oamenii nu vorbea. Doar acasă cu tata şi cu noi şi cu unchiu’ Iorgu.
- Am înţeles. Ştiu de acum că eşti o fată inteligentă, deşteaptă şi foarte bine crescută.
- Îmi dai bani să-mi cumpăr ciocolată?
- Întotdeauna am să-ţi dau bani pentru dulciuri.
- Nu-mi cad dinţii de ele? Aşa zicea mama.
- Mănânci mai puţine şi de câte ori ai poftă.
- Eşti deştept, ştii multe. Şi tata zicea ca tine!
- Era şi el tot bărbat ca mine.
- Toţi bărbaţii sunt deştepţi?
- Absolut toţi, te gândeşti la cineva anume?
- La Gorea…
- Este destul de deştept. Ştie să conducă maşina, să numere banii.
- De aia vroia să se însoare cu mine?
- Nu! Glumea şi el. Nu i-a venit timpul încă. E prea mic. Ar trebui să se mai coacă.
- Bine că n-am rămas la el!
- Aşa zic şi eu. După ce o să începi şcoala o să vorbim mai puţin de lucruri din astea. La şcoală nu este permis să vorbeşti despre băieţi şi alte alea.
- Nici de Gorea nu mai vorbim?

- Cred că nici de el. Aşa ar fi bine. O să-ți cumpăr cărți, casete cu filme pentru copii şi cu muzică. Vom avea destule preocupări încât să uităm întâmplările din vara asta. Le vom trece la amintiri ale trecutului.

- Ne apucăm de carte?

- Şi de carte şi de plimbări şi de filme şi de joacă! Vom avea noi ce face.

- Eu o să fac ce zici tu, că eşti mai mare.

- Îți mulțumesc de înțelegere, zise tatăl fetei zâmbind.

*

Mihai Baldovan privi lung în urma maşinii lui Petre Căliman. Oftă. Se apropie de o stivă de cărămizi şi se lungi pe iarbă. Ivona le puse copiilor ceva de mâncare, apoi veni lângă bărbatul său.

- Eşti supărat rău, constată femeia. Pe cine ți s-a mai pus pata? De Rovana ai scăpat…zise ea.

- Te ia gura prin buruieni, nevastă!

- Şi pe mine eşti supărat. Văd eu că ai ceva pe inimă. Te arde ceva. Te-am chemat la masă. N-ai venit, de parcă nu vrei să-ți mai vezi copiii.

- În tărtăcuța ta lucrurile nu merg bine. Ce să am eu împotriva copiilor mei? Altceva mă supără.

- Spune-mi şi mie. Să ştiu şi eu.

- Noi am crescut-o pe Rovana timp de patru ani de zile. Este adevărat ce zic?

- Nu te contrazice nimeni.

- Am hrănit-o pe fată?

- N-o puteam lăsa flămândă.
- Am îmbrăcat-o?
- Vroiai să umble goală?
- Eu te întreb ca omul, tu îmi răspunzi ca proasta.
- Spune ce ai de spus.
- Noi am întreținut-o pe Rovana patru ani. Tatăl ei, Căliman ăla, a bătut câmpii fără să ştie că fie-sa are nevoie de haine, mâncare, casă, apă, săpun…
- Şi ce ai vrea acum?
- Lasă-mă să spun mai departe. Fata a avut nevoie de îngrijire, că doar nu putea trăi singură. Era un copil care nu ştia nici să vorbească.
- Ştiu încotro bați.
- Şi n-am dreptate, femeie? De ce n-am dreptate?
- De pe urma Rovanei ne-am ales cu o căruță nouă şi doi cai de mai mare dragul. Niciodată n-am fi reuşit să strângem atâția bani. Să-i mulțumim lui Dumnezeu că ne-a scos-o în cale!
- Banii i-am primit de la Tilă Cațaonu!
- E adevărat, însă erau pentru Rovana! Pe ea urma să o dăm Cațaonilor de mireasă. Ai uitat?
- Tu îmbârligi lucrurile. Căliman n-are nicio datorie față de noi? Asta vrei tu să zici?
- Eu aşa cred. Omul a suferit prin puşcărie, i-a murit muierea, acum ce să facă? Să plătească pentru că noi am luat-o pe fată de milă? Nu e cinstit, omule!
- Eşti o neroadă, aia eşti! Eu l-am băgat la puşcărie? Eu i-am omorât nevasta? Din cauza mea a suferit? Nu te-am văzut niciodată să ai milă de

mine. De ăsta, cum îl văzuşi, cum te crăcănaşi de mila lui. A dracului e pielea pe tine, muiere!

- Eu nu ştiu ce vrei de la mine.
- Să vorbim ca oamenii.
- Aşa am vorbit şi până acum.
- Nu-mi place să ții cu Căliman.
- Nu-i țin partea. Spun doar ce cred eu.
- Să nu mai crezi aşa. Eu sunt omul tău. Să zici ca mine că d-aia te-am luat de muiere.
- O să zic. Ce vrei de la Căliman?
- Bani!
- Mulți bani?
- Cât de mulți. Patru ani de zile am muncit pentru fie-sa. Am luat de la gura copiilor mei să-i dau fetei lui Căliman să mănânce!
- Este păcat să vorbeşti aşa.
- Am îmbrăcat-o! Ai uitat că i-am luat de încălțat fiindcă sandalele ei rămăseseră mici? Alea n-au costat bani? Tu îi ții partea ăluia din lumea largă…
- Nu ştiu ce să zic, nu vreau să te supăr.
- Să mergi cu mine la inginer acasă. Să-i cerem bani.
- Te-ai gândit cât să-i cerem?
- Facem socoteala!
- La câți bani te gândeşti?
- La mulți, i-am ținut fata patru ani.
- Mergem la el. N-am nimic împotrivă.
- Era bine să nu i-o dau fără bani.
- O lua Poliția. N-avea nevoie de noi.
- Crezi tu. Cât oi trăi eu, nu-mi ia nimeni copiii!
- Fata nu era a noastră, parcă n-ai şti…

- Am zis, muiere, mergem la Căliman.
- Sunt gata de drum.
- Du-te de te încalță.
- Cu ce să mă încalț?
- Găseşte şi tu ceva, n-o să mergi desculță.
- Caut degeaba. N-am nimic de încălțat!
- Mergi aşa, nu te alege nimeni.
- Sunt gata!

Mihai Baldovan se uită lung la muierea lui. „Îi stă ca dracu”, zise bărbatul ei, „desculță şi cu burta la gură, despletită şi plină de noroi”.

Ivona îşi strânse copiii lângă căruță şi le vorbi despre plecarea la oraş. Aceştia ridicară din umeri. Nu era prima dată când rămâneau singuri. Trăgeau speranța să le aducă şi lor câte ceva de la oraş. Ei n-aveau niciodată vreo grijă sau pretenție. Se mulțumeau cu puținul pe care îl aveau. Nici nu ştiau să ceară mai mult.

- Lasă-i că nu plecăm pe Lună. Venim repede, strigă Mihai Baldovan spre nevastă-sa.
- Sunt gata, zise ea. Te ajung din urmă.
- Dacă luăm banii de la Căliman îți cumpăr pantofi.
- M-aş mulțumi şi cu o pereche de gumari. Pentru copii ar trebui să luăm câte ceva.
- O să le luăm şi lor. Până acum nu le-am cumpărat tot noi? Ivona tăcu. Grăbi pasul în urma bărbatului său.

*

- Ştii vorba aia românească, melodia aceea…
- Care? Eu ştiu multe.
- Casă dulce, casă…zise Petre Căliman către fiica sa.
- N-am auzit, dar o să învăț toate cântecele care îți plac, îi răspunse Lara.
- Nu vreau să fii cântăreață, făceam introducerea. Am ajuns acasă. Suntem din nou acasă la noi.
- Ziceai că faci rost de o muiere!
- De o nevastă, ziceam.
- Tata îi spunea mamei şi muiere şi nevastă.
- Când îi zicea muiere?
- La supărare! O şi bătea atunci.
- Rău? Da cu palma în ea?
- Da, dar nu mult.
- I se făcea milă?
- Nu. Mama fugea!
- Şi scăpa…
- Da!
- Nevastă când îi zicea mamei tale?
- Când lucrau şi când nu bea!
- Nu te-am mințit. Am o prietenă. O s-o rog să mai stea cu tine.
- Nu mi-e urât singură.
- Mă gândeam să te ajute să te speli, să faceți mâncare, să faceți piața, să dați cu aspiratorul…La treburile zilnice mă refeream.

- Cum zici tu. Eu pot să fac treabă şi fără ea.
- E mai uşor pentru tine, o să fii ocupată cu şcoala.
- Ea nu merge la scoală?
- Nu. A terminat şcoala, e mare, aşa ca mine.
- O să mă bată când nu sunt cuminte?
- Niciodată! Copiii nu se bat.
- Pe mine mă bătea mama.
- N-o să te mai bată nimeni, niciodată!
- Dacă e cuminte, s-o aduci acasă!
- O să vorbesc cu ea. Mâine, poimâine, zilele astea. Să o întâlnesc mai întâi. Ori să-i dau telefon.
- Bine, cum zici tu.
- Ți-am spus vreodată că sunt tăticul tău?
- Ce uituc eşti! Mi-ai zis.
- Nu m-ai strigat niciodată. Aş fi vrut să-mi spui tată. Să repeți cuvântul ăsta.
- Ca papagalul?
- Ştii ce este un papagal?
- În toate târgurile sunt.
- Ai fost prin târguri, Doamne ce mai aud!
- Cărămida o vindeam în târg!
- Tu mergeai la vândut cărămizi?
- Da! Cu Nică şi cu Georgel şi cu Calu!
- Cu frații tăi…
- Nu ştiai?
- N-am aflat până acum. Nici la televizor nu v-am văzut! Tu, Calu, Nică şi Georgel făceați piața!
- Făceam bani buni!
- Pe ce îi cheltuiați?
- Parcă ai fi un copil! Banii îi lua tata. El îi cheltuia. Copiii nu umblă cu banii. tu nu ştii?

- Ştiam şi eu, dar credeam că la voi era altfel.
- Tata şi mama cumpărau ce aveam nevoie.
- Am înțeles. Sunt greu de cap, aşa-i?
- Tu ştii. Eu de unde să ştiu?
- Întrebam. N-am vrut să te supăr.
- Nu mă superi. Vreau să mă spăl…
- La baie! Ai tot ce-ți trebuie acolo.
- Să nu vii după mine, e ruşine!
- N-am să vin!
- Îmi promiți?
- Mă jur că spun adevărul!
- Bine, să fii cuminte şi să stai aici!
- Am înțeles! Îmi zici tată?
- Da, tată! N-ai zis că eşti tăticul meu?
- Nu te-am mințit.
- Să stai cuminte. Vorbim când vin de la baie!

Petre Căliman râse. Dădu aprobator din cap. „Copila asta mă întoarce pe toate fețele”, îşi zise el.

Se îndreptă spre masă. Telefonul lui zăcea prăfuit de zile bune, fără să se mai intereseze cineva de el. Omul ridică receptorul şi formă un număr.

- Cu Anca, vreau şi eu…
- Eu sunt, te ascult.
- Sărut mâna, iubito!
- Pe unde umbli? Nu te mai văd, nu te mai aud. Era gata să-mi pun cununiile.
- Cu altul?
- Evident, doar nu cu umbra ta!
- M-am întors acasă. Sunt cu fata.
- Ai reuşit s-o aduci?

- Cu greu, dar e bine. Te-aş ruga să vii şi tu. Ai mai sta de vorbă cu ea.

- Într-o oră sunt la tine.

- Te aştept, pa, încheie inginerul Căliman dialogul cu cea pe care o cunoscuse pe şantier, în urmă cu aproape două luni.

Închise telefonul îndreptându-se spre uşă. Lara sta despletită, înfăşurată în prosop. Încerca să-şi pieptene părul, dar fără sorți de izbândă.

- Mă ajuți? întrebă ea arătând la claia de păr încurcată din care curgeau stropi de apă.

- Plăcerea e de partea mea.

- Cu cine vorbeai?

- Cu Anca, la telefon. Am rugat-o să vină la noi.

- E iubita ta?

- Eu aşa zic, nu ştiu ce spune ea.

- N-ai întrebat-o?

- Nu până acuma.

- O întreb eu, dacă ți-e ruşine de ea!

- Îți rămân îndatorat.

- Ce e aia?

- Rămân dator la tine.

- Nu vreau nici un ban. Să-mi iei ciocolată. Din aia mare vreau. Două să-mi iei.

- O sun pe Anca să-ți cumpere, tot vine ea încoace.

- Să rămân datoare la ea?

- Nu te preocupa de asta, îi plătesc eu.

- Dacă ai bani şi vrei tu…

- Pentru tine găsesc oricând un bănuț-doi.

- Bine, ajută-mă să mă pieptăn.

- Nu vrei s-o aştepți pe Anca? Te ajută ea.

- Să mă găsească aşa? Nu vezi ce e în capul meu?

- Hai să încercăm totuşi. Nu prea ştiu eu cu ce se mănâncă treaba asta, dar treacă de la mine…

- Nu e de mâncare! Tragi cu pieptenul. N-ai văzut pe tata cum țesăla caii?!

- Cu părere de rău, nu. Nu l-am văzut! Ce legătură avea Baldovan cu pieptănatul cailor?

- Pieptăna coamele cailor şi le împletea. Le punea fundițe roşii. Şi cozile cailor le pieptăna!

- Tu eşti o fetiță, un copil. Nu eşti un cal!

- Nici iapă nu sunt?

Căliman râse cât putu.

- Nu iubito, zise el. tu eşti fata mea şi te cheamă Lara Căliman. Ai şase ani şi eşti frumoasă.

- Şi caii noştri sunt frumoşi!

- Ştiu. Tu eşti şi mai frumoasă. Eşti cea mai cea din lumea asta. Ai înțeles?

- Cred că da.

- Atunci e bine. Îți place cum îmi fac treaba cu pieptenele? Parcă nu îți convine.

- Mă doare! Mama nu trăgea aşa de tare.

- O să învăț şi eu. E musai să învăț. Pentru tine o să învăț!

*

Mihai Baldovan şi femeia lui stătură câteva minute la uşa inginerului Petre Căliman. Nu îndrăzneau să bată.

- Poate îl deranjăm pe om, zise Ivona.
- Ce deranj? Noi am venit cu o treabă…
- Bate în uşă.
- N-o fi acasă.
- Hai să plecăm, dacă omul lipseşte, îi zise femeia în ideea de a-l întărâta pe bărbat.

Baldovan se uită în stânga şi în dreapta. Se asigură că nu-l vedea nimeni şi bătu în uşă.

Din casă se auzi vocea lui Căliman:

- Intră, e deschisă uşa. N-ai cheie? întrebă el, crezând că e Anca. Pe ea o aştepta.

Uşa se deschise încet. Intră întâi Ivona, apoi bărbatul ei.

Inginerul Petre Căliman înlemni. N-avu putere să rostească nici un cuvânt.

- Suntem noi, domnule inginer, bună ziua, zise Ivona.
- Mama, mama, a venit mama! strigă Lara, ieşindu-le în întâmpinare celor doi.
- Bună ziua, se auzi şi vocea lui Mihai Baldovan.
- Intrați, intrați, se trezi vorbind Căliman. V-a fost dor de fată! E firesc, chiar mă gândeam la voi. Am şi vorbit cu Lara…
- Domnule Căliman, avem o treabă cu dumneata, zise Mihai Baldovan, pentru asta am venit.

- Vorbim, domnule Baldovan, nu ne împiedică nimeni. Luați loc. Vă servesc cu o cafea?

- Nu, răspunse Ivona.

- Care e necazul? Ce s-a întâmplat? întrebă Căliman. Sunt probleme cu ăia mici?

- Vrem despăgubire pentru Rovana, de asta am venit, zise Baldovan ridicându-se în picioare.

- E dreptul d-voastră, răspunse Căliman. În ce mă priveşte sunt bucuros că mi-am găsit fiica.

- Avem nevoie de ceva bani, reveni Mihai Baldovan. Ştiți, fata a mâncat la noi, i-am cumpărat de îmbrăcat, am avut grijă de ea.

- Am înțeles foarte bine, domnule Baldovan. La cât se ridică pretențiile d-voastră?

Rudarul cărămidar fu pus în încurcătură. Nu se gândise la o sumă anume. În gândul său se întrebă dacă nu era mai bine să-l lase pe Căliman să-şi declare oferta, poate dă mai mult decât ar cere el. Se temea şi de refuzul lui Căliman la auzul unei sume care nu i-ar fi convenit inginerului.

- Las la aprecierea dumitale, domnule Căliman, îşi arătă disponibilitatea Baldovan.

- Bănuiesc că ați făcut un calcul. Nu ați venit până aici să vedeți cât aş putea da eu.

- Ar fi bine să zici dumneata, domnule inginer, vorbi cu vocea stinsă nevasta lui Baldovan.

- Eu aştept pretențiile d-voastră. Ştiți cât ați cheltuit cu fata. Apoi facem un act, îl semnăm între noi şi rămânem la stadiul de prieteni şi de oameni.

- Bine, domnule inginer, zise Mihai Baldovan, vrem un milion de lei. Aşa am calculat eu şi muie-

rea mea. Dați milionul şi batem palma!

- Atâta cerem, zise şi Ivona. Semnăm actul şi nu vă mai cerem niciodată nimic.

- Oameni buni, zise Petre Căliman, gândiți-vă bine. Vă solicit să facem un act. Mai pe urmă nu puteți să mai cereți ceva, beți o cafea. Sfătuiți-vă dacă e bine sau nu. Eu mă pronunț la urmă.

- Rămâne aşa, domnule Căliman! Batem palma, vă rămâne fata şi noi luăm milionul!

- Sunteți de acord amândoi? întrebă Căliman.

- Da, domnule inginer, răspunseră cei întrebați.

- Este în regulă, zise Căliman. Ar fi inuman să mă tocmesc cu d-voastră. Nu ne aflăm în târg ori în piață. Suntem oameni şi ne respectăm ca oameni.

- Să ne ajute Dumnezeu, ziseră cei doi soți în acelaşi timp. Nu avem altceva de zis, completară ei.

Inginerul Petre Căliman scrise un proces verbal pe care îl aşeză în fața lui Mihai Baldovan. Acesta luă pixul întins de Căliman şi semnă.

Ivona ridică din umeri, arătând că nu ştie carte. Baldovan îi luă degetul arătător de la mâna dreaptă şi îl mânji cu pastă de pix, apoi îl aşeză meticulos la doi centimetri de iscălitura sa.

Căliman le numără banii. Baldovan şi Ivona ieşiră în grabă. Erau mulțumiți de târgul făcut, aşa cum numeau ei înțelegerea cu inginerul Căliman. Despre Rovana lor nu îşi mai amintiră. Fata se uită lung după ei, n-avea habar ce se întâmplase în cele 10-20 de minute cât durase vizita foştilor ei părinți la domiciliul actual, în care Petre Căliman

îi spusese că e şi ea stăpână deopotrivă cu el. Se aşeză lângă tatăl său şi privi spre acesta.

- N-ai bătut palma cu tata, zise ea.

- A fost doar o metaforă. Nu se bate palma în astfel de cazuri. Este o situație gravă. Să ții minte că ceea ce s-a întâmplat acum face parte din tragedia oamenilor. La alte specii nu se întâmplă astfel de lucruri.

- Te-a supărat tata?

- Nu. Nu sunt supărat pe el.

- Mama? Ți-a zis ceva de mine?

- Nimic. A uitat să întrebe de tine.

- E bine că a venit.

- Şi eu mă bucur nespus. Am încheiat un act cu ei. Niciodată nu vor mai veni cu alte pretenții.

- Nu înțeleg eu ce vorbeşti.

- Ne vor lăsa în pace şi pe tine şi pe mine.

- Sunt oameni răi?

- Nu. Sunt şi ei nişte oameni ca şi toți ceilalți de pe pământ.

*

Anca Stoian, prietena inginerului Petre Căliman, intră în apartamentul de unde abia plecaseră soții Baldovan.

- Vă salut pe amândoi, zise ea veselă, mai ales de revederea prietenului ei era bucuroasă din cale-afară.

- Bună ziua, Anca, îi răspunse Petre Căliman. Aş vrea să ți-o prezint pe fiica mea, pe Lara mea.

- Bucuroasă de cunoştinţă, zise Anca, privind înspre fata lui Căliman.

- O să mă baţi? întrebă tam-nisam Lara.

- Nu! Noi oamenii mari nu batem copiii. Îi învăţăm carte, le spunem poveşti, avem grijă de ei să crească sănătoşi şi buni. Cum te cheamă pe tine, întrebă Anca? Şi câţi ani ai?

- Rovana mă cheamă! Am şase ani şi el este tata, arătă copila spre inginerul Căliman.

- Pe el îl cunosc mai demult.

- E prietenul tău? Aşa mi-a spus el.

- Nu te-a minţit. Dar ia spune-mi, nu îţi place să ţi se spună Lara?

- De unde ştii că mă cheamă şi aşa?

- De la tatăl tău. El mi-a zis.

- M-a pârât la tine?

- Nu. Ca între prieteni, mi-a vorbit de tine, de fraţiorii tăi, de părinţii care te-au crescut. Vezi, ştiu multe despre tine.

- M-ai întrebat cum mă cheamă, dar ştiai?

- Da! Vroiam să avem un dialog împreună, nu ştiam cu ce să încep. Oamenii ies des din încurcătură cu întrebări de genul; cum te cheamă, al cui eşti, câţi ani ai.

- Nu mă supăr. Voi oamenii mari complicaţi lucrurile, aşa zice tata. Poate că vreţi să nu vă înţelegem noi, copiii. Este treaba voastră!

- Aş vrea să fim prietene, vrei?

- Gata, batem palma, răspunse Lara.

- E o convenţie? întrebă Anca.

- Nu ştiu ce e aia, zise fata.

- Aşa… o înțelegere, ca între oameni.
- Da, da, ca între prieteni!
- Bine, am să vin mai des pe la tine.
- Poți să rămâi la noi. Tata ascultă de mine, nu te dă afară, eşti prietena mea.
- Să-l întrebăm pe el mai întâi. Eşti de acord?
- Cum zici tu.
- Eu aşa cred că ar fi bine.

Petre Căliman râse, întorcându-se spre cele două.

- Ați bătut palma, aşa-i?
- Tu trebuie să fii de acord, zise Anca. În ce ne priveşte, eu şi Lara suntem de-ale casei.
- La fel zic şi eu. De ce ar trebui să mai pleci?
- Nu ştiu, măcar să-mi aduc lucrurile.
- Mergem cu toții. Avem maşină, de ce să te oboseşti singură. Eu şi Lara îți stăm la dispoziție.
- Vă mulțumesc la amândoi, răspunse Anca.

Lara se aşeză în dreptul ferestrei. Priveşte afară. Tatăl ei o prinse pe după umeri.

- Te plictiseşti, după cum observ.
- Dacă spui tu…
- Nu ştiu ce să zic. Sunt ca un şcolar scos la lecție, unul care n-a învățat nimic.
- Ziceai că ştii carte!
- Viața ne învață altfel de lecții față de cele însuşite la clasă.
- Adică trebuie să ştim de toate.
- Eşti înțeleaptă. Mă tem însă că oamenilor le va fi imposibil să le învețe pe toate.
- Lasă fata, ce atâta filozofie? Vorbeşte-i de păpuşi, de jucării, ea este un copil, interveni Anca.

- Este destul de mare. Crezi tu că fata noastră mai este un copil. Ştie să numere, să socotească…

- Nu i-a trecut vremea de păpuşi.

- Peste o lună merge la şcoală.

- Şcolărițele din primele clase nu îşi abandonează jucăriile.

- De acord cu tine.

- S-o lăsăm să decidă ea, nu ziceai că e destul de mare?

- Aşa ziceam.

- Să nu vă certați pentru mine, interveni fata. O să merg şi la şcoală, dar o să mă joc şi cu păpuşile.

- Bravo, eşti înțeleaptă, rosti Anca. Mergem la mine, îmi aduc bagajul aici şi pe urmă dăm o raită prin oraş.

- Ce să facem în oraş? întrebă Lara.

- Mergem la leagăne, cumpărăm câte ceva, vedem lumea, mergem la film, dacă vrei.

- Suntem la ordinul tău, zise Petre Căliman. Ne îmbarcăm în Dacia noastră şi mai vedem noi.

Afară, vremea s-a mai răcorit. După canicula verii, se poate respira. Străzile sunt animate de oameni, parcurile la fel. Implacabila toamnă îşi face simțită prezența.

*

La palatul Cațaonilor s-a declanşat războiul. Cucoana Vanesa este nemulțumită de tratativele purtate cu rudarii. N-a obținut nimic, fiindcă intervenția Poliției a venit fără veste. Fata a plecat pe degeaba după ce ei îi pricopsiseră pe rudari cu cai şi căruță şi bani pentru treburile lor personale. Fiul său, Mamutu, se ceartă cu toată lumea. Nu e mulțumit de afacere şi-i cere lui Gorea să nu lase lucrurile aşa. Băiatul, Gorea e trist. Avea o nevastă, aştepta s-o aducă acasă, ratase nunta pe care i-o programase tatăl său. Elvis râdea de toți. El nu pierduse nimic. Bătrânul Tilă Cațaonu încerca să le țină piept la toți.

- Sunteți nişte nerozi, le zise el alor săi. Fata trebuia dată inginerului, era a lui, nu era de-a noastră. Pe fruntea ei scria puşcărie. Care dintre voi este dispus să-şi lase libertatea pentru o muiere? Să ridice mâna sus. Aştept!

Nimeni nu îndrăzni să ridice mâna. Pe rând îşi plecară capul. Vorbele bătrânului le retezară pornirile.

- Avem bani, reveni el. Trimitem vorbă la Sibiu, la Târgu-Jiu, la Timişoara şi la Teleorman, pe cea mai bună fată o cumpărăm pentru Gorea al nostru. E rândul lui la însurătoare. Spuneți lumii că avem aur încât putem răspunde oricăror pretenții din partea neamului miresei. Am zis!

Clanul bulibaşei Cațaonu se împrăştie. Ieşiră toți în grabă. Doar Vanesa îndrăzni să rămână lângă

omul ei. Împărțiseră multe împreună în cei peste douăzeci de ani de căsnicie. Doar ea avea curajul să riposteze atunci când Tilă al ei se dezlănțuia. Vanesa îşi aprinse o țigară lungă cu filtru şi îşi trase scaunul lângă bărbatul său.

- Eşti supărat. Iartă-ne! Copiii ăştia au şi ei dreptate. Nu trebuie să aruncăm banii pe fetele gagiilor. Ăstea nu sunt de noi. Ne-am pripit.

- De unde era să ştim noi că fata avea probleme? Ne-a plăcut la toți. Era frumoasă, se potrivea cu băiatul nostru. Am pierdut nişte bani, dar noi am rămas întregi, niciunul dintre noi n-a ajuns la puşcărie. Noi ştim să facem bani. Nu suntem proşti. Suntem un neam de oameni cunoscut în toată țara, să nu ne plângem. Nici pe alții să nu-i lăsăm să ne plângă de milă. Ai lui Tilă Cațaonu n-au ajuns la mila nimănui!

- Gorea e şi el un copil, zise Vanesa. Îi pare rău de Rovana lui.

- O să-i găsim alta. Una de neam, dacă vrei.

- Ai pe vreuna în vedere?

- Nu încă. Țâganii noştri au multe prințese la curțile lor. Pentru Gorea o luăm pe cea mai frumoasă! Vom aduce la curtea noastră pe cea mai bogată fată de țâgan. Ne vom scoate întreit banii dați pe Rovana. Gorea o să fie mulțumit.

- Îi va fi greu s-o uite pe rudăriță.

- Aş! Habar n-are ce vrea. O s-o uite repede. Să lăsăm lucrurile aşa cum sunt. Eu ştiu ce vorbesc.

Vanesa tăcu. Vintilă al ei nu era omul în care să n-ai încredere. El nu arunca vorbele degeaba. În

toți anii din urmă omul ei îi dovedise ce înseamnă un bărbat puternic. Vintilă Cațaonu era cu treizeci de ani mai în vârstă decât nevastă-sa. Se călise prin puşcăriile patriei. Toată tinerețea lui şi-o petrecuse pe la Văcăreşti, Sighet şi Craiova, temutele închisori de unde nici păsările cerului n-ar fi putut evada. Primul lui stagiu de pârnăiaş, cum îşi zicea el, îl executase la Văcăreşti. La liberare a trebuit să fie condus până la poarta de ieşire, de trei rânduri de gardieni. Altfel n-ar fi găsit ieşirea printre multele ziduri şi construcții interioare. În toate însemnările sale de deținut apar înscrise camerele 16, 26, 55. În prima dintre acestea stătuse 21 de zile, cât ținuse carantina. „Să n-ajungeți niciodată pe acolo”, le zicea deseori fiilor săi. Fata asta a lui Căliman i-a dat ceva bătaie de cap. În alte vremuri n-ar fi renunțat la ea. Avea însă nevoie de linişte. „Pentru mine şi pentru copiii mei n-am să mă apuc iarăşi de luptă. Sunt bătrân şi bogat, am o muiere tânără şi frumoasă, trei copii şi trei palate pentru ei. Şi bani am pentru muierile lor şi pentru nunțile lor. Ce îmi mai trebuie? La ce mi-ar folosi războiul cu poliția şi cu statul?”

Vanesa îl înțelegea. Ştia că fără el nimeni nu-i garanta liniştea şi bunăstarea cu care se obişnuise. Femeia ieşi tiptil din încăpere. Se ştia pe mâini bune. Pe copii ştia ea să-i țină în frâu cât trăia Tilă al ei.

*

- Am ajuns elevi de şcoală! Vezi ce mari am crescut? se adresă Petre Căliman fiicei sale Lara.

Anca Stoian râse cu poftă, o strânse cu putere de mână pe cea mică şi-i zise:

- Parcă ar merge şi el la şcoală, îl vezi?

- Merge cu mine, aşa vrea să spună. Tati nu mai învață, ştie atât de multe…

- Tu eşti şcolărița noastră. Trebuie să avem grijă de tine să înveți şi să creşti mare.

- Vreau să construiesc hidrocentrale, ca tata! O fi greu? El a zis să mă fac doctoriță. Eu n-aş vrea să fac injecții la copii. Ei nu sunt aşa de răi cum zic oamenii mari. Mai greşesc şi ei, dar nu rău.

- Să aşteptăm să mai creşti. Ai tot timpul să te gândeşti la ce vei face când o să fii mare, zise Anca.

Se apropiau de şcoală. Soarele lui septembrie îşi arunca razele palide peste oameni şi locuri. În curtea şcolii, o mare de copii echipați în fel şi chip, cu ghiozdane care mai de care mai colorate, aşteptau cuvântul de început de an şcolar. Pentru cei din clasa întâi era un eveniment special. Cu tătici, cu mămici şi cu bunici de toate vârstele, curtea şcolii fremăta neîncăpătoare. Se întâmpla ca anul ăsta, chiar ministrul învățământului să participe la deschiderea anului şcolar în localitate.

Lara Căliman îşi purta ghiozdanul în spate ca pe o povară. Se gândea undeva departe, la frățiorii ei

din rudărie, care nu fuseseră niciodată la şcoală, deşi unii dintre ei erau mai mari decât ea. Îi era dor de cel mai mic dintre ei. Pe el îl bătea ea când se necăjea sau o băteau cei mari. Toată furia ei de copil o revărsa asupra celui ce purta numele de Calu. Dacă o întrebai pe Lara de ce îl chema aşa, ea ridica din umeri şi spunea o poveste de care râdeau toți cei ce o ascultau. „Nu stătea să fie înfăşat, da din picioare ca naiba, zicea ea, mama i-a zis Calu, că numai caii erau aşa de răi”.

Anca şi Petre Căliman îşi luaseră mina de părinți de copii. Aşteptau intrarea elevilor la clasă. Vroiau să ştie unde va învăța fata, pe cine are învățătoare, ce îi mai trebuia pentru şcoală. Îi cumpăraseră cărți noi, ghiozdan şi penar, caiete şi gumă.

Lara părea obişnuită cu şcoala. Se uita la copiii din jurul său ca şi la frații ei din rudărie. Nu o interesau cei mari. Privea la cei mici. Părea rece şi impasibilă.

Petre Căliman o trase de codițe, îi zise:

- Îți place aici la şcoală?

- E prea multă lume. E ca la târg. De ce?

- Oamenii sunt veniți cu elevii. Ei vor pleca acasă. Copiii vor rămâne cu dascălii. Fiecare elev, în special cei mai mici, a venit cu cineva. Unii nu ştiau unde e şcoala. Alții nu vroiau să vină singuri.

- Şi voi vă duceți acasă?

- Da. Mergem acasă.

- Mă lăsați singură aici?

- Rămâi cu învățătoarea ta şi cu elevii din clasa ta. Nu vei fi singură.

- Pe voi nu vă lasă să stați cu mine?

- Nu, sigur că nu. Vom veni să te luăm acasă în fiecare zi. Te aducem cu maşina şi te luăm tot cu maşina.

- Mai vin şi mâine la şcoală?

- Şi mâine şi poimâine. Doar sâmbăta şi duminica vei fi liberă.

- Numai atât?

- Vei avea şi vacanțe. Multe vacanțe.

- Îmi place în vacanță!

- La şcoală nu îți place?

- Nu ştiu ce să zic. Să văd cum e…

Petre Căliman nu mai întrebă nimic. O lăsă pe Lara să fie atentă la ce se întâmplă în jurul ei.

Ceremonia de deschidere a anului şcolar se prelungi cu mult peste aşteptările Larei. Începu să caşte. Se sprijinea când pe un picior, când pe celălalt. Era plictisită. N-o mai interesa ce se întâmplă în curtea şcolii. Privi la Anca, apoi la tatăl său. Într-un târziu zise, ca pentru sine:

- Nu-mi place! Stăm în picioare.

- Mai e puțin, îi răspunse tatăl ei. Începe acum.

Fata se prefăcu a fi înțeles cele spuse de tăticul ei. În sinea sa era deja sătulă de atâta şcoală. Anca o prinse de mână. Încercă să-i spună ceva la ureche. Fata nu înțelese, era prea mare vacarmul din jur. Până la urmă, vorbitorii de la tribuna improvizată obosiră de atâtea discursuri ditirambice şi se îndurară să pună capăt ceremoniei. Elevii mai mari o luară la fugă spre clasele lor. Urletele acestora o înspăimântară pe Lara. Se uita în jurul ei şi nu pri-

cepea ce se întâmplă. Copiii de clasa întâia merseră la clase însoțiți de părinți. Fiecare dascăl îşi luă în primire elevii trecuți pe tabel. Lara se încolonă în rând cu cei din clasa ei şi păşi spre interior. Petre Căliman mânuia un aparat de fotografiat vrând să imortalizeze momentul, cum se exprimă el. Anca privi în urma Larei. Lăcrima. Probabil aducerile aminte o copleşeau. La uşa de la intrare amândoi îi urară succes Larei. Fata ridică mâna în semn de salut.

- Venim să te luăm la prânz, zise tatăl fetei.

Lara nu-l mai auzi. Şcolărița se înscrisese în coloana ce urma să ocupe băncile de la clasa bobocilor.

- Am mari emoții, vorbi Petre Căliman ca pentru sine.

Anca se făcu a nu-l auzi. Era convinsă că nu ei i se adresase omul de lângă ea. Îl lăsă cu gândurile lui şi cu meditațiile lui.

Petre Căliman simți pentru o clipă singurătatea dintre ei. Porni maşina îndreptându-se spre şantier.

*

Ajunşi în rudăria lor de la marginea localității, unde stufărişul bălților îşi da mâna cu ultimele cocioabe țigăneşti, Ivona şi Mihai Baldovan intrară veseli printre şirurile de cărămizi şi se opriră lângă căruța lor cu coviltir. Aceasta ținea loc şi de dormitor pe timpul nopții, şi de umbră ziua în amiaza mare, şi de adăpost împotriva vântului şi a ploii.

Cei trei copii ai lor le săriră înainte. Ca de nicăieri apărură de prin bălăriile din jur. Se auziră strigând toți deodată:

- Ce ne-ați adus? Ca şi când ei, părinții lor, fuseseră la piață ori la magazinul de dulciuri.

- Dă-le mă câte un ban să-şi cumpere ciungă, zise Ivona către bărbatul său.

Acesta tăcu. Se scurmă prin buzunarele rupte şi zise furios:

- N-am, mă! Ce să vă dau? Aşteptați şi voi până se duce mă-ta la alimentară. Noi venim din şantier, n-aveam de unde să vă luăm ciungă sau biscuiți.

Copiii mârâiră precum cățeluşii flămânzi alungați din culcuşul lor şi de lângă mama lor. Se depărtară.

- Lasă-i muiere că uită ei, nu-i mai scărpina între coarne.

- Mi-e milă de ei, zise Ivona. Ai văzut cum trăiesc oamenii la oraş? Ai văzut-o pe Rovana noastră ce bine îi sta gătită şi pieptănată? Parcă era o prințesă.

- Ăia câştigă bani mulți la oraş. Au învățat carte. Căliman e inginer, îi dă mâna, noi ce putem face?

- Ar fi bine să ne angajăm undeva.

- Unde? Cine ne primeşte pe noi?

- Pe şantier, unde se duce toată lumea.

- De ce ne-am mai cumpărat căruță şi cai? Am dat banii degeaba şi acum să ne apucăm de altceva? Nu zici bine.

- Judec şi eu ca o muiere neştiutoare. Judecată de muiere, de…

- Să nu mai judeci, lasă copiii să trăiască aici, să învețe meserie, să-şi câştige pâinea prin muncă.

- Şi cei angajați la stat învață meserie. Lucrează pe bani mulți, îşi cumpără haine şi mobilă în rate…

- A dracului cu hainele tale! Îți trebuie haine să poți umbla după hăndrălăi! Îți arăt eu ție şantier!

Mihai Baldovan ridică pumnul său mare spre nevastă-sa. Ivona se feri şi plecă mai încolo. Îl ştia că e în stare să o lovească în orice moment. Era bun cu ea şi tandru era țiganul ei când se strecura ca o şopârlă lângă trupul ei cald, noaptea după ce adormeau copiii. Ziua era morocănos şi aspru. La toată vorba înjura pe cineva. Când îi termina pe toți ai casei îl înjura şi pe Dumnezeu.

- Iartă-l Doamne, zise Ivona, trecând dincolo de căruța cu coviltir.

Copiii îşi vedeau de ale lor. Cei doi mai mari, Nică şi Georgel, îl puseseră jos pe cel mic, pe Calu, cum îl strigau toți, trăgându-i la pumni în spinare. De lângă căruță Ivona strigă la ei:

- Lăsați-l mă, că-l omorâți, nu vă e milă de el?

Georgel îi răspunse ritos, asigurând-o că nu moare şi că n-a văzut ea şi nici el drac mort.

Mihai Baldovan se apucă să frământe pământul. Pierduse ziua pe la Căliman şi munca lui rămăsese nefăcută. Mai trase câteva înjurături şi se potoli. Într-un târziu strigă înspre Ivona, săturat să calce singur pământul şi tot el să-l toarne în tipare.

- Fă, muiere, vino dracului încoace! Nu vezi că nu mai pot? Tu nu mănânci? Vrei să-mi rup oasele singur şi voi să stați la umbră?

Ivona veni lângă el. Îşi ridică fusta până la brâu şi se băgă în noroiul acela negru şi urât despre care spunea deseori că i-a mâncat zilele. Tăcură amândoi.

Ivona îl privi pe furiş. Se uita la bărbatul ei ca la un străin. De multe ori ofta şi îşi zicea „îmi vine să mă duc în lumea largă”. N-avea unde să se ducă. Cei trei copii ai lor trebuiau hrăniți, spălați şi câte altele. Pe deasupra purta şi în pântece un altul pe care urma să-l nască, să-l alăpteze, să-l îmbrace. La casa lor sărăcia era lucie.

- Eşti supărată rău, îi zise Baldovan, trezind-o din gândurile ei duse aiurea.

- Sunt, răspunse ea, şi ce dacă sunt? Îl doare pe cineva?

- Pe cine eşti, fa, supărată?

- Nu ştiu. Pe lume!

- Ce ți-a făcut lumea? A dat cu pietre după tine?

- Toată viața mea am primit lovituri.

- De la cine, fă? Cine te-a bătut?

- Ar trebui să ştii. Ai fost cu mine în toate zilele.

- A dracului este pielea pe tine, nevastă! Vrei să zici că eu te-am bătut. Te-am mângâiat, fă, nu te-am bătut!

- Mulțumesc ție, bărbate! Pentru toate mângâierile îți mulțumesc!

- Ți s-au părut multe?

- Destule.

- Eu zic că n-au fost destule. Tu toată ziua ceri bețe pe spinare.

- N-am să mai cer. Într-o zi n-ai să mă mai găseşti pe aici. O să-mi iau lumea în cap.

- Te duci după altul?

- Nu ştiu, voi vedea eu.

- Am văzut eu cum îți sticlesc ochii după bărbați. Şi mă-ta era la fel! Sunteți de rasă bună, fă!

- Te vede Dumnezeu. Mama e moartă demult!

- Şi ce dacă, fă? Ce dacă e moartă? E sfântă?

Ivona nu mai răspunse. Ieşi din stratul de pământ pus la înmuiat îndreptându-se spre copii. Se auzi strigându-i:

- Ja, mo! Ja la căruță!

Cei trei țigănuşi ai ei se iviră ca din pământ. Se strânseră pe lângă ea.

- Hai să vă pun să mâncați. A trecut de prânz şi voi n-ați mâncat nimic.

Copiii se aşezară la masa lor mică de lemn negeluit. Mihai Baldovan îşi lăsă şi el treburile şi veni lângă ceilalți. Se aşeză pe o grămadă de cărămizi. Fumă.

- Tu nu vii la masă, tată? Nu îți este foame?, îl întrebă unul dintre copii.

- Nu m-a chemat nimeni, mă! Mâncați voi şi săturați-vă. Dați-i mă-tii, să se sature ea!

Copilul nu insistă. Îşi luă lingura şi începu să mănânce din strachina mare de pământ din care mâncau şi ceilalți frați ai lui. Ivona rupea din bucata de mămăligă rece şi dumica în strachina cu ciorbă.

- Nici tu nu mănânci, mamă? întrebă acelaşi copil.

- Nu mănânc, nu-i mai ajunge lui tac-tu dacă mănânc eu! răspunse ritos Ivona.

Copiii mâncară până la ultima lingură de fiertură.

- Vă mai pun? Mai mâncați? îi întrebă mama lor.

- Pune, pune! strigară copiii.

Femeia era bucuroasă. Îşi vedea copiii sătui şi sănătoşi. O durea despărțirea de Rovana. Fata învățase să-i spele pe ceilalți, să facă mâncare şi să măture pe lângă căruță. Pe ăl mic îl băga în albie şi-l îmbăia în fiecare săptămână. Rovana plecase de lângă ei. Toate grijile rămăseseră în seama Ivonei. Femeia se supăra de multe ori. Îi trecea repede.

Mihai Baldovan era îngândurat. Luase un milion de lei de la Căliman. Îşi făcea planuri pentru iarna ce avea să vină de fiecare dată peste el şi peste ai lui. Fiecare dintre ei avea nevoie de încălțări, de haine şi de multe altele. Vara n-aveau nevoie de haine, nici de încălțări. Umblau desculți şi în pielea goală. Nu se născuseră îmbrăcați, cum zicea deseori Baldovan.

*

La palatul Cațaonilor lumea este în febra petrecerii. Fiul bulibaşei, Gorea, îşi serbează majoratul. Împlineşte 18 ani. E tânăr, frumos, cu Mercedez la scară şi un palat care se învârte după soare. Manelişti şi folclorişti, tarafuri renumite, vestiți rapsozi de pretutindeni îşi reunesc instrumentele şi vocile întru înălțarea de imnuri şi ode, de cântece de jale, de of-uri şi de dragoste, de inima albastră a tânărului Gorea Cațaonu. Băiatul bulibaşei e amabil cu toți, primeşte pe oricine, strânge mâna invitaților. Îl roade totuşi ceva pe dinăuntru. Rovana lui e departe de el, a rupt lanțul de iubire, i-a fost luată de

părintele său! Fata creştea pentru el. era dăruită lui. Tatăl său plătise mulți bani pentru ea. Şi, într-o zi, ca într-un scenariu scris prost, a aflat că fata nu-i mai aparținea, că el era singur şi că inima lui nu o vroia pe alta, chiar dacă în etnia lui erau cel puțin două sute de gitane tinere care şi-l doreau la picioarele lor.

Încălțată în pantofi noi şi cu o fustă mulată pe trupul său, Ivona lui Baldovan îşi arăta sarcina ieşită bine în relief. Se întreține cu Vanesa şi nu scapă nici un cuvânt în vorbirea rumânilor, a gagiilor, cum zic ele. Se înțelege din spusele lor că n-au uitat de Rovana şi că atunci când s-o putea, fata va fi luată de la tatăl său şi dată lui Gorea. Țiganii, mai ales cei tineri, veniți de pe oriunde, îşi etalează hainele scumpe şi maşinile străine de lux. Fetele invitate la petrecere sunt îmbrăcate în aur de sus şi până jos. De gâtul lor atârnă zeci şi sute de galbeni, iar brațele lor lungi şi subțiri sunt încărcate de brățări de aur. Sunt vesele şi frumoase şi miros a parfumuri scumpe aduse de prin Franța.

În curtea palatului se frig berbeci întregi şi purcei de lapte şi curcani. Crama cu vinuri şi tării de tot felul are uşile date la perete, semn că oricare dintre invitați se poate delecta cu un spumos sau o votcă.

- Să cânte muzica! Să ne distrăm şi să ne bucurăm, Gorea al nostru intră în rândurile bărbaților, de azi încolo devine stăpân pe el, pe muierea lui şi pe copiii lui. Gorea e major, domnilor! „La mulți ani, pentru el şi pentru toată lumea” strigă în microfon

bulibaşa Tilă Cațaonu, să fie auzit de toată lumea adunată.

Tânărul sărbătorit se aşeză în dreapta tatălui său. Bătu de câteva ori din palme. Mulțimea din curte îl imită. Se dădu drumul la muzică şi la dans.

- Du-te la băieții tăi, fiule. Distrează-te, joacă, dansează, iată ce de mirese ți-am adus acasă, zise bulibaşa strângându-i mâna lui Gorea.

- Una singură lipseşte, tată, suspină el.

- Care, mă? Cine lipseşte? M-a refuzat vreuna?

- Nu te preface, ştii tu la cine mă gândesc.

- Fiule, chiar nu pricep.

- Lipseşte Rovana, tată! Ea îmi lipseşte!

- De fata lui Baldovan vorbeşti.

- Ai ghicit.

- E la ăla, la Căliman, în şantier. N-aveam cum s-o aduc. Fata n-a împlinit nici şapte ani. Cine i-ar da voie fetei să vină la paranghelia noastră? Nu ne încurcăm cu rumânii.

- Era a mea, tată!

- Las-o să crească, o luăm mai târziu. Las-o pe fată să tânjească după tine.

- Ce ar trebui să fac?

- Să fii în preajma ei! Să te vezi cu ea, s-o chemi pe la noi, ori pe la mumă-sa Ivona.

- Ziceai că e prea mică!

- N-o chemi să-ți fie muiere, bă Goreo, eşti diliu?

- Dar ce să fac cu ea?

- Să stați de vorbă, să ți-o apropii ca pe o prietenă, ca pe o soră mai mică. Fata o să prindă drag de tine. Când se face mai mare îi faci avansuri.

- Nu e rău ce zici, suspină Gorea, cu gândul la Rovana.

- Să nu te pună dracu să te dai la ea. Puşcăria te mănâncă! Ăla e viol, bă! Nu mai vezi lumina zilei!

- Sî dili coşoro?

- Nu eşti nebun. Ştiu eu că nu eşti. Să ai grijă să nu fii. Rovana ta e un pui de om, e de-a rumânilor. Ăştia ne scot la marginea oraşului şi ne dau foc. Ei sunt întotdeauna porniți pe noi. Din hoți şi bandiți nu ne scot!

- Aşa este, o să am grijă, tată.

- Să ai! Fata te place, dar e mică. N-o împiedică nimeni să vină după tine la vreo şaişpe ani încolo.

- S-o aştept atâția ani?

- Dacă o vrei pe ea! Până atunci iei o țigancă de-a noastră sau două, ori câte vrei tu, mă, Goreo!

- Vorbeşti frumos!

- Sunt tatăl tău, bă, nerodule!

Gorea Cațaonu tăcu. În gândul său îi văzu chipul celei dragi. „Şi totuşi, îşi zise el, e greu de aşteptat până Rovana se face de măritat”.

- Te-ai moleşit, zise tatăl său, du-te la băieți, la fete. Ei joacă, dansează, pe tine parcă te plouă în cap.

- Am timp pentru toate. Azi, mâine şi poimâine ce o să fac? Mă duc la coasă?

- Ştiu eu că nu te duci, dar lasă supărările, e ziua ta, ce dracu, eu când eram ca tine călăream câte şapte pe noapte. N-aveam timp de odihnă.

- Cai erau sau iepe? glumi Gorea.

- Eşti diliu, bă, fiule, erau muieri, bă, nerodule ce eşti!

- Te-ai supărat pe mine!

- Aş! Eşti copilul meu, nu mă pot supăra pe ai mei. Pentru voi am făcut multe în viața mea. Am fost alergat de multe ori de poteră pentru voi.

- Ziceai de Rovana, mai vorbeşte-mi despre ea.

- Las-o să mai crească. Ce vrei de la un puradel de şapte ani? Rovana va fi a ta. Trebuie doar să ai răbdare. S-o aştepți.

- Mă tem să n-o aştept degeaba.

- Nu te închizi la mănăstire, eşti cu oamenii, cu femeile noastre. Te distrezi cu cine vrei tu. Îți poți găsi una mai frumoasă şi gata pregătită de măritiş.

- Nu-mi vine să cred. Care alta ar putea s-o înlocuiască pe Rovana? N-am văzut niciuna ca ea.

- Să stai de vorbă cu Gârlea ăl bătrân, el a cumpărat fată cu 300 de galbeni de la Țigăneşti, pentru fiu-său. Ai văzut ce palat i-a dat tac-su de zestre? Să te duci o dată pe la Teleorman să vezi palatul lor.

- Dar mireasa cum e, ai văzut-o?

- Îmi place, e frumoasă.

- A mai ținut unul şi e trecută de douăzeci de ani!

- Tu o vrei şi frumoasă şi lăptoasă…

- Ziceam şi eu aşa.

- Şi eu la fel. Ți-am dat doar un exemplu.

- Se pare că mi-e scris să mă însor cu Rovana.

- Vezi că îi zice Lara acum. Aşa o cheamă pe numele ei adevărat. Are certificat de naştere.

- Îi voi zice cum vrea ea.

- De tine să-i placă. Numele contează mai puțin.

- M-a văzut doar de câteva ori.

- Nu contează. Ce dacă? Fetele sunt foarte atente la aleşii lor.

- Ține minte Rovana? Era foarte mică atunci când i s-a spus despre viitorul ei mire.

- Cum să nu ştie. Era mărişoară. A venit de multe ori la noi acasă. De câte ori a fost pe aici i s-a vorbit de tine. Vanesa, Ivona au prelucrat-o pe fată. Ăsta era rostul lor. Ivona a încasat bani buni pe ea. Pe lângă prețul ălei mici, ai lui Baldovan plecau încărcați de la noi. Le-am dat, măi băiete, de toate.

- Au uitat de atunci.

- Ei vin mereu la noi. Au întotdeauna nevoie de noi.

- Vin de nevoie?

- Dar ce credeai? Ar veni degeaba la noi, aşa ca să ne numere turnurile la palat? Vin că sunt săraci, Goreo, de asta vin, măi băiatule!

- Înțeleg, dacă fata rămânea la ei, era sigur a mea.

- Fără îndoială. Erau legați de noi. Am vorbit de multe ori cu mă-ta să le facem o casă, să-i luăm pe lângă noi. Când Rovana va fi a noastră şi ei vor fi. Nu o să-ți laşi socrii să moară de foame prin balta pescarilor…

- Sper să fie a noastră!

- Rovana nu va fi a altuia, îți spun eu.

- Eşti mare, tată!

- Lasă-mă tu pe mine. Fii tu mare! Tu ai nevoie să fii mare şi puternic, şi bogat şi cu muiere fru-

moasă. Eu sunt bătrân, fiule, mâine-poimâine îmi puneți de colivă…

- Mai este până atunci! Mama e geloasă pe toate femeile de pe aici. Zice că se țin cu tine.

- Prostii de-ale ei. Sunt bătrân, băiete. Eram odată pentru ele. Vanesa ştie ea ceva, dar vremurile alea au trecut. Nu te uiți la mine cât sunt de bătrân?

- Arăți bine. mie aşa mi se pare.

- Ți se pare, ai zis bine, fiule, ți se pare! Hai, du-te la băieții tăi. Lasă-mă pe mine.

Gorea nu mai răspunse. Intră în casă.

„Îşi schimbă hainele, zise Tilă Cațaonu, e fudul ca mă-sa!”

*

Mihai Baldovan este amețit de gânduri, dar şi de averea bulibaşei. Singur la o masă în mijlocul sufrageriei de la palatul Cațaonilor îşi bea vodca dintr-un pahar înalt de o palmă. După câteva momente de uluială şi de privit la luxul din palatul bulibaşei îşi zise: „am pierdut fata, s-a dus viitorul meu”. O pierduse pe Rovana. Speranțele lui se năruiseră o dată cu plecarea fetei la tatăl său. Sub tutela lui, altfel ar fi stat treaba, gândi cărămidarul Mihai Baldovan. Ajunsă într-un palat țigănesc şi viitorul lui şi al copiilor ar fi fost altfel. Nu l-ar fi lăsat Cațaonii să migreze de colo până colo cu cărămizile în căruță, ori să calce pământul şi să-l toarne în tipare.

Intrat în casă, Gorea Cațaonu îl surprinse când

îşi ridica paharul la gură. Se înveseli imediat şi strigă la el:

- Tată Baldovane, ce faci? Eşti bine? Mă bucur să te văd.

- Sunt amărât, băiatule, sunt tare supărat. Încerc să-mi înec amarul cu vodca asta. Tare-i bună, darar dracu în ea de otravă! Iar o să-mi strige Ivona că m-am îmbătat ca porcu', muiere a dracului pacostea asta de Ivona!

- Şi tata se plânge de a lui.

- De mă-ta? De Vanesa?

- De ea, de cine altcineva, mai are vreuna?

- Nu ştiu, tu ştii, eşti aici cu el.

- N-are pe nimeni, tată Baldovane, nu-l vezi că s-a ramolit de tot? Stă toată ziua în casă, fumează şi bea.

- Aş sta şi eu ca el. Măcar vreo lună aş sta lângă pahar şi lângă tutun. Dar pot? Nu pot, băiatule. Alerg peste tot cu cărămida în căruță, o vând, fac alta şi tot aşa. Sunt sătul de viața asta.

- Mama Ivona ce face?

- Stă toată ziua cu gura pe mine.

- Ce zice?

- Că sunt bețiv, curvar, că n-am nici un Dumnezeu!

- E necăjită, s-o laşi în pace.

- Nu-i fac nimic. Am mai altoit-o de câteva ori. Fuge pe urmă şi nu mai vine câte două-trei zile.

- Nu e bine aşa.

- Sigur că nu e bine. se duce pe la alții. Toată Balta Pescarilor e plină de rudari.

- Crezi că are vreunul?

- Îl găseşte dacă n-are, femeie dată dracului.

- Pe la Rovana ați mai fost? întrebă Gorea, schimbând vorba. Nu-i plăceau povestirile lui Baldovan.

- O singură dată am fost de când a plecat de la noi.

- Ea ce face? E sănătoasă?

- E bine. Căliman are grijă de ea. Stă cu o muiere, una Anca. Ea se îngrijeşte de fată.

- Ai stat de vorbă cu Rovana?

- Da. Îmi vorbea de şcoală. Se duce la şcoală, învață.

- Mă tem că am pierdut-o, tată Baldovane.

- Nu se pierde. Fii pe pace. Las-o să mai crească. Noi ținem legătura cu ea. Când o veni pe la noi o să te chem să stai de vorbă cu ea. La ei nu te poți duce.

- Nu mă primeşte Căliman? Parcă aşa îl cheamă pe ăla.

- Cum să te primească, băi băiatule, la ăştia, la rumâni, nu se poate aşa ceva. ştii ce zic gagii?

- Nu, nu ştiu…

- Că le violezi fetele şi muierile când intri în casă la ei! Nu e ca la noi, băiatule.

- În situația asta e greu să mai dau ochii cu ea.

- Vii la mine. Stai o zi-două, ți-o aduc eu sau Ivona. Să nu te legi de fată!

- Nu mă leg, tată Baldovane, nu sunt prost.

- Ne mănâncă puşcăria pe toți când te-oi da la ea.

- Tot aşa zice şi tata.
- Păi vezi? Abia aşteaptă gaborii să ne aibă la mână.
- O lăsăm să crească, aia o să facem.
- E bine că înțelegi.
- Nu mai sunt un copil.
- Ți-e dor de ea, ştiu eu…
- Mor de dorul ei! Am încercat cu fetele astea ale noastre. Nu-mi place niciuna, tată Baldovane. Nu pot s-o uit pe Rovana. Ea e muierea mea, mi-a fost dată mie.
- Ştiu, aşa suntem toți la tinerețe.
- Nu ieşi la o horă, la lume?
- Aş mai bea o votcă…
- Am pus şi afară. Pe toate mesele este băutură. Din toate am pus. Şi aperitive şi prăjituri. Vreau să se simtă toată lumea bine.
- Ai invitat mulți?
- Toți prietenii mei şi ai lui Elvis şi ai lui Mamutu şi toate neamurile din țară.
- Scoți ceva bani.
- Nu i-am chemat pentru bani. E gratis, e în cinstea mea. Bătrânul a zis că doar o dată fac 18 ani!
- Are dreptate, aşa este.
- Aveți probleme cu banii?
- Întotdeauna am avut. Să nu uit şi să nu te mint, mi-a dat şi inginerul un milion de lei pentru Rovana.
- Bine că ți-a dat, are bani gagiul.
- Suntem necăjiți, măi Gorea, altfel nu-i luam eu banii.

- Te superi pe mine dacă îți dau nişte bani?
- Nu, de ce să mă supăr?
- O să-ți dau câteva milioane de lei.
- Bulibaşa ştie?
- Nu. Te-aş ruga să nu-i zici. Nu mă ceartă, sunt banii mei, dar poate scoți ceva şi de la el. A schimbat ieri o sută de mii de mărci germane.
- Pentru bairam?
- Nu, pentru asta ne-am pregătit demult. Aşa ca să aibă. Bătrânul nu stă cu portofelul gol. El are bani întotdeauna, mai cumpără, mai vinde câte ceva. Afacerile lui sunt numai ale lui.
- Ce facem dacă aude?
- Nu trebuie să audă. Ştim doar noi amândoi.
- Bine, băiatule, bine.
- Hai să mergem afară. Ciocnim un pahar cu invitații, poate dăm şi de mama Ivona. Să nu se supere că e singură. Am văzut că are burta mare… aşa este?
- Păi, da, până la iarnă îl pune jos. E ca iepuroaica.

Gorea nu răspunse la remarca lui Mihai Baldovan. Păşi înainte spre ieşire. În gândul său nutrea speranța că doar prin el şi prin Ivona lui putea să țină aproape de Rovana. Altfel cine l-ar înțelege?

Ajunşi în holul de la intrarea în palatul Cațaonilor, Gorea şi Baldovan se opriră să-şi pună încălțările. În palatul bulibaşei nu se intra decât în papuci de catifea. Dintr-un dulap închis cu cifru, băiatul gazdei scoase un teanc de bancnote. Le înmână lui Baldovan zicându-i:

- Tată Baldovane, ia banii ăştia. O să-ți fie de mare folos. Vine iarna şi sunteți săraci. Cumpărați-vă lemne de foc, haine pentru copii. Aveți de unde. Când îi terminați, veniți la mine. Vă mai dau.

Baldovan începu să tremure. Teancul acela de bani îl scosese pentru o clipă din minți.

- Mulțumesc, băiatule, mulțumesc, zise el.

La ieşirea din casă fiecare o apucă în câte o parte. Baldovan se îndreptă spre nevastă-sa care sta stingheră în curtea palatului. Fiul bulibaşei se aşeză lângă o trupă de muzicanți. Se întreținu cu aceştia minute bune. Nu mult după aceea, muzicanții schimbară repertoriul. Se auzeau dinspre ei rimele unor melodii de dragoste. Gorea se adresă muzicanților şi celor de lângă el:

- Mă jur pe sufletul mamei că Rovana va fi singura muiere din viața mea. Nu mă voi lăsa de ea nici mort. Mi-a fost dăruită mie. Tata a cumpărat-o pentru mine, nu poate fi a altuia!

Acestea fiind zise intră în horă. Când ajunse în dreptul Ivonei întinse mâna spre ea şi o luă în horă lângă el.

- De ce eşti supărată, mamă Ivonă, o întrebă el pe femeia lui Mihai Baldovan.

- Am şi eu necazurile mele, răspunse ea.

- Vezi că i-am dat bărbatului dumitale nişte bani. Să vă luați ce vă trebuie. Să veniți să vă mai dau, ori de câte ori aveți nevoie să veniți.

- Mulțumesc, băiatul mamii, zise Ivona strângându-l de mănă. Ştia ea că banii erau pentru Rovana ei.

*

Bătrânul Tilă Cațaonu simți apropierea dintre fiul său Gorea şi rudarii cărămidari. Privi câteva momente cum Gorea al său o juca în horă pe Ivona. „V-a prins dragul unul de altul, zise el în sinea sa, e altceva la mijloc, pricep eu!”

În mintea bătrânului țigan încolțea spaima. Orice apropiere între fiul său şi ai lui Baldovan îl trimitea cu gândul la Rovana. După părerea lui, Gorea se da bine cu Baldovanii pentru a-i facilita apropierea de fata inginerului Căliman, cea care crescuse la ei în rudărie. Putea să ia pe oricine de muiere, gândea bulibaşa, dar nu o rumâncă minoră. El cunoştea legile. Nu vroia să rişte. Îl chemă pe Mihai Baldovan deoparte. Îi zise:

- Ai prins drag de copilul ăsta al meu…

- De care, nene Tilă, de care? se făcu a nu şti Baldovan.

- Vorbeam de sărbătoritul ăsta, de Gorea!

- E un băiat de ispravă. Ferice de dumneata.

- Baldovane, eu m-am gândit la ceva…

- Spune-mi, nene Tilă.

- Aş vrea să-ți muți familionul lângă mine.

- Unde? întrebă uimit Baldovan.

- Vecinii mei vând casa.

- S-a întâmplat ceva cu ei?

- Se mută, atâta tot.

- Şi ziceați…

- Da! Să te muți în casa lor!

- Mi-ar trebui o avere. Eu n-am decât ce-i pe mine şi pe muiere.

- Îți dau eu bani, Baldovane.

- Aşa de mulți aveți?

- Nu te interesează pe tine. Oamenii cer optzeci de mii de mărci germane.

- Pot să ceară şi doar o sută de mărci, nene Tilă. De unde să scot eu atâta bănet?

- Casa o plătesc eu. O şi mobilez. Îți muți familia aici, lângă mine.

- Nene Vintilă, nu pot să cred aşa ceva.

- După treaba asta cu paranghelia nu te mai duci acasă. Îți iei muierea şi copiii şi stai la mine. Până aranjăm cu casa.

- Am caii şi căruța la balta pescarilor.

- Luăm totul de-acolo. vindem tot. N-ai ce mai face acolo. Îți dau eu de lucru.

- Nu ştiu să fac nimic în afară de… cărămidă.

- O laşi dracului de cărămidă. Lucrezi la mine. Intri în afaceri cu noi, Baldovane.

- Păi, dacă ziceți alde matale…

- Aşa zic. Să rămâi pe lângă noi. Ți se pare că o ducem rău?

- Glumiți! Cine n-ar vrea să trăiască aşa?

- Ne-am înțeles. Să-i spui şi Ivonei. Să ştie şi ea.

- Credeți că n-ar vrea?

- Dumnezeu ştie. Femeile sunt greu de înțeles.

- Eu o să încerc s-o lămuresc.

- Nu e nevoie. Vorbeşti cu ea. Îi explici. Pentru ea e destul de bine. Scapă de muncă, intră în rând cu țigăncile noastre, se face orăşeancă!

- Mă rog de ea dacă nu vrea.
- Îi vorbeşti şi de copiii voştri. Aici au grădiniță, şcoală, căldură iarna, au viitor, Baldovane.
- Dumnezeu să vă ajute, nene Tilă!
- Toți avem nevoie de ajutorul Lui… zise Tilă Cațaonu depărtându-se de Mihai Baldovan.

Se aşeză pe un scaun şi îşi aprinse luleaua. „Nu pot să-i las din mână, ăştia ajung la puşcărie fără mine”, îşi zise bulibaşa privind spre fiii săi, strânşi toți în jurul unei țigănci maneliste, care se străduia să-şi arunce trilurile în eter laolaltă cu vaietele.

*

Lara Căliman păşi pragul şcolii cu sentimentul că n-o să-i folosească la nimic frecatul coatelor de bancă. Cel puțin, atâta pricepea ea după ce fusese prelucrată de Ivona şi Mihai Baldovan pe când sălăşluiau sub acelaşi acoperiş, acela numit de ei coviltir. Îi lipseau frații ei din rudărie şi mama ei Ivona şi tatăl său Mihai. Ar fi vrut să fie cu ei. Viața o mâna însă spre altceva. Se aşeză în bacă şi îşi puse ghiozdanul jos la picioare. „Să nu mi-l fure careva”, gândi ea, aşezându-şi picioarele pe el.

În fața clasei, pe lângă catedră, patrula încoace şi încolo o doamnă înaltă şi uscată. Vorbea întruna. Lara nu înțelegea nimic. Nici nu se prea auzea ce spunea doamna. Copiii făceau gălăgie. Se trezi auzind-o pe învățătoare întrebând:

- Ştie cineva vreo literă din alfabet? Ați învățat să socotiți cu bețişoarele? Ați fost la grădiniță?

Nimeni nu răspunse. Întrebările veneau una după alta fără întreruperi, de parcă nu se aştepta vreun răspuns la acestea.

Lara îşi aşeză coatele pe bancă. I se părea obositoare postura de elevă. Nu văzuse niciodată o sală de clasă. În gândul său se întreba de unde să bea apă, fiindcă îi era sete şi se temea că tatăl său va uita s-o ia de acolo la ora prânzului. Nu ştia să se ducă singură la locuința lor de la bloc. După prima recreație se aşeză în altă bancă. Undeva mai în față. Privea pe fereastra din dreptul său, când o auzi din nou pe învățătoare întrebând de una sau de alta.

Când doamna termină cu întrebările îi puse pe copii să numere cu ea: unu, doi, trei, patru etc.

Mulți dintre copii ziceau după ea. Lara nu se uni cu ei. Aştepta parcă ceva, să fie întrebată personal, sau să audă ce nu auzise în rudăria în care copilărise. Până la urmă începu şi ea să numere. Numai că, ea numea altfel cifrele: ec, dui, tri…cum învățase în rudăria Baldovanilor.

Învățătoarea sesiză faptul că fata vorbeşte altfel decât ceilalți copii. O întrebă:

- Tu ştii cât fac unu şi cu unu?
- Dui fac! răspunse ea.
- Dar cinci cu cinci cât fac?
- Ia deşi! zise fata, mândră de ea şi de ştiința ei.
- Eşti străină? Nu eşti română? întrebă doamna.

Lara săltă din umeri. Habar n-avea la ce se referea doamna învățătoare, care se mutase deja la altă bancă, întrebând pe altcineva ceea ce voia ea să audă. Când credea că o să stea acolo o veşni-

cie, auzi clopoțelul sunând. Nu ştia că s-a sfârşit programul, însă era bucuroasă să iasă afară, măcar să bea apă. Văzu hărmălaia creată, şi-i văzu pe copii luându-şi ghiozdanele. Înțelese. Chinul ei luase sfârşit pe ziua respectivă. Aştepta să-l vadă pe tatăl său la uşă, s-o ia acasă.

Petre Căliman sta rezemat de maşină la poarta şcolii. Strigă la ea:

- Sunt aici, Lara!

Fata fugi spre maşină. Urcă prin uşa deschisă de tatăl său şi se aşeză extenuată pe bancheta din față. Oftă.

- Parcă vii de la plug, remarcă tatăl său, a fost greu? Ce v-a pus să faceți de eşti aşa obosită?

- Nimic, răspunse fata.

- Aha, zise Căliman, ai obosit stând!

- Cum zici tu.

- Tu nu zici nimic?

- Nu. Ce să zic eu? Tu eşti mai mare!

- Şi tu nu eşti mare? Eşti o fată destul de mare.

- O fetiță, aşa îmi spunea mama.

- Nu greşea. Eu zic doar ce-mi trece prin cap. Să treacă timpul, adică să schimbăm şi noi câteva vorbe. Ce ne-am face dacă n-am avea cu cine vorbi?

- Caii vorbesc?

- N-am auzit niciunul.

- Tu nu-i auzi, n-ai cum. Ei vorbesc între ei.

- Cine ți-a zis?

- Mama. Ea ştia de la mama ei!

- Eu nu am avut niciodată cai. Mama nu mi-a spus…

- La şcoală n-ai învățat?
- Nu. Ştiu ceva despre maimuțe.
- Ce sunt alea?
- Nişte animăluțe care seamănă cu oamenii.
- Şi vorbesc tot ca noi?
- Nu vorbesc. Poate între ele, cum zici tu. Noi oamenii nu înțelegem ce zic ele.
- Ele îi înțeleg pe oameni?
- Da… Ştiu când le cerem să meargă, să bea apă, să mănânce.
- Le chemi la masă şi vin?
- Da! Chiar se bulucesc, se bat care să vină mai întâi.
- Înseamnă că sunt deştepte.
- Foarte inteligente. Drăguțe din cale-afară.
- Fac şi prostii?
- Oho! Mai rău decât copiii.
- Mi-ar plăcea să mă joc cu ele.
- Se găsesc doar pe la grădinile zoologice şi pe la circ.
- Nu putem lua şi noi una?
- Nu este voie să ținem animale sălbatice în captivitate.
- Dar dacă găsim una, nu e a noastră?
- Probabil că da, însă nu cred să găsim vreuna.
- Îmi pare rău.
- Şi mie. Zi-mi ce ai făcut la şcoală?
- Ți-am spus. N-am făcut nimic.
- Doamna s-a purtat frumos cu voi?
- Nu ştiu. A fugit toată ziua prin clasă!
- Cum aşa? Fugea?

- Nu chiar, mergea repede!
- N-a stat deloc pe scaun?
- Ți-am zis, umbla printre bănci cum alerga Calu printre cărămizi la noi acasă.
- Te referi la fratele tău, ăla de-i zice Calu…
- La el, la cine credeai?
- La vreunul din cei care trag la căruță!
- Parcă eşti un copil. Nu înțelegi deloc!

Petre Căliman râse. Trase maşina lângă blocul de locuințe. Coborî şi o prinse pe Lara în brațe.

- Ce bine e acasă, zise fata.
- Mergem să mâncăm ceva. ne uităm la televizor şi după aceea te scot puțin prin parc, te joci cu copiii.
- Nu mergem pe la mama?
- Azi nu. Mâine, poimâine. De cine ți-e dor mai mult?
- De toți, de Calu, de Georgel şi de Nică.
- De mami şi de tati nu ți-e dor?
- Cum să nu. De toți îmi este dor.
- Uite-o şi pe Anca.
- O văd.
- Cum îi zici când te întâlneşti cu ea?
- Bună ziua, Anca!
- Bravo, eşti un copil bun.
- Toți copiii sunt buni. Oamenii mari sunt răi.
- Crezi tu?
- Da! Oamenii îi bat pe copii.
- Nu cred. N-am văzut pe nimeni bătându-şi copiii.
- Aşa zici tu. Unchiu' Iorgu îi altoieşte rău de tot pe ai lui!

Petre Căliman zâmbi amar. Văzuse şi el părinți care îşi băteau copiii. Încerca să-i inoculeze fetei ideea că nimeni n-are dreptul să lovească un copil. Se priviră toți trei câteva clipe. În completarea lui Căliman, Anca zise:

- Noi n-o să ne batem unii pe alții, de asta sunt sigură.

- Batem palma? întrebă Lara.

Petre Căliman râse. O zi din viața lor era pe cale să se încheie. Mulțumirea se citea pe chipul fiecăruia.

*

Printr-o adresă bătută la maşina de scris, inginerul Petre Căliman era invitat la Institutul Medico-Legal. Omul îşi aduse aminte. În urmă cu ceva timp, când încerca s-o aducă acasă pe Lara, ceruse o expertiză medicală vrând să convingă autoritățile că fata era fiica lui. Nu se mai îndoia nimeni de aceasta. „Ce rost mai are acum?” se întrebă el. Lara s-a mutat acasă la el. Baldovanii au înțeles s-o dea de bună voie, iar Cațaonii au subscris şi ei la litera Legii, renunțând la contractul de vânzare-cumpărare a copilei. „Unde-i lege, nu-i tocmeală”, zise Petre Căliman, mergem la expertiză.

- Trebuie s-o pregătim pe Lara, îi zise el Ancăi.

- N-are nevoie de vreo pregătire specială, răspunse aceasta.

- Mă tem că refuză să i se recolteze sânge.

- E mai curajoasă decât crezi tu.

- Ea consideră a fi pedepsită persoana supusă injectării. Când se vrea doctoriță, aceasta are în vedere să le facă injecții la copiii răi.

- O lămurim noi. O picătură de sânge o dă şi un pui de găină.

- De înțepătura propriu-zisă se tem copiii.

- Vorbesc eu cu ea. Nu-ți face griji, zise Anca.

- Îți urez succes!

Anca Stoian intră în camera Larei.

- Am auzit că eşti cea mai fricoasă din oraş, se adresă ea fetei.

- Prostii de-ale tale. Mă lupt cu cine vrei!

- Ți se face frică de injecție?

- Niciodată! Calu plângea când auzea de doctor. Îl speriam ori de câte ori făcea prostii.

- Dacă tatăl tău îți cere să mergi la doctor pentru analiză, te duci?

- Cu tati mă duc oriunde!

- Şi dacă cineva îți face o mică injecție?

- Nu mi-e frică.

- Nu țipi?

- Să râdă copiii de mine?

- Eşti curajoasă, văd eu, zise Anca. Mă gândeam că eşti o plângăcioasă.

- Nu plâng nici când mă bate cineva.

- Ai pielea groasă pe tine.

- Tu nu o ai tot aşa?

- Nu ştiu.

- Stai să te înțep eu cu acul!

- Ce să faci?

- Să te înțep puțin…

- Glumeşti.
- Eşti fricoasă!
- Nu sunt. Dar pe cine ai vedea tu să stea să-l înțepi cu acul?
- Nu ştiu. Pe Gorea, pe Mamutu!
- Sunt prietenii tăi?
- Da. Tu nu-i ştii?
- N-am avut ocazia să-i cunosc!
- O să-ți placă de ei când o să-i vezi. Sunt mari, aşa ca tine.
- Vă întrerup, zise Petre Căliman, intrând grăbit pe uşă. Sunteți în şedință? glumi el.
- De pregătire, răspunse Anca.
- Am înțeles. Ce zice Lara noastră?
- E mai curajoasă decât crezi.
- O cunosc bine. Fata mea e cea mai curajoasă.
- Mi-a spus.
- Ce zici, tăticule, mergi cu mine la doctor?
- Da. Nu mi-e frică!
- Nu ai de ce să te temi. Doctorul face o înțepătură ca de purice.
- Unde mă înțeapă?
- În deget. Nu doare.
- De câte ori m-am lovit eu la degete…
- Nu te durea? întrebă Anca.
- Un pic. Dar îmi trecea repede.
- Ajut-o să se îmbrace, zise Căliman. Fata nu se teme.

Anca îşi intră repede în rolul de mamă. O duse la baie pe fată. O ajută să se spele, o pieptănă şi o ajută să-şi îmbrace alte haine.

După câteva minute, Petre Căliman îi zise fetei:
- Te-ai îmbrăcat ca o mireasă!
- Îți place? întrebă fata.
- Eşti splendidă!
- Ce înseamnă?
- Frumoasă, tânără, îmbrăcată la modă, curată şi sensibilă…îți stă foarte bine.
- Am înțeles. Sunt cea mai cea!
- Ăsta era cuvântul. Aşa eşti, cum zici tu!

Râseră toți trei. Lara se roşi până în vârful urechilor.

*

Mutați în casă nouă, Baldovanii uitară repede cărămidăria, dormitul în căruță şi lucrul cu pământul turnat în tipare. Viața la oraş, într-un adevărat palat, le schimbă repede condiția socială. Nică, Georgel şi Calu au fost înscrişi la şcoală, Primăria le-a eliberat adeverințe din care să reiasă că domiciliază în oraş, iar Mihai Baldovan şi Ivona intrară imediat în slujbă la palatul bulibaşei.
- A dat norocul peste noi, muiere, zise Mihai Baldovan către Ivona, ne-a pus Dumnezeu mâna în cap.
- Mă tem să nu dăm de belea, bărbate, răspunse Ivona.
- Eşti proastă. Noi n-am băgat nici un capital. Ce să pierdem?
- Bulibaşa pune ceva la cale.
- Te mănâncă limba, spune ce vrei să spui.

- Gorea e mort după Rovana noastră.
- Bravo lui. O iubeşte, ce-i cu asta…
- Bulibaşa încearcă să ne țină pe toți sub control.
- N-am înțeles.
- E simplu. Ne-a mutat lângă el. Când Rovana vine la noi, el află din prima.
- Mai departe!
- Îi dă de lucru lui Gorea sau îl trimite în țară după fier.
- N-avem nimic de pierdut.
- Ba avem. Gorea vrea să se însoare cu fata. Bulibaşa nu vrea. Cam aşa văd eu lucrurile.
- Şi ce pierdem noi, muiere?
- Banii lor. Sau cel puțin ai lui Gorea.
- Eşti lacomă! Nu eşti mulțumită cu ce ne-au dat?
- N-am zis asta. Îl vreau de ginere pe Gorea.
- Cu cine fa?
- Cu cine? De Rovana ai uitat?
- Fata nu mai e la noi, fa muiere, e la ta-su.
- Rovana e a noastră. Gorea ştie că e a noastră. De ce crezi că ne-au luat pe lângă ei? S-o prindă pe fată.
- Cum s-o prindă, muiere, eşti nebună?
- Când vine pe la noi. Vor să pună mâna pe ea.
- Cine fa?
- Gorea, Mamutu, Elvis, feciorii lui Tilă.
- Nu ziceai că nu-i lasă bulibaşa să se apropie de ea?
- Încerc să întorc lucrurile pe toate părțile.

- Fii liniştită. Gorea are de făcut armata, Rovana e încă mică, abia e prin clasa întâia.

- Ca mâine creşte mare.

- Las-o să crească. Ne încuscrim cu alde Cațaonu. Ce nu-ți place? Zici că fata e a noastră, nu?

- Mi-e frică de necazuri.

- N-avem nici un amestec noi.

- Gorea e nebun după fată. E în stare de orice.

- O aşteaptă să crească.

- Şi dacă n-o lasă?

- Stă vreo şapte ani la puşcărie!

- Ne omoară bulibaşa pe toți.

- Haida-de, e vreun zmeu şi eu nu ştiu?

- Suntem angajați la el, casa e a lui.

- Casa e a noastră, muiere. Avem acte pe ea. Doar nu eram prost să-mi las rostul meu şi să stau atârnat în casa Cațaonilor. Suntem stăpâni pe casă. Noi amândoi suntem proprietarii casei, Ivonă. Sunt actele la noi. Nu ne mai poate da nimeni afară de aici. Eu am dat banii pe casă. Cu mâna mea i-am dat.

- Erau banii Cațaonilor.

- Nu scrie nicăieri! Eu am plătit.

- Ce facem dacă vine Rovana pe la noi?

- O primim ca şi înainte. Vine la ta-su şi la mă-sa!

- Gorea o să vină după ea.

- Vine ca omul, nu ca banditul. E om de armată, îşi dă şi el seama de situație. L-a prelucrat Tilă, nu e de capul lui băiatul, are şi el un stăpân.

- Să dea Domnul să fie aşa.

- Noi o să fim aici, nu-i lăsăm să facă vreo prostie. Rovana ascultă de noi. Nici Gorea ăsta nu e turbat. Am stat de vorbă cu el. Să lăsăm lucrurile aşa cum sunt.

- Le lăsăm, omule.

- Să-ți vezi doar de treburile tale. Să nu te interesezi deloc de ce fac ceilalți. Nu e treaba noastră ce fac ei.

- Mi-e dor de Rovana. Mi-ar plăcea să vină să vadă şi ea unde stăm.

- O să vină. Căliman o aduce, nu e om rău. Vrei să te lauzi cu palatul în care stai?

- Stăm toți, nu numai eu. Ce zici că faci pe acolo pe la Combinat? schimbă femeia vorba.

- Îi păzesc pe ăia care taie fierul.

- Fug cu el sau ce…

- Îl vând la cei cu căruțele. Stau țiganii pe lângă garduri, aşteptând ca morții colacii.

- Şi nu-i laşi să trăiască şi ei?

- Îi las. Sunt şi ei amărâți. Trebuie să trăiască şi ei.

- E de lucru serios la Combinat.

- Se taie tot. Punem la pământ şi încărcăm în vagoane. Sunt milioane de tone acolo.

- Le ia bulibaşa pe toate?

- El le-a cumpărat, fa! Acum le trimite la topit.

- Are bani Cațaonu…

- De patru-cinci ani asta face. Tot ce a fost al statului a fost vândut la fier vechi. Cațaonu a cumpărat de la stat. El îşi vinde marfa acum.

- Deştept bulibaşa!

- A avut bani, oameni, i-a mers. Asta e.
- E bine că ne ajută şi pe noi.
- A ajutat pe toată lumea. Toată țâgănimea e a lui.
- Să-i dea Dumnezeu sănătate!
- Să ne dea la toți. Ai văzut-o pe Vanesa lui? E ca fetele mari.
- Trăieşte bine. E şi mai tânără ca Tilă.
- E dată naibii muierea.
- E bine că ne-au primit pe lângă ei, zise Ivona.

Mihai Baldovan nu-i mai răspunse. Plecă la treburile lui. „Ivona are poftă de vorbă”, zise el în gândul său.

*

Anul ăsta o ținem dintr-o paranghelie în alta, Baldovane. Ne pregătim de botez.
- Pe cine botezăm, nene Tilă?
- Pe fică-ta, bă nerodule!
- N-am fete. Am numai băieți, trei am!
- A născut nevastă-ta, Baldovane. Du-te acasă. D-aia venii, să-ți spun, mă.
- Mulțumesc, nene Tilă, mulțumesc!
- Să-i mulțumeşti Ivonei, mă, ea a fătat, nu eu!

Mihai Baldovan nu-l mai auzi. O luase la fugă spre poarta principală a combinatului. Cei întâlniți în cale se uitară lung după el. Nu le răspunse nici la salut. Alerga cât putea spre casă.
- S-a făcut mare şi ăsta, zise unul din cei ce-l salutaseră pe Baldovan.

- Lasă-l bă, zise altul, o avea vreun necaz şi el.

Baldovan ieşi din combinat. În câteva minute era deja acasă.

Ivona stătea lungită în pat. Mânca dintr-un măr.

- Ce ai omule de gâfâi aşa? Parcă aleargă potera după tine, se sborşi femeia la omul ei.

- Cum să n-alerg, fă? Crezi că n-am auzit?

- Ce să auzi, omule, ce s-a întâmplat?

- Născuşi o fată…

- Ei, şi? Mare scofală, o făcui şi gata!

- Nu chemaşi Salvarea?

- Ce să facă, omule cu mine?

- Eşti bătută în cap! Să te ducă la maternitate, aia să facă. Să naşti acolo cu doctor şi cu moaşă.

- N-avusei timp, omule. Când îmi veni, îl şi făcui.

- Născuşi singură?

- Dar cu cine?

- Vanesa, muierile astea de prin vecini, nu veniră niciuna? Te lăsară să mori?

- Veniră şi ele, dar după ce-o făcui pe aia mică.

- E fată?

- Păi, da! N-ai zis că n-avem fete…

- Să chem un doctor, poate ai nevoie.

- Până vine doctorul mai pun de-o facere! Tu nu ştii cum i-am făcut pe ăilalţi? La cărămidărie, pe paie. A murit vreunul?

- Ziceam de tine, mi-e milă de tine, Ivono. Eşti muierea mea. Am împărţit multe cu tine. Şi bune şi rele. Nu ne-a fost bine deloc.

- Fii fără grijă, nu mor din asta. De unde aflaşi?

- Tilă veni la mine. El îmi zise. Du-te acasă, bă Baldovane, ai o fată bă, ți-a născut muierea!

- Îi spuse Vanesa, el n-a trecut pe-aici. bine că venişi. Mai odihneşte-te şi tu. Ți-o ajunge toată ziua la combinatul ăla. Mănâncă ceva. Spală-te. Vezi că e mâncare în frigider. Încălzeşte şi mănâncă.

- Te-ai făcut muiere de frigider şi de aragaz şi de şifonier şi de dormeză…

- M-am făcut cu de toate, ce vrei?

- Nimic. Ziceam şi eu aşa ca nerodul.

- Recunoşti?

- Ce anume?

- Că eşti nerod, aia eşti! Nu te bucuri de norocul nostru? Mulțumeşte-i lui Tilă.

- I-am mulțumit, fă! Ce vrei să-i mai fac? Să-i duc săpunul şi papucii la baie?

- Ai putea s-o faci, nu-ți cade nasul.

- Într-o zi n-o să-i mai duc nimic!

- Eu glumeam cu tine. Ție îți sare țandăra.

- Lasă,fă, că nu sunt supărat pe tine.

- O să ne pregătim de botez.

- Te vorbişi cu Tilă?

- Nu. De ce?

- El îmi zise de botez.

- N-a trecut pe aici, zău că n-a trecut!

- Te-am înțeles.

- I-o fi zis Vanesa lui. Ea veni şi plecă repede. Ziceam de botez. O să trebuiască să ne pregătim.

- Avem bani, fă muiere. Cumpărăm tot ce e nevoie. Să treacă o săptămână-două. Să te dai jos din pat.

- Atâta crezi că o să stau în pat?

- Nu ştiu. Tu eşti mireasa fătată, nu eu!

- Până diseară sunt şi la piață, omule. Nu stau eu în pat. Fac mâncare la copii.

- Să nu ți se facă rău.

- Ştiu eu mai bine ca tine.

Mihai Baldovan intră în bucătărie. Îşi aprinse o țigară. Era bucuros nevoie mare. Avea o fată. Fetele țiganilor erau mană cerească la casa părinților. Se vindeau pe bani mulți. E drept că şi zestrea pentru ele era destul de costisitoare. Dus pe gânduri nu o observă pe Ivona. Aceasta venise după el în bucătărie. Se aşeză pe un scaun în dreptul mesei.

- Mi-e foame, zise ea. Scoate şi tu ceva din frigider.

- Văd că sunt multe oale aici. Din care să pun?

- Din oricare, zise Ivona. Nu e niciuna goală.

- Poate vrei ceva anume. Când îmi naşte muierea sunt dator s-o întreb. O servesc la masă!

- Îmi place să fiu servită ca la restaurant.

- Te servesc eu, fa, nu eşti tu nevasta mea?

- Cred, avem şi acte amândoi.

- Dacă n-a vrut să te dea tac-tu fără acte?

- Ce de vreme a trecut de atunci! Doamne ce de vreme a mai trecut, se minună Ivona. Parcă e ieri, mai zise ea.

Baldovan o luă în brațe. Amintirile îi făcură să lăcrimeze.

*

Inginerul Petre Căliman intră cu maşina pe poarta principală a şantierului de construcții. Un pod rulant ducea o grindă metalică prinsă în cabluri. Drumul de trecere spre birourile şantierului era blocat. Din când în când, cineva de la sol făcea semn celui din cabina macaralei. Ceața densă reducea vizibilitatea aproape la zero. „Ce dracu fac ăştia aici?" se întrebă Căliman. Coborî din maşină şi vru să se îndrepte spre muncitorul care dirija de jos podul rulant. Doi paşi, atâta făcu inginerul Căliman. Dinspre macaraua uriaşă se auzi un trosnet asurzitor. Cablurile ce legau grinda metalică se rupseră într-o clipă şi săriră în lături, lăsând grinda să cadă liberă. Petre Căliman simți o lovitură ca de bici peste torace şi se prăbuşi. Grinda căzu alături de el, nu-l prinse sub greutatea ei. Cablurile rupte, însă, îl loviră năprasnic doborându-l la pământ. Nu mai văzu şi nu mai auzi nimic. La câteva minute după accident, o Ambulanță îl luă şi plecă în viteză spre spitalul de urgență. Oamenii rămaşi înmărmuriți nu ştiau ce să facă. Unii se întrebau dacă inginerul mai are vreo şansă să scape de moarte. Accidentul era grav. Alții credeau că nu avea ce căuta acolo la momentul accidentului. Nu se căutau vinovați. Se depuneau eforturi ca omul să fie salvat. Doctorii de la urgență erau sceptici în ce priveşte supraviețuirea lui Căliman. Lovitura îi zdrobise oasele sternului, înfundându-le înspre înăuntru. Analiza compu-

terizată dovedi că şi organele interioare erau grav afectate. „După două-trei zile ne putem pronunța”, zise doctorul de la reanimare. „Oricum, zise el, şansele sunt minime”.

- Ar trebui să stea cineva cu el, mai zise doctorul, are vreun apropiat? Mamă, tată, nevastă…

- Are o prietenă, răspunse un muncitor. O s-o anunțăm. Nu cred că ştie de accident.

- Vă rugăm s-o anunțați, e foarte important să rămână cu el. Personalul nostru e puțin şi nu putem să asigurăm permanență la patul accidentatului.

Cei care îl însoțiseră pe Căliman la spital ridicară din umeri. Nu erau siguri că vor reuşi să o contacteze pe Anca şi, mai alea în regim de urgență, cum da de înțeles medicul.

În oraş s-a auzit imediat de pățania inginerului Căliman.

- Nu era în secția lui, ce căuta acolo? întrebă unul din directorii şantierului.

Nu-i răspunse nimeni. Macaragiul de pe podul rulant coborâse la sol. Umbla de colo-colo agitat. Nu i se întâmplase până atunci un astfel de accident. Privi cablurile rupte. Nu putu înțelege de ce se rupseseră. Erau calculate şi autorizate de Metrologie. Ceva se întâmplase. Cei de la Protecția muncii îl scoseseră deja vinovat pe Căliman. Pe lângă faptul că nu avea ce căuta în raza de acțiune a utilajului, inginerul nu purta nici cască de protecție, ziceau ei. Unul dintre muncitorii care dirijaseră lucrarea se îndepărtă scârbit de cele ce auzise. „Nerozii dracului o dau pe lipsa căştii de protecție,

bietul om are toracele făcut țăndări, la cap n-are nicio zgârietură”. Se anunțau sancțiuni dure şi anchete. În ce-l priveşte pe inginerul Petre Căliman se plasase deja în afara vieții de şantier.

Doctorii se obişnuiseră cu astfel de cazuri. Puțini erau accidentații de acest fel care scăpau cu viață. În cazurile cele mai fericite, aceștia ajungeau în scaunele cu rotile, cu paralizii ireversibile.

În şantierele de construcții, morții erau trecuți la categoria ofrande pe altarul ctitoriilor vremii. Inginerul Petre Căliman era în antecamera ofrandelor, nu murise, dar nimeni nu se hazarda în a-i da vreo şansă la supraviețuire. Lumea întreagă mergea înainte, însă. Patria avea nevoie de hidrocentrale şi îşi caută independența energetică. Şi tot patria scotea în fiecare an câte o generație de ingineri constructori.

*

Anca Stoian, prietena inginerului Căliman, veni într-un suflet la clinica în care acesta era internat. Plângea. Pe chipul ei se citeau durerea şi deznădejdea. În fața unor astfel de tragedii, omul intră în panică. Încearcă să înțeleagă şi se întreabă; de ce el? adică de ce al meu şi nu altul. Viața nu scrie aceleaşi scenarii pentru toți. Destinul, care semnează regia, nu greşeşte niciodată. Pentru fiecare există câte o piesă în care îşi joacă rolul. Şi, când rolul a fost jucat, se trage cortina. Anca se gândi la ce era mai rău. „S-a sfârşit, Doamne, s-a sfârşit!”

Intră în salonul de spital păşind sfioasă. Îi era greu să înțeleagă ce s-a întâmplat. Venise din facultate cu gânduri mari. Ingineria îi deschidea porțile formării profesionale. Mândria şantierelor erau ei, inginerii. Pe şantierele de construcții ale hidrocentralelor n-aveau ce căuta artiştii, cântăreții, pictorii ori confecționerii de haine. Aici, scena era ocupată de constructori cu înaltă calificare, maiştri şi ingineri de toate vârstele. Pe şantier îl cunoscuse pe Căliman. Uneori i se părea că e îndrăgostită până peste cap. Alteori, iubirea ei părea un moft dat de vârstă. Petre Căliman găsise în ea un punct de sprijin. Venise din închisoare fiind privit cu suspiciune de colegi, cu neîncredere. Anca trecuse peste prejudecăți, se făcea că nu aude şi nu vede răutățile îndreptate împotriva lui Căliman. Formau un cuplu frumos, de perspectivă. Lumea din jur vedea în ei îndrăgostiții de azi şi soții de mâine. Petre Căliman şi Anca nu discutaseră niciodată la modul serios despre căsătorie. Se cunoşteau prea puțin pentru instituția căsătoriei pe care o considerau una foarte serioasă.

Anca se apropie de patul în care zăcea Căliman. Cuplat la aparatele medicale nu dădea nici un semn că ar fi foarte bolnav, ori din contră s-ar fi aflat acolo doar ca să-şi sperie prietenii. Femeia observă, totuşi, că cearşafurile care îl acopereau pe inginerul Petre Căliman erau înroşite de sânge. Trase puțin de un cearșaf, ajungând la pansamentele în care era înfăşurat trupul prietenului ei. Acestea musteau de sânge. Îşi şterse lacrimile şi

se dădu doi paşi înapoi. Dinspre Căliman nu răzbătea nici un fior de viață. I se păru că nici măcar nu respiră. Gândurile sale îi țeseau planurile de viitor. Nu credea în miracole.

- Vorbeşte cu mine, Petrică, zise ea către Căliman.

De nicăieri nu se auzi nimic. Toți internații din salonul respectiv erau în stare gravă, cuplați cu toții la aparate. Pe lângă fiecare din aceste paturi se agitau în linişte însoțitorii pacienților.

- Zi ceva, Petrică, insistă Anca.

Din spatele său auzi pe cineva şoptindu-i:

- Nu poate vorbi, doamnă. E în comă!

- E în stare gravă…? Sunteți asistentă aici?

- Foarte gravă. Va fi operat. Da, sunt asistenta şefă.

- Când se va întâmpla aceasta?

- Peste vreo oră. Sala de operație e pregătiră.

- Va rezista operației?

- Dumnezeu ştie. Avem aici doctori buni. Dar starea pacientului este deosebit de gravă.

- Există posibilitatea să-l trimită la Bucureşti?

- Nu îşi asumă nimeni răspunderea.

- Credeți că ar putea muri pe drum?

- În situația sa, nimic nu e sigur. Sunteți soția…

- Nu, doar prietena lui. Suntem colegi de serviciu. Ne cunoaştem de puțin timp.

- Sunteți logodiți?

- Mai mult de atât. Trăim împreună…

- Şantierişti, cam aşa sunt toți muncitorii de pe şantier.

Asistenta şefă se apropie de patul altui pacient.

Anca rămase în picioare la doi paşi de patul lui Petre Căliman. Priveşte în gol. Pentru puterile ei, încercarea la care este supusă e mai mult decât insuportabilă. Ea ştie ce înseamnă o femeie la căpătâiul unui bolnav incurabil. Fie ea nevastă sau ce-o fi, e condamnată definitiv. Mama ei a fost o astfel de condamnată. Din primii ani de căsnicie, Ilina Stoian, mama Ancăi, a trăit calvarul alături de un bărbat infirm. Toată viața sa, femeia a împins căruciorul cu rotile în care se afla bărbatul ei şi l-a cărat pe acesta peste tot pe unde avea nevoie să fie prezent. La fel ca şi Căliman, tatăl Ancăi a avut parte de un accident stupid. În cazul lui, un căruțaş beat a ieşit de pe o uliță a satului şi s-a izbit în autoturismul în care se afla ca pasager de ocazie. Şi, culmea ironiei, din toți ocupanții maşinii doar el a plătit tribut inconştienței căruțaşului.

„Nu vreau o astfel de soartă, nu mă văd în stare să joc rolul unei eroine. Prefer comedia bufă a vieții, decât tragedia greacă”, se trezi vorbind singură Anca. La urma urmei nu ea era vinovată de întâmplare şi nu ea croise destinul inginerului Căliman. S-a întâmplat ca ea să fie în viața lui în momentul acela de cumpănă. Ce să facă într-o atare situație? Să împartă pedeapsa cu prietenul ei sau să fugă cât mai departe? Erau gândurile tinerei femei, cu o carieră în față, cu un viitor pe care îl schițase altfel pe planşeta vieții sale. Era, însă, corect să-l părăsească în asemenea momente? Era ea în stare să-l lase în plata Domnului pe cel căruia îi declara-

se iubire veşnică? Nu ştia nici măcar dacă iubitul ei va ajunge un infirm sau nu, un tarat pentru viață, ori se va recupera în timp. Pentru Anca, timpul nu mai opera la scara zilelor şi orelor. Era grăbită să-şi afle soarta sau măcar să şi-o redirecționeze. Nu accepta să trăiască lângă un om infirm. „S-ar putea ca niciodată să nu putem avea copii”, o străfulgeră pe Anca un gând venit parcă din străfundurile sale. „Nu, nu voi avea puterea asta”, îşi zise ea. Părăsi în grabă salonul. O luă la fugă pe coridorul strâmt. Ajunse în curtea spitalului. Trase aer în piept. „Încotro, Anca?” se întrebă ea. Nu ştiu să-şi răspundă. Prin întunericul nopții ajunse la locuința sa. „Voi vedea eu ce voi face. Deocamdată las timpul să treacă”, îşi zise ea, încercând să-şi limpezească gândurile.

*

Rămasă singură acasă, Lara începu să se întrebe: „Ce o fi cu tata? Unde o fi? De ce nu vine?”. Adormi singură. Nici Anca nu venise la ei, aşa cum făcea în fiecare noapte. Se trezi dis de dimineață cu gândul la şcoală. Ea avea grija şcolii. Gândurile fetei se dispersară ca o negură luată de vânt. Auzi soneria şi se grăbi spre uşă.

- Anca! De ce m-ați lăsat singură? Unde e tati?

- S-o luăm pe rând, zise Anca, n-am vrut să rămâi singură. S-a întâmplat. Tatăl tău e bolnav. A pățit ceva şi l-am dus la spital.

- Unde e tati?

- N-auzi? E la spital. E bolnav.
- Tati meu nu e bolnav, mă minți!
- Nu te mint deloc.
- Du-mă la el, vreau la tati!
- Plătim un taxi şi te duc.
- Maşina lui tati nu e bună?
- E în şantier, a rămas acolo după…
- L-a bătut cineva?
- Nu, iubito, nu l-a bătut nimeni.
- Tati nu era bolnav.
- Uite că era, altfel nu-l luau cu Salvarea.
- Să mă duci la el! Asta vreau, să mă duci la el!
- Ți-am zis. Vine taxiul şi te duc.
- Acuma, zise Lara, plângând în hohote.
- Uite că a venit taxiul! Vezi că nu te-am mințit? Hai să coborâm la maşină.
- Stai să-mi iau ghiozdanul.
- Te mai duci la şcoală azi?
- Cum să nu, vorbesc cu tati, şi după aia mă duce el cu maşina.
- E bolnav. Tatăl tău nu poate conduce maşina.
- Aşa de bolnav este?
- Nici un bolnav nu conduce maşina.
- De ce?
- N-are voie de la doctor.
- O să vorbesc eu cu doctorul să-l lase.
- Bine, bine, zise Anca. Hai că ne aşteaptă omul cu taxiul. Grăbeşte-te şi tu un pic.
- Sunt gata.
- Nu vrei să renunți la ghiozdan. Treaba ta. Du-l în spinare, dacă aşa vrei tu.

Lara nu răspunse. Se urcă în maşină şi îşi ocupă locul în spate. Anca se urcă lângă şofer şi nu se mai uită în urmă. Nici înspre Lara nu îşi mai aruncă ochii. Gândurile sale se învălmăşeau ca norii de ploaie. Îşi făcuse planul. S-o ducă pe aia mică la spital, apoi s-o ducă acasă la Baldovani. „Nu pot avea grijă de un copil care nu-i al meu”, îşi zise ea şi mai ales că nu ştia nici dacă inginerul Căliman se va întoarce curând acasă.

Ajunse la clinică, Anca şi Lara aveau să afle de Căliman că îl luaseră cu un elicopter şi îl transportaseră la Bucureşti. „Lucrurile sunt mult mai grave decât credeam”, îşi zise Anca.

Lara țipa. Nu mai putea fi stăpânită. Cineva de la camera de gardă îi întinse un pahar de apă.

- Nu vreau! se oțărî Lara. Vreau la tati meu.
- A plecat la alt spital, zise o doctoriță tânără.
- Duceți-mă acolo…țipă fata.
- Noi nu putem să plecăm de aici, fetițo! Dacă ai poftă de plimbare, du-te singură! se răsti la ea aceeaşi doctoriță. Scoateți-o afară, doamnă, strigă ea către Anca, nu avem nevoie de istericalele ei aici!

Lara mai scoase câteva țipete. Fu împinsă cu brutalitate pe uşă. Nimeni nu sări în apărarea fetei. Câțiva pacienți aflați la uşa cabinetului se îngroziră privind scena ce se derula în fața lor.

Anca o prinse de mână pe fată.

- Te dai în spectacol. Hai să plecăm!
- Unde? Unde e tati?
- La spital la Bucureşti! se răsti Anca la ea.
- Şi tu eşti tot ca doctorița aia, urâtă şi rea!

- Sunt cum zici tu. Hai să plecăm de aici, râde lumea de noi ca de țiganii de la uşa cortului.

- Ştii tu că sunt țigancă?

- Ştiu bine cine eşti! Lasă gura şi mergi. Ori te las singură pe drum. înțelege că eu nu sunt datoare să umblu cu tine pe stradă cu circul.

- Du-mă la şcoală!

- N-ai ce să faci la şcoală. Te duc la țiganii tăi!

- La mami şi la tati?

- Da, la ai tăi.

- Ce bine, zâmbi fata, uitând ca prin minune de tot şi de toate. Fața i se însenină. Întrebă:

- Când mergem acasă la Calu şi la Georgel şi la Nică?

- Despre ce herghelie întrebi?

- De Nică al nostru şi de Calu şi de Georgel!

- Sunt frații tăi?

- Te faci că nu ştii. Sigur că sunt frații mei.

- Ştii că s-au mutat cu domiciliul? întrebă pe un ton batjocoritor Anca. Nu mai stau în rudărie, mai zise ea.

- Să mă duci la ei. Te rog să mă duci la ei!

- Lasă-te pe mâna mea. Îți promit că te duc la ai tăi.

Anca Stoian se felicita în gând pentru ideea de a scăpa de grija fetei. Pentru ea devenise o povară. „Dumnezeu îmi stă martor, nu pot să fiu sluga fără simbrie a odraslei lui Căliman. Să aibă grija ei, maică-sa, taică-său şi cine o mai vrea. E treaba lor, nu a mea”, zise Anca Stoian.

*

Bulibaşa Tilă Caţaonu zisese bine atunci când se referea la parangheliile ţigăneşti. Abia serbaseră majoratul lui Gorea şi începeau pregătirile de botez. Ivona Baldovan născuse o fată. Nici Caţaonii şi nici ei, Baldovanii, nu aveau fete. Evenimentul trebuia să fie unul de anvergură. Câteva zile în şir discuţiile s-au purtat pe numele ce avea să-l poarte fiica lui Mihai Baldovan. Muierile găsiseră fel de fel de nume. Artiste celebre, maneliste, actriţe de telenovele erau luate în consideraţie. Până la urmă, ţiganca lui Tilă Caţaonu şi-a impus punctul de vedere. A zis şi aşa a rămas, fiindcă argumentele sale n-au putut fi combătute.

- O botezăm Nadina, ca pe muma mea a bătrână, a zis Vanesa lui Caţaonu.

Când cineva a încercat să i se opună, femeia a ripostat:

- Muma mea a fost cea mai mare clarvăzătoare din Oltenia. A dezlegat farmece, a prezis viitorul ţării pe cincizeci de ani şi a fost primită la palatul regal din Londra, unde a rămas şase săptămâni în slujba reginei. D-aia i se zicea regina! Să ştiţi şi voi că regina Nadina a fost muma mea!

După cele zise şi argumentate de Vanesa, numele micuţei ce primea botezul creştinesc a rămas cel dat de ea. Ţigănimea de la palatele Caţaonilor şi al Baldovanilor şi-a dat mâna întru concordia tuturor.

- Să înceapă paranghelia! a ordonat Tilă Cațaonu.

Ca la nuntă, neamuri şi prieteni se adunară de prin sate şi oraşe, de prin județele de unde Cațaonii făceau afaceri, aveau prieteni şi neamuri.

Mihai Baldovan uitase de cărămizi şi de cai şi de căruța lui cu coviltir. Uitase grijile zilei. Avea copiii la şcoală, nevasta îmbrăcată ca o cucoană şi trăiau boiereşte într-un palat aproape cât cel al bulibaşei. După ce Tilă Cațaonu dăduse ordinul de începere a parangheliei, nimeni n-a mai avut stare sau odihnă. Fiecare s-a ocupat ca în cartierul lor, devenit celebru în ultimii ani, să se pună de petrecere. Iar țiganii ştiau să petreacă, cum zicea deseori bătrânul Tilă.

Băieții bulibaşei erau gătiți ca de nuntă. Limuzinele lor de lux, trase la poarta palatului, simbolizau puterea şi averea clanului. Mamutu purta un costum ca de ginere şi era încălțat de la Armani, cum zicea el. Elvis stătea în maşina lui decapotabilă, deschisă în văzul tuturor pentru a evidenția tapițeria de piele şi de catifea dinăuntrul limuzinei.

Gorea părea trist, dar nu resemnat. În mijlocul unor tinere îşi etala talentul la dans, arătându-şi ghiulurile de aur de pe degete şi lanțurile cu zale groase de la gât.

Lăutarii cântau de se auzea în toată mahalaua, iar pe grătarele lungi se frigeau cărnuri de tot felul. Mirosul de carne friptă pătrundea în nări, incita la chef şi la îndestulare. Atmosfera era una ca de carnaval. Pentru o clipă, tineri şi vârstnici amuțiră. O

biată Dacie roşie, mâncată bine de rugină pe la încheieturi, opri în mijlocul mulțimii, chiar lângă limuzinele fraților Cațaonu. Nu mică le fu mirarea celor ai casei când văzură coborând din maşina respectivă două chipuri cunoscute lor. Anca Stoian şi Lara Căliman păşiră în curtea palatului Baldovanilor ca la ele acasă. Muzica se opri. Mulțimea se înghesui mai aproape, să afle cine erau cele două. Ca de pe catargul unui vapor când se strigă „pericol”, de undeva din mulțime se auzi glasul lui Gorea:

- Rovana! Sărut mâna, Rovana! Ai venit, Rovana! Ştiam că ai să vii, te aşteptam. Cărțile mamei nu mint! Îmi spuneau că o să vii!

Lara Căliman se strânse mai aproape de Anca. Nu ştia ce să răspundă. Ştia povestea cu Gorea şi cu faptul că ea îi era făgăduită de nevastă. Şi, nu numai atât. Lara aflase prețul pe care îl plătiseră Cațaonii pentru ea.

Gorea o luă de mână şi se duse cu fata în fața bulibaşei. Zise, mândru de el:

- A venit Rovana, tată!

- Bine ai venit, fata tatii, zise Vintilă Cațaonu.

Ochii bătrânului erau umezi.

Lara tăcu. Era prea supărată să răspundă şi prea mică să înțeleagă.

Vintilă Cațaonu îl trase deoparte pe Gorea.

- Să laşi fata în pace, auzi!

- Aud şi aşa voi face.

- Până se liniştesc apele. Să vedem ce vrea Căliman ăla, de-a trimis-o încoace.

- Nu ies din cuvântul tău, tată.

- Pune el ceva la cale. N-ai vorbit cu muierea aia de a adus-o?

- Acum au venit. N-aveam când.

- Să te interesezi şi să vezi ce vrea.

- O să stau de vorbă cu ea.

- Mă tem că ăştia coc ceva. Le veniră lor să trimită fata la botezul Baldovanilor? Tu ce crezi?

- Nu ştiu. Vom afla noi.

- Ştii cum o cheamă pe femeia lui Căliman?

- Care femeie?

- Aia care aduse fata.

- Ea este Anca. Am mai vorbit cu ea. Nu e muierea inginerului. E prietena lui, lucrează amândoi.

- Prietenă de pat sau de ce?

- Vrei s-o întreb?

- Nu mă deranjează. Poți s-o întrebi şi dacă are de unde să dea să sugă la un copil!

- Te las să o întrebi tu, tată. Eu nu mă bag în dealde astea!

- De ce, bă, Goreo? Nu vezi că nici nu se cunoaşte dacă e muiere? Zici că e băiat!

- Mă pricep prea puțin la muieri.

- O să le înveți. Nu ți-a trecut timpul.

Gorea se depărtă. Se duse lângă Anca şi lângă Lara. Acestea se țineau de mână. Păreau două străine nimerite acolo doar din întâmplare.

*

Aflând de venirea Rovanei, soția lui Baldovan se strecură prin mulțime căutând-o din priviri. Se apropie de fată şi o prinse cu mâinile la ochi. Lara pricepu cine era. Aşa făcea şi acasă când venea tiptil şi din spate îi acoperea ochii cu palmele ei crăpate, apoi îi zicea să ghicească cine e. şi după voce, dar mai ales după asprimea palmelor, Lara ghicea imediat. I se dădea drumul şi amândouă râdeau cât puteau ele. Doar Mihai Baldovan le oprea din râs cu vorba lui tabagică mereu aceeaşi:

- Râdeți ca neroadele. Barem v-ați văzut fundul?

Ele tăceau, apoi izbucneau iarăşi în râs.

Lara pipăi mâinile Ivonei. Zise râzând:

- Mama! Eşti mama!

Ivona îşi trase palmele de pe fața fetei. O luă în brațe şi o pupă pe unde nimeri.

- Ai ştiut unde stăm? întrebă Ivona.

- Anca, ea a ştiut. Eu nu.

- Vrei să rămâi la noi sau ai venit în vizită?

- Tatăl ei e bolnav, interveni Anca. Este internat în spital la Bucureşti…

- Vai de mine, tresări Ivona. Înseamnă că e bolnav rău. Altfel nu-l duceau acolo.

- E grav, zise Anca. Aş vrea s-o las pe fată aici la d-voastră. Vă supărați? Eu nu pot să am grijă de ea. Lucrez câte 10 şi 12 ore pe zi. Ea este şi la şcoală, vă dați seama de situație.

- Rovana poate să stea oricât la noi, poate să rămână de tot. Ea este fata noastră, nu-i aşa mamă?

- Aşa este! răspunse bucuroasă Lara.

- Mai trebuie să vorbesc şi cu soțul d-voastră?

- Poți să-i spui şi lui.

- Vă temeți că n-ar fi de acord?

- Doamne fereşte! Pe ce lume trăieşti, doamnă? Tatăl Rovanei să se supere pe fata lui? Asta la voi, la rumâni!

- La țigani nu e la fel?

- Noi mâncăm zece inşi un covrig. Şi nu ne batem, să ştii!

- Şi vă ajunge? întrebă ironică Anca.

- Mai mâncăm şi mâine unul, îi răspunse mândră țiganca lui Baldovan. S-o laşi pe Rovana la noi. Avem ce-i da să mănânce. Bărbatul meu are servici. Vezi ce casă ne-am cumpărat!

- E un palat adevărat. Înseamnă că aveți bani.

- Avem! De ce să n-avem?

- Ziceam şi eu. Nu mă prea pricep.

- Rovana o să trăiască aici ca la palatul bulibaşei.

- Am auzit de prietenia dintre d-voastră.

- Şi atunci, de ce ți-e frică? Zici că n-avem ce-i da de mâncare fetei noastre?

- N-am zis. Am întrebat doar. Aş vrea să fiu sigură. Nu pot lăsa fata fără să ştiu nimic despre situația d-voastră. Îmi pare rău de ea să o ştiu flămândă sau bătută.

- N-ai a te teme. Avem tot ce ne trebuie. Copiii noştri au de toate. Se duc la şcoală, învață…

- Foarte bine. Lara o să meargă şi ea cu ei.

- Păi, sigur. Se va duce, de ce să nu se ducă? Să învețe carte. Să-i comande pe rumâni!

- Orice om învață pentru el. E spre binele ei.

- Uite-l pe omul meu, zise Ivona schimbând vorba. Spune-i despre Rovana. Poate pe mine nu mă crezi.

- Ba vă cred. E bine însă dacă vorbesc şi cu el.

- Vi s-a urât cu ea, zise Baldovan arătând înspre Lara. Ştiam eu că vi se urăşte!

- Nene Baldovane, nu este adevărat, zise Anca. Vreau s-o las la d-voastră până vine Mihai de la spital.

- Ce face acolo?

- E bolnav. A avut un accident groaznic.

- Rovana e a noastră. Nu e nevoie să ne întrebați. Ea vine oricând şi stă cât vrea ea. Aici are pe mă-sa şi ta-su, aici are frații, acum are şi o soră. Noi n-am vrut s-o dăm lui Căliman. A venit cu potera zicând că e a lui. Rovana se poate muta de tot la noi. Acum avem un palat întreg al nostru. Noi am crescut-o într-o căruță cu coviltir, iar acum nu-i putem face loc într-un palat!? Ne-ar bate Dumnezeu, doamnă.

- Vino la tata, Rovană, vino să te pupe tata.

Lara sări în brațele lui Mihai Baldovan. Se obişnuise cu cele două nume. Nu-i păsa că e strigată Rovana sau Lara. Ştia să răspundă la amândouă.

- Haideți în casă, le făcu semn Mihai Baldovan Ancăi şi Larei.

Porniră în şir indian printre mulțimea adunată la

petrecere. Mihai Baldovan mergea în față urmat de Lara, apoi de Anca. În urma lor, la câțiva metri îi urma Ivona, nevasta lui Baldovan. În casă îi arătară fetei unde avea să doarmă. Lara era bucuroasă. Scăpase de acreala Ancăi şi de poveştile ei nesuferite. Îl va aştepta pe tăticul ei cât va fi nevoie. Căliman era tot un tată pentru ea, aşa cum era şi Mihai Baldovan.

Anca plecă repede. În urma maşinii sale mai rămase o dâră de fum albastru. Pentru Anca, Lara era mai puțin de-atât.

*

La trei zile după despărțirea de Lara, prin lăsarea ei la palatul Baldovanilor, Anca Stoian îşi făcu bagajul, cu intenția de a părăsi definitiv domiciliul lui Petre Căliman. „Rostul meu nu este aici, îmi pierd vremea degeaba. Am avut un prieten. Contam pe el. Iubirea noastră îmi da speranță. Bărbatul acela nu mai există pentru mine. Fără vreun regret las în urmă ceea ce numeam cuibul nostru. S-a terminat”, scria Anca mamei sale în îndepărtata Moldovă, unde rămăsese singură. Anca se muta în şantier. Întreprinderea îi pusese la dispoziție o locuință cotată în grupa de organizare a şantierului, cu toate facilitățile unui trai decent. Aştepta poşta cu ultimele scrisori şi nelipsitul ei ziar cotidian local. Printre scrisorile primite de acasă ori de pe aiurea, pe numele ei sau al inginerului Căliman, femeia rămase surprinsă să găsească şi una venită de la Institutul

Medico-Legal. Îşi aduse aminte că Petre Căliman făcuse un examen care să stabilească dacă Lara era fiica sa biologică.

„Ar fi culmea să aflu că fata nu era cu el”, îşi zise Anca deschizând scrisoarea. Rămase blocată. Ceea ce crezuse inițial era de fapt un crunt adevăr. Lara nu era fiica biologică a lui Petre Căliman. Era scris negru pe alb de instituția abilitată să confirme sau să infirme aceasta. „Petrică nu credea în infidelitatea soției sale. Îi spuneau toți şantieriştii că umblă cu diferiți bărbați. El nu credea. Riposta violent când auzea pe la colțuri cum că nevastă-sa era una din alea care umblă creanga”, îşi zise Anca. „E treaba lui, să spună ce o vrea după ce o afla şi adevărul parafat cu ştampilă”. Despre fosta soție a lui Căliman nu se prea vorbise în ultimii doi-trei ani. Femeia murise într-un accident de circulație. Oamenii o uitaseră. Cei care îşi mai aduceau aminte de ea recurgeau la dictonul: „despre morți, doar de bine”.

Anca Stoian cântări câteva momente scrisoarea aceea în mâini şi îşi zise: „n-are rost s-o vadă toată lumea, Petrică nu merită încă o lovitură”. Vârî scrisoarea în geantă. „Măcar să-i arăt vreodată că aveam dreptate când îi vorbeam de ea”, mai zise Anca, parcă bucuroasă de faptul că ştia mai mult decât alții la capitolul „infidelități”.

Femeia îşi duse bagajul acasă la ea, cum numea locuința din blocurile şantierului. Se simte singură. Petre Căliman o scotea în lume, era cu ea peste tot. Omul era binecunoscut în zonă. În trustul

lor hidroenergetic era cotat ca unul de perspectivă. Soarta a vrut să-l oprească din drum. Căliman se află între viață şi moarte. Anca nu vroia să-şi recunoască sieşi că îl abandonase. „Nu eram căsătoriți, n-aveam copii împreună”, se trezea zicând Anca. Vinovăția sa nu se regăsea în ceva palpabil. Nu contribuise cu nimic la tragedia lui Căliman. Uneori îl acuza de prea mult zel. „Nu era locul lui acolo, trebuia să stea acasă, alții erau cei însărcinați cu munca în ziua şi la ora când el s-a dus inconştient să treacă pe sub podul acela rulant. Dumnezeu mă va judeca după faptele mele”, zicea Anca. „Dar care fapte? Ce am făcut eu? De atâtea ori îi spuneam să nu se mai bage pe oriunde doar de dragul afirmării. Se ducea acolo să-şi bage nasul, să vadă el ce şi cum”. Anca încerca astfel să se disculpe, deşi nimeni n-o acuza de ceva anume. Baldovanii băgaseră însă de seamă cu cine au de-a face. Faptul că Anca o dusese de urgență pe Lara la ei, abandonând-o acolo, le certifica bănuiala că vrusese să scape pur şi simplu de fată. Nici Lara nu avea vreun cuvânt de laudă pentru Anca. O percepuse a fi nesimțitoare şi rece. De multe ori se plânsese tatălui său de agresivitatea şi de nepăsarea Ancăi, de cuvintele ei aspre şi batjocoritoare. Petre Căliman le trecea cu vederea. Anca lui nu putea fi rea şi nici sperietoare de copii, gândea el. „Copiii vor prea multă libertate, Lara o să înțeleagă când o să mai crească. E prea mică acum”, zicea el.

Anca îşi făcea planuri de viitor. În toate acestea, Petrică nu mai figura. Era lăsat în afara proiectelor

femeii, care la aproape treizeci de ani ai săi privea spre viitor şi nicidecum înapoi. Ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat îşi luă geanta şi ieşi la o plimbare prin parcul central al urbei. Lumea era ca şi înainte. În ochii Ancăi nu se vedea nimic schimbat. „Timpul le aşează pe toate”, îşi zise ea. „Lumea nu stă în loc doar pentru că un muncitor a căzut de pe vreo schelă ori l-a lovit cablul macaralei pe sub care trecuse la o oră când putea să stea acasă cu muierea şi copiii lui”. Anca încerca să se lepede de orice amintire. Nu mai găsea în adâncul său nimic care să o lege de trecut. Petre Căliman era deja pe lista neagră. Îl ura. Era vinovat de singurătatea ei, era bărbatul lângă care îşi pierduse timpul. „Femeile de vârsta mea au familii, copii, rost. Eu le-am pierdut toate pe lângă Petre Căliman”, răbufni Anca. Revolta din ea creştea cu fiecare clipă scursă. În opinia sa, Căliman îi stopase drumul spre afirmare şi împlinire. Cu cât o ajuta această atitudine numai ea ştia. Dar mai ştia Anca ce spune şi ce gândeşte? Puțin probabil.

*

Fiul bulibaşei, Gorea Cațaonu, e trist. Stă pe scările palatului său, cu privirea pierdută spre palatul de peste drum în care locuieşte de ceva vreme iubita lui, cea pentru care tatăl său plătise să-i fie nevastă şi mamă de copii. Rovana lui era bine sănătoasă, premiantă la şcoală, îmbrăcată frumos, o adevărată domnişoară, cum nu visase nimeni din-

tre ai lui. Năpasta ce se abătuse asupra lui Gorea era alta. De trei zile nu mai pusese nimic în gură. Fuma şi înjura în limba lui maternă.

- Ți s-au înecat corăbiile, îl luă peste picior Mamutu.

- E de groază, frate-meu. M-au „bunghit”!

- Cine, mă?

- Generalii de armată!

- Ce vorbeşti, au treabă cu tine…

- Mă cheamă la oaste, bă nerodule.

- Şi ce dacă? Toți bărbații fac armata.

- E prea lungă, frate-meu, a dracului de lungă!

- N-a murit nimeni din asta.

- Rovana rămâne singură.

- Vezi-ți de treabă, nu e singură şi nu va fi niciodată singură, te asigur eu. E tata aici, e mama, sunt eu, este Elvis. Sunt şi Baldovanii, bă. Tu crezi că o lăsăm să plece cu altul?

- O să-mi fie dor de ea.

- Te ia ăl bătrân în permisie. Vine şi te cere.

- O putea să mă libereze?

- Nu. O să ai multe învoiri, permisii…

- E bine şi aşa.

- Sigur. Alții nu trec pe acasă până la concediu.

- Am şi concediu?

- Bineînțeles. Toți militarii în termen au concediu.

- E greu, oftă Gorea! E greu, frate-meu!

- N-ai ce face. Să fii tu sănătos. Trece repede.

- Zici tu?

- Ştiu eu. Toți am trecut prin asta.

- Şi Rovana mea?

- Învață, creşte, se face mare, Goreo! O să te învețe carte. Te face om, bă!

- Îți arde de glume. Pe mine arde cămaşa.

- Las-o să ardă. Se stinge singură..., mai zise Mamutu depărtându-se de el.

Ordinul de chemare la încorporare picase peste el ca un glonț rătăcit ce te găseşte în aşternut. Gorea se gândea la însurătoare, nu la armată. Avea un palat în care să stea, o limuzină de lux, o nevastă, prea mică însă pentru paranghelia nunții şi pusul pirostriilor.

Bătrânul său tată era şi el mâhnit de plecarea la oaste a fiului său. Nu-l plângea pe Gorea. Acesta era călit, putea duce puşca în spinare, se plângea pe sine, Tilă Cațaonu. Cu el avea de lucru, cu inima lui lovită de câteva infarcte şi cu bătrânețea sa, care îi îngreuna paşii şi-l apropia de lumea de dincolo. Tilă Cațaonu se simțea bătrân. Nu mai avea încredere în forțele proprii. Ar fi vrut să trăiască să-i vadă pe toți cu neveste şi copii. Ce ținuse de el, Tilă le rezolvase. Copiii lui aveau palate, limuzine, lux, bani şi afaceri rentabile. Nimeni nu-i putea disloca de pe poziția lor de fii ai bulibaşei.

Ordinul de chemare la încorporare pentru Gorea fusese anticipat de Vanesa. De ceva vreme îi tot spunea lui Gorea că i se arată în cărți cu puşca în spinare. Gorea râdea, o întreba dacă nu vede şi un căpitan să-i care puşca. Vanesa plângea singură în fața cărților. De două zile n-a întrebat-o nimeni de vorbă, de parcă ea era vinovată de plecarea lui

Gorea. Ea era doar mesagerul ştirilor, nu ea le trimitea, se exprima de fiecare dată când cineva ridica privirea acuzatoare înspre ea. Femeia oropsită de ai săi se ridică şi se aşeză la fereastră. Priveşte în curte. Un taraf de lăutari aşteaptă comanda să-l însoţească pe Gorea la gară. În jurul băiatului se adunară o sumedenie de tineri, pregătiţi să-l însoţească şi ei până la tren. Gorea intră în palatul bătrânilor. Urcă la primul etaj. Cu capul plecat se repezi în braţele mamei sale.

- Iartă-mă, mamă! Să ai grijă de Rovana mea!

Vanesa îl strânse în braţe. Scoase un strigăt de durere aşa cum numai ţigăncile ştiu s-o facă în astfel de împrejurări. Gorea plânse şi el pe umărul Vanesei. Îşi luară la revedere în hohote de plâns.

Bătrânul Tilă Caţaonu privi la nevastă-sa şi la fiul său cum boceau ca la mort.

- Ho, fa! Că nu sunteţi la înmormântare! Urcă-te în Merţan să mergem după el la gară, se adresă el nevestei sale.

Vanesa se desprinse din îmbrăţişarea fiului ei. Coborî scările. În uralele celor prezenţi se urcă în maşina condusă de Tilă al ei. Încolonaţi ca la paradă, Elvis, Mamutu, Ivona, Mihai Baldovan şi Lara o porniră în urma tarafului de lăutari. Gorea mergea înainte pe jos. În urma lui cineva îi conducea maşina. Vremea de toamnă blândă îmbia la plimbare. La gară urmară ultimele îmbrăţişări şi pupături. Vanesa scoase câteva ţipete de jale care-i acoperiră pe trompetişti şi cântăreţi. Lara o ţinea de mână pe Ivona. Era mândră de Gorea al ei, cu toate că

nu prea ştia ce se întâmplă. Gorea o luă în brațe. O mângâie de câteva ori. Alaiul se dezlănțui. Unii țipau, alții plângeau de-a binelea, iar cei mai mulți chiuiau. După ce valiza lui Gorea fu urcată în vagon, se sui şi el. Ridică mâna în semn de salut. Toată țigănimea de pe peron făcu la fel.

Când trenul se puse în mişcare, toți tinerii plecați la armată strigară cât putură spre cei de pe peron. Unii urlau de parcă erau sălbatici. Alții strigau „hai liberare”. Vacarmul era la el acasă.

Gorea Cațaonu scoase capul pe fereastra vagonului, strigă cât putu el de tare:

- Să-mi scrii, Rovana! Să nu mă uiți, Rovana!

Fata rămăsese cu mâna ridicată. Îi imita pe ceilalți.

- Zi şi tu ceva, o îndemnă Mamutu.

- Ce să zic? Nu ştiu ce să zic!

- Zi, la revedere, că înțelege el.

- La revedere! La revedere, strigă Lara.

Trenul se pierdu repede în depărtarea necuprinsă. Cațaonii se întoarseră acasă.

Lara nu era nici tristă, nici veselă. Îi era foame şi o dureau picioarele. Ivona avu grijă să-i pună ceva de mâncare. O întrebă pe fată:

- Îți pare rău de el?

- De cine?

- De Gorea, de omul tău!

Lara ridică din umeri. Semnul arăta a indiferență. La vârsta ei era prea mult să i se ceară să desluşească gândurile şi intențiile celor mari. Se mulțumi să înfulece ceva şi să-i cheme la masă pe

ceilalți frați ai săi. Pe cea mică, pe Nadina, o luase deja în brațe când Ivona plecase la bucătărie. Gânguritul Nadinei îi înduioşă pe ceilalți copii. Fiecare, cu rândul, o ținură în brațe câteva secunde. Se amuzară pe seama ei. Georgel nu se putu abține să nu-i zică celui mic:

- Asta dă din picioare ca tine, Calule!

Râseră toți. Cea mică continua să se zbată în scutecele sale.

*

Inginerul Petre Căliman a fost adus acasă cu o Ambulanță. Aşezat într-un cărucior cu rotile părea că plânge. Din când în când mişca din cap. Nu răspundea la nicio întrebare. Doi brancardieri îl duseseră în brațe până în locuința sa. Îl lăsaseră acolo şi îşi văzuseră de drumul lor. Câțiva vecini de palier încercară să stea de vorbă cu tânărul inginer. Căliman nu vorbea. Din clipa accidentului şi până la întoarcerea acasă n-a scos o vorbă. În şantier dar şi în oraş se aflase de întâmplare. Căliman intrase în şantier văzând macaraua în mişcare. Ştia că lucrarea urma să se continue peste două zile când soseau de la uzină câteva componente ale unui stăvilar. Oamenii surprinşi de inginer nu erau de-ai şantierului. Veniseră la furat. La momentul apariției inginerului încărcau o grindă de oțel de circa 30 de tone pe un trailer. Destinația acesteia urma să fie un depozit de fier vechi. Oamenii veniți la furat n-au ştiut ce cabluri să folosească. Au legat grinda

cu ce le-au venit la îndemână; cu două „gaşe”, cum le ziceau şantieriştii, destinate unor greutăți de 5-6 tone. De aici, tragedia căreia îi căzuse victimă inginerul Petre Căliman.

Lăsat singur în locuința sa, tânărul inginer realiză faptul că drama lui avea să fie mult mai cumplită decât până atunci. Lara, fiica sa nu era nicăieri şi nici lucrurile acesteia nu le văzu pe undeva. Cât despre Anca Stoian, înțelese imediat că-şi făcuse bagajele plecând de la el. Ca într-un pustiu îi veni să strige. N-avu putere să rostească nici un cuvânt. Târziu, peste vreo oră, de la şantier veni cineva să-i explice ce se întâmplase şi să-l atenționeze să părăsească locuința, aceasta urmând să fie rezervată celui ce îl înlocuise deja pe postul de şef de lucrări la stăvilarul cu numărul trei. Înțelese că totul s-a sfârşit pentru el. Situația sa era gravă. Nu se putea deplasa, n-avea pe nimeni, locuința era a altuia. Cine să-i aducă o pâine? Cine să umble după actele trebuincioase pensiei medicale? Cine să-l care încolo şi încoace? Singur, părăsit de toți, inginerul Petre Căliman hotărî că n-are pentru ce mai trăi. Singura lui mângâiere, Lara, era dispărută. Fără puterea de a se deplasa îi era imposibil să afle pe unde ar putea fi Lara lui. Deznădejdea începuse să-i roadă sufletul. Încercă telefonul. De la şantier nu-i răspunse nimeni. După două zile şi două nopți de aşteptare în singurătate şi incertitudine, Petre Căliman înțelese că doar spitalul l-ar salva din starea în care se afla. Sună la Stația de Salvare. Nu chemă o Ambulanță la domiciliul său,

ci le explică medicilor de acolo că e infirm şi singur. După câteva momente de aşteptare auzi vocea blândă a unei doamne:

- Încercăm să vă recuperăm. Vă internăm în spital. Să fiți pregătit. Vine o Ambulanță să vă ia.

- Mulțumesc, zise Căliman.

Nu trecu mult până ce o maşină a Salvării opri lângă blocul în care locuia Căliman. Omul fu luat pe sus şi aşezat în maşină. Vecinii de apartament ai lui Căliman se uitară uimiți. Inginerul Căliman abia venise de la spital şi, iată, după doar câteva zile îl lua Salvarea. „Păcat de el, zise un tânăr, era un om de mare caracter”.

Salvarea demară cu sirenele în funcțiune spre Spitalul Județean. Nimeni nu ştia ce va urma. În spital nu putea rămâne pentru multă vreme. Căliman nutrea speranța că i se va găsi un loc pe undeva prin vreun sanatoriu, măcar până când îşi va rezolva problema cu locuința şi până va afla de soarta Larei.

*

De trei zile bat clopotele în dungă. Bulibaşa Vintilă Cațaonu şi-a încheiat socotelile cu viața. Îl plâng la căpătâi fiii şi nevasta, neamurile şi prietenii. În ținută militară, soldatul Gorea plânge. Tatăl său trecuse în lumea de dincolo. Lumea adunată la ceremonie face calculul averii bulibaşei. Unii o împart, alții o adună. Cei mai mulți aşteaptă pomana. În astfel de situații țiganii chefuiesc ca la nuntă.

Bulibaşa doarme într-un sicriu din lemn de mahon cu ornamente şi mânere din aur. Pe pernă i-au aşezat câteva şiraguri de galbeni. În presa locală este publicată biografia acestuia. Un domn de la publicația la care era abonat Tilă Cațaonu citeşte articolul de sub poza bulibaşei. Se născuse cu şaptezeci de ani în urmă, trăise deportarea din Transnistria şi se afirmase ca om de afaceri cu metode de tot felul. Prin firmele sale se derulau afaceri cu fier vechi de sute de milioane de lei. Îşi înălțase un palat cu 24 de turnuri mărețe şi altele la fel de majestuoase pentru fiii săi. Tilă Cațaonu se întorcea în pământ, fiindcă de acolo venise, cum zicea el, după ce citise Biblia pe litere. Şcoala lui era cea a vieții. Învățase de la oameni şi de la copiii săi, pe când aceştia erau elevi în clasele primare. Din neamul bulibaşei nimeni nu învățase mai mult de trei-patru clase. „Dacă ne ocupăm cu şcoala, n-avem timp să numărăm banii”, le zicea el la ai lui. Şi toți au concluzionat că e mai bine să numere decât să împartă ori să socotească.

Îmbrăcată toată în negru, Vanesa, nevasta bulibaşei, dă ordine în dreapta şi în stânga. Nimeni nu-i calcă voile. Familiile de țigani venite de prin toată țara aşteaptă clipa despărțirii definitive. Au de benchetuit ore multe şi de călătorit înapoi spre casă zeci şi sute de kilometri.

Un convoi funerar se formase umplând strada de la un capăt la altul. Doar Tilă Cațaonu zăbovea încă în palatul său. La o întâlnire de taină, Vanesa, Mamutu, Elvis şi Gorea puneau la cale ultimele

detalii. Tot ei se asiguraseră că seiful din casă era bine încuiat şi că nimeni nu trebuia să-şi bage nasul în treburile lor interne. Se sfătuiră ce bijuterii să-i pună în coşciug şi câte ghiuluri să-i lase pe degete. După ce orânduiră cum să fie depus în cavoul lor din cimitir, se auzi vocea Vanesei, ca un ordin milităresc. „Să fie luat”, zise ea. Pe uşă intrară cei de la pompele funebre şi-l ridicară pe bulibaşă cu tronul său cu tot, ducându-l la maşină. Toate acestea aveau să fie inserate în ziarul județean de a doua zi, „Cotidian de ştiri, informații, ştiință, cultură şi politică”.

Neamul Cațaonilor se împuținase cu unul. Viața fără Vintilă nu va mai fi niciodată la fel, scria cu regret ziarul local. Ceremonia de înmormântare s-a sfârşit pe la apusul soarelui. Paranghelia de pomenire a răposatului nu s-a terminat încă. Pomenile trebuiau să fie de o zi, de două, de trei şi tot aşa până la anul. Țiganii şi-au îngropat bulibaşa. Din rândul lor a fost numit altul. Semn că nația țigănească se perpetuează, îşi păstrează datinile şi tradițiile, dar şi legile proprii moştenite şi lăsate la rândul lor de moştenire. „Ferice de el că are urmaşi”, zise preotul la capătul drumului celui răposat. „Şi Dumnezeu din ceruri să-l primească în împărăția Lui, Amin”, mai zise preotul.

*

Internat într-o rezervă a spitalului județean, Petre Căliman îşi roagă sfârşitul. Nu ştie ce e cu el şi, mai ales nu ştie ce e cu Lara lui. Trecuseră două zile de la internarea sa când se trezi cu Anca. Rămase mut de uimire. Când îşi reveni strigă către ea. Nu reuşi să se facă auzit, fiindcă strigătul lui fu doar o sforțare care nu ajunse la urechile Ancăi.

- Bună ziua, Petrică, auzi el vocea femeii.
- Bine ai venit, Anca.
- Ce faci, eşti bine?
- Aşa cum mă vezi. Ce face Lara? Unde este?
- Lara e bine. e la țigani!
- Au furat-o?
- Nu. Am dus-o eu.
- Cum aşa, Anca?
- N-aveam cu cine s-o las. Am fost pentru o vreme plecată la mama, în Moldova…E tare bolnavă mama, suspină Anca. Nu cred că mai trăieşte mult.
- Lara e bine?
- E destul de bine. Puțin infatuată, mai obraznică şi prost crescută. E un copil dificil, să ştii.

Petre Căliman înghiți în sec. Oftă adânc.

- Trebuia s-o laşi acasă.
- Singură?
- N-o mânca nimeni. Acum nu mai am nici locuința de la bloc, iar ea poate deveni bătaia de joc a oricui.

- Ai luat-o de la Baldovani, acolo am dus-o.
- Ce ziceau oamenii aceia când au văzut-o?
- Plângeau de bucurie, parcă văzuseră pe Dumnezeu.
- Mare greşeală ai făcut, Anca!
- Ce vroiai să fac? Aşa am crezut eu că e bine.
- Bine din ăsta să nu-l dorim nici duşmanilor.
- Te indignezi degeaba. Țiganii sunt părinții fetei.
- Eu, Anca! Eu sunt părintele Larei.
- O să afli într-o zi contrariul.
- Ce vrei să zici?
- Fata nu este a ta! Nu e cu tine, Petrică!
- Anca! Îți dai seama ce spui?
- O lungim degeaba, uite proba venită de la IML, scrie negru pe alb. Are alt tată biologic!
- Nu se poate…
- Tu ai dus-o la expertiză, nu eu.
- Am fost obligat. Mi s-a impus.
- Acum îți place?
- Nu s-a schimbat nimic în ce mă priveşte. Lara a fost şi rămâne fiica mea!
- Lumea ce-o să zică?
- Nu-mi pasă de lume.
- Nici de mine nu îți pasă?
- Cu tine ce s-a întâmplat, Anca?
- Nimic. E bine să te hotărăşti.
- Ce să fac?
- Să alegi: te muți la mine sau rămâi cu un copil al nimănui pe cap!
- Copila are un tată, pe mine. Şi ai uitat, Anca,

fata a avut o mamă şi aceea a fost soția mea!

- Şi dacă nici ea nu îi era mamă?

- Ce spui, tu, Anca?

- S-a mai văzut. Fata a fost abandonată de cineva, iar tu ai luat-o de fiică. Judecă şi tu, Petrică, eşti om în toată firea.

- Nu pot judeca în felul ăsta. N-am dreptul!

- Să înțeleg că ai ales…

- Nu pot face altfel. Sub nicio formă, Anca! Mă auzi? Lara este fiica mea şi aşa va rămâne până în veacul de după mine!

- Să înțeleg că sunt de prisos?

- În condițiile puse de tine, da, Anca! Du-te cu Dumnezeu, alege-ți pe oricine. Uită-mă, Anca!

Femeia nu mai răspunse. Îşi înfundă nasul într-o batistă, prefăcându-se că plânge. Se dădu cu doi paşi înapoi. Îngână printre dinți „la revedere”. Cuvintele Ancăi îi părură la fel de veninoase lui Căliman ca şi cele de mai înainte. Simți hăul în care aluneca. O ceață densă îi întunecă ochii. Rămase aşa câteva minute. Când îşi reveni era din nou singur. Anca plecase în lumea ei. Era tânără, frumoasă, şcolită profesional. „Lumea n-a început cu Căliman şi nici nu se va sfârşi cu el”, zisese Anca la ieşirea din rezerva spitalului.

„Trebuie să iau legătura cu Baldovanii, nu ştiu cât de bine îi este Larei la ei”, îşi zise Petre Căliman.

Anca nu-i mai răspundea la telefon. Cât despre cei la care locuia Lara, nu ştia cum să-i contacteze. N-avea un număr de telefon şi nici prin cine să le

trimită vorbă. Între timp spitalul pregătea externarea sa. Se stabilise să fie internat într-un centru de primire a persoanelor fără adăpost, un fel de azil pentru cei bătuți de soartă şi ai nimănui…Inginerul Petre Căliman ajunsese în postura de azilant social. Societatea nu mai avea nevoie de el. Nu-l mai putea folosi la nimic. Fostul inginer constructor n-avea o locuință şi nici pensia de invaliditate nu ştia când avea s-o primească. Nu se mai gândea la toate astea. De Lara întreba pe toată lumea şi se întreba şi pe sine. „Unde e Lara”? „Ce face Lara”? era auzit strigând prin rezerva în care locuia vremelnic ca asistat al statului. Înserarea îl prinse pe Căliman meditând. Noaptea îi accentua singurătatea. Se trezi vorbind singur. Patrula pe lângă unicul pat din încăpere şi vorbea. Uneori gesticula. „Unde eşti, Lara? De ce nu vii, Lara? Ce faci tu, Lara” se auzeau strigătele de disperare ale lui Petre Căliman. Nu primea nici un răspuns. N-avea de la cine.

*

Lara Căliman pare a fi uitat de tatăl său. Şcoala şi frații ei îi ocupă tot timpul. Uneori întreabă aşa, ca pentru sine: „unde o fi tatăl meu de nu vine să mă ia acasă?”. Băieții lui Baldovan râd. Au crescut mari, se hârjonesc prin casa cât un palat de mare, lipsiți de griji.

- Care tac-tu, fa? o întreabă Nică.
- Tata al meu, mă nerodule ce eşti!

- Fugi, fa, d-aici, tatăl tău e Mihai Baldovan. Eşti sora noastră.

- Ştiu că sunt soră cu voi, dar eu mai am un tată.

- Unde ai văzut tu, fa, copil cu doi tați, o întrebă şi Calu. Eu n-am auzit, zice el.

Lara râde şi se ia cu nuiaua după ei. Îi croieşte zdravăn, apoi îşi vede de cărțile ei şi de şcoală. Viața între țigani a devenit pentru ea obişnuință. Doar cât a stat împreună cu tatăl ei a lipsit din mijlocul lor. Acum este din nou de-a casei şi de a familiei, cum îi spune deseori Ivona.

Fata a crescut. În fiecare an este premiantă.

- Vreau să fiu prima din clasă, zice ea. Rumâncele mă strigă țiganca, de parcă ele n-ar fi la fel ca mine.

În timpul liber îi ajută şi pe ceilalți să scrie şi să învețe. Sunt înscrişi toți trei la şcoală. Niciunul însă nu vrea să învețe. Baldovan duce la fiecare trimestru şi la sfârşitul anului „darurile” către profesorii copiilor. „Să vă treacă, strigă el la cei trei băieți ai lui, să vă dea note mari, că d-aia îi plătesc!” Calu, Georgel şi Nică sunt siguri că vor trece clasa. Baldovan, tatăl lor, nu uită niciodată să treacă pe la şcoală. Cineva făcea observația că venea mai des decât copiii lui. „Lasă că nici alții nu sunt mai breji”, zicea Baldovan, văzându-şi de ale sale.

Lara a crescut mare. În scrisorile sale, trimise lui Gorea în armată, vorbeşte de părinți şi de frați, îi scrie cât de dor le este la toți de el şi cât de mult îl aşteaptă acasă. Niciodată n-a scris vreo vorbă

despre iubire. Scrisorile lui Gorea au în conținut cuvinte ca dragoste, nevastă, iubire. Lara ştie ce înseamnă. Ştie şi ce vrea Gorea. Ea era a lui, urma să-i fie nevastă, muiere, cum zicea Gorea. Ivona şi Mihai Baldovan îi vorbiseră pe îndelete despre toate acestea. Aşteptau ca fata să mai crească. Era încă minoră. Legile sunt aspre, chiar dacă Gorea se gândeşte numai la Rovana lui. Fata vrea să se înscrie la Colegiu. „Mă fac învățătoare”, zicea ea deseori. Calu şi Georgel râd. Doar Nică se preface a o înțelege şi a-i da dreptate. „Nu vreau să mor neroadă ca voi”, le zicea ea. Copiii râd, aruncă după ea cu ce găsesc.

- Dacă mori deşteaptă, ce faci, fa? Te duci în cer?

Fata se strâmbă la ei şi îi mai altoieşte cu câte o nuia pe spinare. Viața în țigănie este întotdeauna veselă. Nici când făceau cărămidă nu se plângea vreunul.

*

Doi brancardieri cu însemnul Crucii Roşii pe spate îl luară pe Căliman ducându-l spre maşina Ambulanței. Unul dintre aceştia întrebă:

- Sunt toate formalitățile în regulă?

- Nu ştiu, răspunse Petre Căliman.

- O întrebam pe doamna de lângă uşă, zise acesta căscând de plictiseală.

Femeia întrebată ridică din umeri. Nu ştia. Treaba ei era să supravegheze saloanele cu bolnavi.

- Să nu-l ținem pe om în maşină, de asta întrebam, era bine să-l luăm atunci când erau toate actele semnate, se justifică el.

Femeia în halat alb nu răspunse. Puțin îi păsa ei de actele lui Căliman. Ea aştepta să facă ordine în urma pacientului. Aceea era datoria ei şi a infirmierei care o însoțea.

Inginerul Căliman privea spre cei din jurul său. Avea ochii adânciți în fundul capului. Tremura. Mişca des din buze de parcă molfăia un covrig în cavitatea bucală rămasă fără dinți. Brancardierii îl ridicară în brațe şi porniră cu el spre Ambulanță. Câțiva pacienți de pe secție priviră înspre ei şi se retraseră în saloane. Nu era nimic neobişnuit în spital. Petre Căliman se lăsă purtat pe brațe. Nu arăta nici durere şi nici mirare. Părea inert, indiferent, lipsit de vlagă. Lăsat pe un pat mobil, se întinse în lungul acestuia. Nu era interesat de nimeni şi de nimic. Nu întreba ce e cu el. Tăcea. Trupul său tremura. Doar gândurile îi rămăseseră îndreptate spre Lara lui. Nu se puteau desprinde de imaginea ei. Timpul nu mai lucra pentru el. Forfota din jurul său nu-l incomoda. Nu manifesta nici un interes în legătură cu ceea ce se întâmpla în viața sa. Până la urmă simți alunecarea dată de mersul spre înainte al maşinii. Realiză că părăsea spitalul pentru o altă destinație. Nu îl interesa unde va ajunge şi pentru cât timp. Vroia să ştie de Lara. Îl interesa starea fetei. În zgomotul dat de motorul maşinii se auzi întrebat:

- Nu aveți pe nimeni?

- Nu. I-am pierdut pe toți, răspunse Căliman.
- În accident? Cum s-a întâmplat? veni următoarea întrebare.

Căliman ridică din umeri. Întoarse capul spre persoana care întrebase. O doamnă în halat alb, i se făcuse milă de el văzându-l singur şi neajutorat. Îmbrăcat într-o pijama de casă mai mare cu vreo două numere, Căliman părea băgat într-un sac. Slăbise. Era nebărbierit şi tras la față.

- Ştiți că vă ducem la un azil?
- Nu-mi pasă! Unde e Lara? întrebă el.
- Cine e Lara? Întrebă femeia.
- Fiica mea! E fata mea…
- De ce sunteți singur?
- Nu ştiu.
- Ați avut un accident, ce s-a întâmplat?
- Nu mi-a spus nimeni nimic.
- Nevasta dumitale unde e? De ce nu te însoțeşte?
- N-am nevastă.
- Te-a părăsit?
- Demult…e mult de atunci.
- S-a dus după altul? Păi dacă n-ai fost în stare de ea.
- Aşa este. N-am omorât-o eu!
- A murit? întrebă femeia din ce în ce mai curioasă.

Răspunsurile dezlânate date întrebărilor ei nu o convingeau. Căliman făcu semn din cap, ceea ce însemna că da.

- Şi nu mai ai pe nimeni? reveni însoțitoarea lui.

- Lara! Lara trăieşte. E la țigani!
- Nu înțeleg ce spui, ce legătură au țiganii cu Lara şi cu dumneata?
Petre Căliman ridică din umeri.
- Aş bea apă, se rugă el, mi-e tare sete…
- Ai mâncat gras, glumi femeia. Uite, bea, zise ea ducându-i o sticlă la gură.
Omul înghiți de câteva ori.
- Mulțumesc! Să-ți dea Dumnezeu sănătate, zise el, luându-şi mâinile de pe sticlă. Asta ține şi de foame, mai zise el.

*

Palatele Cațaonilor dau în clocot. Armata Română l-a lăsat la vatră pe soldatul fruntaş Gorea Cațaonu. Un şir de limuzine asurzea mulțimea cu sirenele şi claxoanele lor. În prima maşină, decapotabilă de lux, trona ca un bulibaşă tânărul Gorea. Lumea de pe lume se strânse în mahalaua țiganilor. Vanesa plânge în hohote, iar frații proaspătului liberat trec sticlele de băutură din mână în mână.
- Să trăiască Gorea al nostru! strigă Mamutu.
- Să trăiască! zise şi Elvis.
Lara priveşte la alaiul țigănesc. Râde. Îi place, se simte în apele ei. Cu Lara stau cei trei băieți ai Baldovanilor. Unul suflă într-o goarnă de plastic, altul strigă spre mulțime, iar cel mic, pe nume Calu, se ține strâns de fusta ei.
Nevasta lui Mihai Baldovan ieşi şi ea din casă, ținând-o în brațe pe mezina familiei. Ivona o puse

repede pe Nadina în brațele Larei şi se avântă în mulțimea dezlănțuită. Cu coatele, cu trupul ei masiv, Ivona îşi făcu loc până lângă Gorea. Îl prinse cu putere în brațe strigând de bucuria revederii. În ultimii zece ani, Gorea era primul bărbat din țigănia oraşului care făcea armata. Ceilalți de până la el scăpaseră pe caz de boală, de valută, de neluare în evidență, pe motiv de nevastă cu copii mici şi de întreținători de familie. Gorea făcuse armata. Tatăl său ținuse morțiş să se lase dus la oaste. Aşa vrusese el, iar Gorea l-a ascultat. Pozând în postură de erou, Gorea se apropie triumfător de Lara. Zise:

- Să nu-mi spui că este al tău, ăla de-l ții în brațe! Te mănânc dacă m-ai înşelat!

Fata râse. Zise cu zâmbetul pe buze;

- Ea e Nadina, fata mamei Ivona!

- Ştiam eu că tu eşti o nevastă adevărată! Tu eşti Rovana mea cea frumoasă…

Lara râse. Fugi în casă. Gorea aleargă după ea.

- Pune-o jos pe aia mică, zise el.

- Nu vreau, răspunse Lara râzând.

- Vreau să te iau în brațe.

- Ia-mă! Cine te împiedică?

- Ea! arătă Gorea spre fetița din brațele Larei.

Lara o aşeză pe cea mică în pătuțul ei. Se lăsă strânsă în brațe. Gorea o ținu câteva momente.

- Lasă-mă să te pup, zise Gorea.

- Te las…, suspină fata.

Se ținură un timp de mână.

- Hai afară, ceru Lara.

- Sunt după tine.

Ieşiră în curte. Mulțimea bătu din palme. Freamătul se înteți. Vanesa se apropie de cei doi. Şopti către ei:

- Copiii mamii, să trăiți copiii mamii!

Îi îmbrățişă pe rând. Mândria ei nu cunoştea margini. În curtea palatului se încinse hora. Țiganii lăutari îşi apăsau instrumentele, „până la pedală”, cum ar fi zis bătrânul Tilă Cațaonu. Tineri şi bătrâni se prinseră în horă. Sticlele cu băuturi fine treceau de la unul la altul. Se goleau repede şi erau aruncate pe oriunde. Era o nouă provocare pentru clanul Cațaonilor. Începeau un nou drum, se reîntregise neamul şi familia. Lipsa lui Gorea, dar şi a bătrânului Tilă se cunoştea în economia clanului. După o noapte de chef şi dezmăț, dimineața îi găsi pe Cațaoni în sufrageria palatului Vanesei, un fel de sală a tronului în care bulibaşa îşi ținea staborul şi întrunirile de afaceri. După moartea bătrânului, Vanesa era aceea care dirija familionul. De data aceasta, femeia se arăta calmă, îngăduitoare, dispusă la compromisuri. Era bucuroasă de liberarea lui Gorea. Cărțile ei de tarot îi indicau nunți şi botezuri in familie, dar şi multă bunăstare. În linii mari, Vanesa îşi băgase familia în şedință. Le întinse la toți câte o hârtie cu litere de tipar, spunându-le:

- Aveți aici situația afacerilor noastre la zi. Vă uitați, vă sfătuiți, analizați. Când vin oamenii cu materialele şi banii din teren ne întâlnim şi vorbim. Stăm bine, zise ea, încheindu-şi discursul.

Se bău cafea şi coniac. Cei mici se îmbuibară cu prăjituri şi ciocolată.

Gorea se simțea în al nouălea cer. Făcuse armata, avea un rost, familia îi era aproape. Aştepta momentul când mama sa şi Baldovanii aveau să-şi dea acceptul să se împreuneze cu Rovana. În memoria bulibaşei, Mamutu vărsă o sticlă de lichior într-un ghiveci de flori. „Să fie de sufletul lui”, zise flăcăul, „lichiorul era pentru el ca vinul de biserică”! Întrunirea familionului se termină repede. Vanesa ținu cont că toată lumea venea după o noapte de veselie. Cheful se terminase. Fiecare urma să meargă la treburile sale.

*

Azilul de bătrâni se afla undeva la poalele muntelui. Se luase hotărârea ca Petre Căliman să fie adus aici. Directorul spitalului județean argumentase că n-avea rost să-l interneze în centrul năpăstuiților fără adăpost. Omul avea nevoie de linişte, de tratament şi de condiții mai bune. În Centrul de persoane fără adăpost se perindau tot felul de inşi dubioşi, cu diferite boli contagioase şi plini de paraziți. „Căliman ăsta poate sta foarte bine lângă bătrânii din azil, în condiții decente”, se pronunțase el după ce luase legătura cu Direcția Sanitară.

Petre Căliman fu introdus într-o cameră-salon cu patru paturi. Omul realiză că mai avea trei colegi de stabiliment. I se arătă un pat în care să se instaleze. Câteva ore după aceea, tânărul azilant

n-a fost deranjat de nimeni. În tot acest timp îi cunoscu pe cei din salon. Cineva îi întinse o cană cu ceai. Bău, pare pierdut într-o lume necunoscută. Se aşeză pe pat, se ridică şi iar se aşeză. N-are stare. La prânz îl duseră în sala de mese. Nu vru să mănânce.

- Aş vrea să mor, zise el către colegii de masă.
- De ce, domnule? îl întrebă un domn în vârstă.
- Nu ştiu pentru ce aş putea trăi.
- N-ai copii? N-ai familie, eşti tânăr!
- Am o fiică. O cheamă Lara.
- Unde e ea? Nu ştie de dumneata?
- Nu. Nu ştie nimeni de mine. Nu mai vor să ştie.
- Fiica dumitale unde e? întrebă acelaşi bătrân.
- E la țigani, domnule!
- Au furat-o? Ce caută acolo?
- A fost lăsată de cineva.
- Şi nu ştie de dumneata?
- Nu. Altfel m-ar fi căutat…
- Omule, dacă vrei să-i spui ceva fetei, e destul de simplu. Aici vin vizitatori. Vin la bătrânii de aici. Oricare dintre ei se poate duce până la adresa unde se află fata. Le spui la oameni ce şi cum şi le dai adresa unde s-o caute. E omeneşte. Toți am face la fel.
- Vin oameni aici? întreabă Căliman cu vocea sugrumată.
- Evident. Toți avem pe câte cineva. Soarta ne-a adus la azil, asta nu înseamnă că venim de pe altă planetă. Mai avem câte un fiu, câte un neam, câte un nepot care aşteaptă să ne moştenească…

În gândul lui Petre Căliman, şi în mintea lui obosită şi traumatizată de întâmplările nefaste din ultima vreme, încolţi speranţa. Lara putea fi anunţată. Lara era mai aproape de el. Lucra deja la planul de a o smulge pe fată din clanul ţiganilor. Împreună cu ea ar putea ajunge undeva în vreo pensiune sau locuinţă de stat. Timpul se scurgea greu pentru Căliman. Era închis la vorbă, morocănos. Era bolnav şi infirm. Singurătatea lui interioară îl măcina. Vorbise cu multă lume despre Lara. Toţi îl asiguraseră că într-o zi o s-o vadă pe fată. După atâta aşteptare s-a resemnat însă. Anca îl părăsise demult. Nu l-a căutat niciodată. Lara era un copil neştiutor. Neamurile lui îndepărtate n-au ştiut de el. Părinţi nu avea. Plecase de mic pe şantier. Învăţase o meserie, făcuse liceul la seral şi a dat la Facultatea de Construcţii. La vremea aceea se construia cu furie, se înălţau uzine şi fabrici, hidrocentrale şi locuinţe pentru clasa muncitoare. În iureşul acela, Căliman a devenit inginer, s-a afirmat în profesie. A cunoscut viaţa. Avea prieteni, nevastă, o fiică. Şi într-o zi n-a mai avut nimic. Ruleta vieţii îi înghiţise tot. A rămas singur, infirm, într-un azil de bătrâni. „De ce, Doamne?” întreabă el cu privirea spre cer. Lumea lui interioară se schimbase dramatic. Societatea nu-l mai dorea, îl excludea chiar, n-avea nevoie de taraţi. Prietena sa Anca, în care îşi pusese speranţa, fugise de lângă el, probabil îşi găsise pe altcineva, se bucura de viaţă. De ce şi-ar pierde vremea cu el? Maia, nevastă-sa, îl abandonase în puşcărie pe motiv de profesie, îi zisese ea. O excludeau din

învățământ, îşi motivase ea divorțul de Căliman. A crezut-o, legile țării erau dure. Tot ea, Maia, îl anunțase într-o scrisoare că are pe cineva şi legătura lor se opreşte la punctul acela. Era singura care îi mai putea scrie o frază sau două la Văcăreşti. N-a fost să fie. Mai apoi, Maia, îşi găsise sfârşitul într-un accident de circulație. De la data respectivă şi-a pierdut şi fiica, dispărută sau moartă, n-a ştiut nimic de ea până la liberare. A găsit-o, s-a bucurat. Până într-o zi…Nu vrea să-şi amintească. Nici nu ştie prea multe din cele întâmplate atunci. A fost la un pas de moarte. N-a murit însă. Poate şi pentru a primi următoarele lovituri ale vieții. Cine ştie cât o mai fi? se întreabă el în nopțile lungi de patrulare pe holurile azilului. Cei care au linişte sufletească dorm, citesc o carte, vorbesc despre una alta. Fiecare dintre azilanți primeşte vizite din afara stabilimentului. Uneori primeau scrisori, alteori pachete cu mâncare. În interiorul azilului se organizau petreceri de onomastice, simple dar existau, se făcea sport la sală, se juca remi şi table. Lumea era, pe cât posibil activă. Femeile lucrau. Coseau goblenuri, croşetau.

Tânărul Petre Căliman nu era inclus în comunitatea lor. El medita singur. Gândea la ale lui. Pentru el nu exista viață, nici preocupări. Starea lui de latență nu-i îngăduia să fie sociabil. Petre Căliman exista doar pentru el şi pentru lumea lui interioară.

*

Lara Căliman intră val-vârtej pe uşa salonului în care se afla tatăl său. Strigă cât putu ea de tare:

- Tată! Ce faci tu, tata al meu?

Petre Căliman se rezemă de un dulap. Nu avu forță să vorbească. Sprijinit de Lara se aşeză pe pat.

- Nu fac bine, răspunse el într-un târziu. Sunt foarte bolnav, fata mea. M-ai uitat, Lara mea…

- Nu tată! Nu vorbi aşa Te-am căutat peste tot. Nimeni nu ştie de tine.

- Anca nu ți-a vorbit de mine?

- M-a luat pe sus şi m-a dus la ai mei.

- La țigani?

- Da, la mama şi la tata!

- Şi nu ți-a vorbit de situația mea?

- Nu, tată. A zis să rămân acolo până vii tu.

- Ce viperă de femeie! Doamne ce viperă!

- Asta e ea. Ce vrei să faci. Nu mai e cu tine?

- Nu tată, nu mai ştiu nimic despre ea.

- Am crezut că sunteți împreună pe undeva. Mă gândeam că m-ai părăsit, tată!

- Niciodată nu aş fi în stare să te părăsesc.

- I-ai zis Ancăi să mă ducă la Baldovani.

- Minciuni sfruntate, fata mea. Tu ştii părerea mea despre oamenii aceia.

- Sunt părinții mei. Ei m-au crescut.

- Nu le reproşez nimic. Etnia lor m-a făcut să stau departe de ei. I-am înțeles aşa cum sunt ei.

- Mergem acasă, tată!
- Unde acasă, Lara?
- La noi, la părinții mei…
- Vorbeşti despre Mihai şi Ivona Baldovan.
- Da! N-am pe alții! Pe tine şi pe ei vă am!
- Tu stai la ei în continuare?
- De când ai dispărut tu, locuiesc cu ei.
- Eu n-aş merge în rudăria lor.
- S-au mutat într-o casă cât un palat, tată.
- De unde au moştenit palatul?
- L-au cumpărat! Au dat bani mulți pe el.
- Şi unde e palatul acesta, Lara? În ce poveste?
- Copiii nu spun poveşti părinților!
- Să cred că tu locuieşti într-un palat cu Ivona şi cu Mihai Baldovan.
- Da, şi cu Nică, şi cu Georgel, şi cu Nadina şi Calu.
- Oho! Calu locuieşte şi el la palat?
- Doar n-o să stea în drum. Stă cu noi, e fratele meu! Nu ți-am zis niciodată de Calu?
- N-am avut onoarea să-l cunosc!
- Îl vei cunoaşte, e un băiat de nota zece.
- I-ai pus note!
- Nu tu ziceai să fiu profesoară?
- Îmi place. Numai că, eu nu merg la ei.
- Chem pe tata să te convingă.
- Eu sunt tatăl tău.
- Mai am unul!
- Mihai Baldovan?
- El! Ți-e ruşine cu el?

- Nu. De ce să-mi fie ruşine.

- Are serviciu, casă, copii cuminți, e un om de omenie, aşa cum îți place ție să zici de prietenii tăi.

- Nu mai am niciunul.

- Îi ai pe Mihai şi Ivona, şi pe mine, şi pe Calu, şi pe Georgel, şi pe Nică, și pe aia mică, pe Nadina.

- Stați toți la palat?

- Da. Ce te miră? Avem camere separate.

- Stai singură?

- Da. Cu cine credeai că stau?

- Cu ceilalți.

- Nu. Băieții stau într-o cameră, mama, tata şi Nadina în altă cameră, iar eu singură!

- Bravo, fata mea. Cu şcoala cum stai, ai mai fost pe la şcoală? Mai înveți?

- Sunt la şcoală. O să încep colegiul, mă fac învățătoare la copii.

- La ai lui Baldovan?

- Şi la ai lui şi la alții. Ce, nu crezi?

- Ba, da. Te cred.

- Sunt premiantă la şcoală.

- Mă bucur.

- Îi chem aici pe tata şi pe mama?

- Dacă vor să mă vadă…

- Altfel nu veneau.

Ca la o comandă, Ivona şi Baldovan deschiseră uşa salonului. Lara zâmbi. Îi zise tatălui său:

- Vezi că au venit?

Ivona dădu cu bună ziua. Baldovan o urmă la doi paşi, rostind şi el aceleaşi cuvinte.

Petre Căliman se trase într-o parte făcându-le loc.

- Domnule Căliman, zise Mihai Baldovan, n-am ştiut până azi de nenorocirea d-voastră. Nu vă lăsam să stați singur printre străini. Veneam şi vă luam.

- Nu era de datoria d-voastră, răspunse Căliman.

- Ba era. Rovana este fata d-voastră. Datorită ei avem astăzi serviciu, casă şi tot ce ne trebuie.

- Din vânzarea fetei mele, adică.

- Nu. Fata nu era la noi când bulibaşa Tilă Cațaonu ne-a dat banii de casă. Ne-a luat pe lângă el ca pe copiii lui. A văzut cât de amărâți eram. I s-a făcut milă de noi.

- Cu condiția să-i intermediați fiului său legătura cu Lara. Ăsta era târgul, nu?

- Nici vorbă. Noi am crescut-o pe Rovana, am considerat-o a noastră. Şi este fata noastră. N-am ținut-o cu forța. Ajungeam la puşcărie dacă făceam altfel.

- Istoria s-a scris, domnule Baldovan.

- Veniți cu noi acasă, domnule inginer, interveni Ivona. Veniți să stați cu Rovana. Sunteți bolnav. N-are cine să vă dea o cană cu apă.

- Nu vă faceți griji. O să mor. Nu mai am mult.

- Noi te rugăm tată, zise Lara prinzându-l de mână. Eşti tatăl meu. Eu nu pot să rămân cu tine aici, tu însă poți veni la noi.

- Tu n-ai o casă a ta…

- Casa lor e şi a mea, tată! Stai cu mine. Ce voi mânca eu, mănânci şi tu. La vremea când vei dori

să pleci şi, vei avea unde să te duci, voi fi alături de tine, tată. Niciodată nu te voi lăsa singur!

- Aşa este, domnule inginer, zise Ivona, n-o să vă țină nimeni cu forța la noi.

Petre Căliman începu să plângă. Încercă să-şi ridice picioarele în pat. Nu reuşi. Ivona i le luă pe rând şi i le aşeză pe pat. Lara lăcrimează şi ea. Atmosfera e una de jale.

- Ce vreți acum, să plângem toți? Întrebă Mihai Baldovan. Nu facem nimic cu plânsul. Mergem acasă, domnule inginer. Avem o casă, suntem oameni, nu suntem câini să stăm pe afară. Avem maşina la drum. Nu plecăm de aici fără d-voastră. Vă dați seama că Rovana ar veni aici să vă aibă de grijă. Vreți s-o pedepsiți? Ce rău v-a făcut?

- Nu e nevoie să stea cu mine. Nimeni nu trebuie să-şi piardă vremea pe lângă mine. Sunt aproape mort, domnule Baldovan. De ce insistați?

- Şi morții au nevoie de cineva, măcar să-i plângă, domnule Căliman. În cazul nostru nu este niciunul de plâns. Sunteți bolnav şi atât.

- Duceți-vă acasă cu toții, nu mai am nevoie de nimic. De ce aş mai prelungi chinul?

- O să avem grijă de sănătatea d-voastră, domnule Căliman, vă aducem un doctor să vă trateze, insistă Mihai Baldovan.

Lara plânge în hohote. Se teme de încăpățânarea tatălui său, ceea ce ar însemna abandonul acestuia şi moartea sigură în azil. Nu concepe ca tatăl său să se stingă în singurătate şi bolnav. Se aşeză lângă el. Îi mângâie fața nerasă.

- Tăticuțule te vrem acasă, lângă noi, se rugă ea. Nu plec de aici fără tine.

- Nu merg nicăieri, Lara!

- Fie-ți milă de mine, tata al meu, de ce vrei să mă pedepseşti? Vino acasă, te rog din suflet!

- N-am unde să merg, Lara…

- Acasă la noi, la mine, la frații mei.

- Îmi este imposibil.

- Nimic nu e imposibil pe lumea asta, tată.

- În teorie, da. Practica e altfel.

- Ne pierdem în amănunte tehnice. N-are rost.

- Eu mă simt bine aici, fata mea.

- Aici e un loc pentru cei care nu mai au pe nimeni.

- Nici eu n-am pe nimeni. Maică-ta a murit, tu te-ai înstrăinat de mine, Anca s-a săturat de infirmitățile mele. Mă încadrez bine în acest stabiliment. Du-te acasă, Lara! Du-te la ai tăi!

- Nu voi pleca fără tine!

- Nu e de tine aici, fata mea.

- Îmi trag pedeapsa, dacă asta vrei.

- Cine te pedepseşte?

- Tu!

- Greşeşti, Lara. Eşti tot ce am pe lume.

- Vino acasă. Vino să stai cu mine, tată!

Petre Căliman nu răspunse ultimei chemări a Larei. Îşi înfundă capul în pernă. Plânge în hohote.

- Nu rezolvăm nimic cu plânsul, domnule inginer, zise Baldovan. Ce vreți, să plângem toți? De ce, domnule inginer? Veniți la noi. Rovana o să aibă grijă de d-voastră. Vom merge la medic ori de câte

ori veți avea nevoie. Ivona va sta şi ea cu d-voastră. Are cine să vă dea o cană cu apă.

- Şi aici are cine, răspunse printre suspine Căliman.

- În situația asta nu vă recuperați niciodată.

- Niciunde nu mă vindec, domnule Baldovan.

- Greşiți. Sunt oameni în stare mult mai gravă. Se luptă să trăiască. Unii chiar se recuperează în totalitate. Important este că sunt în viață. Sunteți prea tânăr să abandonați lupta.

- Pentru cine să lupt, omule?

- Pentru Lara! Dacă pentru d-voastră nu vreți. Nu vă e milă de Lara?

- Dumneata îi spuneai Rovana!

- E fiica d-voastră, domnule Căliman, îi voi zice cum vreți. Rovana sau Lara este una şi aceeaşi.

Lara se ridică în picioare. Strânse lucrurile tatălui său şi le îndesă într-o plasă. Îl prinse apoi pe după umeri şi îl ridică în capul oaselor. Căliman nu se mai împotrivi. Părea inert. Nu mai avea putere să se împotrivească. Se lăsă dus pe brațe până la maşină. În hohote de plâns azilanții din salon îl conduseră până în stradă.

*

În curtea Colegiului din localitate, zeci de tineri aşteaptă să fie chemați în sălile de examen. Lara Căliman, cu o mapă sub braț se plimbă agitată prin dreptul avizierelor. La clasa „romani”, unde urmează să-şi încerce norocul, sunt înscrişi doar patru

elevi. Nu îi cunoaşte pe niciunul. După înfăţişare şi port face notă discordantă. Nu poartă salbe la gât şi nici ghiuluri în degete. Părul blond şi faţa sa se deosebesc de cele ale copiilor romi. De aceea a fost luată puţin cam de sus la înscriere. A venit cu autobuzul până la poarta Colegiului şi a rămas timidă şi respectuoasă când a fost întrebată de unde vine şi dacă este de etnie romă. Fata şi-a declinat identitatea şi a răspuns întrebărilor în limba „romanes”, adică pe ţigăneşte, cum se spune prin popor şi pe acasă. Numele de Căliman n-a împiedicat-o în nici un fel. „Baldovan sau Căliman tot un drac”, zicea Ivona. Aşa a şi fost. După ce îşi pierduseră răbdarea aşteptând prin curte, ori patrulând pe holuri, mai marii şcolii s-au îndurat de ei, chemându-i la sală. „Acum ne-au venit subiectele de la Inspectorat”, zicea un ins rotofei, probabil directorul instituţiei, ridicând din umeri a neputinţă. Da de înţeles că de ar fi fost după el, ei, tinerii, ar fi fost deja examinaţi până acum. Fiecare în tăcerea lui, tinerii aspiranţi şi-au luat locurile în bănci, aşteptând ghilotina examenului. Lara sta cuminte într-o bancă. Nu-i era gândul la proba scrisă care urma. Se trezi auzind:

- Subiectul numărul unu: ce ştiţi despre originea rromilor. De unde vin şi la ce an.
- Subiectul numărul doi: migraţia rromilor.
- Subiectul numărul trei: dezrobirea.
- Subiectul numărul patru: ce ştiţi despre Holocaust?
- Fiecare subiect are un punctaj. Cine face un subiect de nota nouă sau zece, primeşte notă de

intrare la Colegiu. Cu cât mai multe puncte, cu atât mai bine, se auzi vocea celui ce dicta din dreptul unei catedre.

O doamnă scrisese pe tablă tot ce dictase el. Nu s-a comentat nimic. Nici despre timpul alocat examenului nu s-a vorbit.

Lara îşi notă subiectele de pe tablă. Nu se putuse ține cu scrisul de cel care dictase.

Originea rromilor, scrisese ea, este atestată documentar în India Centrală. Strămoşii noştri se numeau Iuri . Aceştia au părăsit Centrul Indiei la anii 220-230 înainte de Hristos. Au trăit în triburi în nord-vestul Indiei până în secolul al IX-lea al erei noastre. În România, primele cete de țigani nomazi am ajuns pe la anul 1370.

Despre migrația rromilor, ştim următoarele: scrise Lara sub primul subiect:

Migrația începută la anii 220-230 înainte de Hristos s-a continuat până în secolul XVI după Hristos şi s-a întins din India până în Asia Mică şi Egipt, în toată Persia şi Armenia, Grecia, Iugoslavia, Franța, Cehoslovacia, Olanda, Ungaria, Germania, Austria, Elveția. Ultima țară unde au ajuns fiind Rusia.

Lara nu mai avu timp să scrie mai departe. Ar fi vrut să continue. Ştia că ultimii țigani migratori au ajuns în Rusia pe la anul 1501.

Despre Holocaust auzise la televizor atât în ce privea deportarea în Transnistria, cât şi barbaria în care au fost ucişi mii, chiar zeci de mii de rromi.

Doamna care scrisese subiectele pe tablă, trecea printre bănci adunând lucrările de la fiecare.

Lara încercă să spună de timp. „A fost scurt, prea scurt” şopti ea, fără să fie luată în seamă. Era încredinţată, totuşi, că ceea ce scrisese ea era îndeajuns pentru o notă de admitere.

Nu mică îi fu mirarea să zărească la poarta Colegiului întreaga şatră de acasă, cum îşi numea ea familia. Nică, Georgel, Calu şi cea mică, Nadina, stăteau în poarta şcolii. Nu-i întrebase nimeni ce caută acolo. La rândul lor nu deranjaseră nici într-un fel pe cineva.

- Ce faceţi, mă, golanilor aici, se răţoi Lara la ei.

- O, fa, că nu suntem golani, zise Nică.

- Da ce sunteţi, mă?

- Ţâgani, fa! Asta suntem, răspunse el.

- Rugaţi-vă la Dumnezeu să iau admiterea la colegiu, să vedeţi ce şcoală fac eu cu voi!

- Ne place, fa! Ce dacă…

- Arătaţi rău. Murdari, vorbiţi urât.

- Te şi văzuşi profesoară, zise Calu. Cum ai vrea tu să fim? Ce nu-ţi convine?

- Modul vostru de a fi, de a vă comporta.

- Toţi ţâganii sunt la fel…

- Ce vorbeşti, mă!? Uite la el! Mergeţi acasă cu mine, să dea dracu să nu mă ascultaţi. Cine se uită, mă, la voi în halul acesta?

- N-avem nevoie de nimeni, fa! De ce să se uite la noi?

- Bine, bine, stăm de vorbă acasă.

- Ce-o să ne faci, fa, nu vezi că suntem mulţi, zise Nică, foarte revoltat de observaţiile Larei.

Până la urmă, băieții văzură că sora lor avea dreptate. Lumea din jurul lor arăta un pic altfel. Se înşirară pe trotuar înspre casă. Nu mai luară autobuzul. N-aveau mult de mers.

- N-are rost să dăm atâția bani la maşină, mergem pe jos, zise Lara.

- Ha, ha, ce neroadă eşti, fa, zise Calu, păi ce, fa, noi dăm bani la maşină…?

- Să nu-mi spuneți că mergeți ca blatiştii!

- Ba, bine că nu. Nu ştiai că țâganii nu scot bilet?

- O să vă spun la tati şi la mami. Râde lumea de noi. Voi nu vedeți? Oamenii învață carte, citesc, navighează pe internet.

- Ce ne trebuie, fa?

- Nu poți rămâne incult, ca boul, mă Nică!

- Bă, lăsați-o în pace, zise Georgel. Ştie ea ceva.

- Tu eşti de acord cu mine, Georgele?

- Da, soru-mea!

- Şi tu, Calule?

- Da, soru-mea!

- Şi tu, Nadina?

Fata ridică din umeri. Nu ştiu să răspundă, era prea mică pentru a înțelege.

- Sper că nu vrei să rămâi analfabetă.

- Ce e aia?

- Una care nu ştie să citească şi să scrie.

- Vreau să citesc. Şi să scriu vreau.

- Ne-am înțeles. Până aici e bine, zise Lara. Să vedem ce facem cu Nică. El are pielea mai groasă. El nu mă ascultă.

- Te ascult, Rovana, de ce să nu te ascult. Să te porți frumos cu mine.

- Niciodată nu m-am purtat urât cu voi.

- Ne iei la şcoală cu tine?

- Nu. Învățăm acasă. Voi sunteți mari, cine crezi că vă mai primeşte la şcoală?

- Şi Nadina?

- Ea o să fie chemată. Se va duce atunci. Deocamdată nu se poate duce la şcoală.

- Bine, fa, bine. Să ne înveți, să luăm carnet de condus maşina, zise Nică.

Lara nu mai răspunse. Îşi aduse aminte că are multe pe cap. Abia aştepta să ajungă acasă. Tatăl său era bolnav. „Se impune mai multă grijă față de el”, îşi zise ea.

- Las-o mă, zise băiatul cel mic, nu vezi ce serioasă e?

- Când s-a făcut, mă, serioasă? întrebă Nică.

- De când a făcut-o mă-sa!

- Ea are altă mamă?

- Zice ea.

- Bă, nerozilor, mama ne-a făcut pe toți. Putea să mai facă, dar n-a lăsat-o tata.

- N-a mai vrut ea, bă, eu ştiu mai bine ca tine.

- Ştii pe dracu! Îți spune ție.

- Vă certați ca nerozii. Mama ne-a făcut pe toți, ne-a crescut, ne-a dat să mâncăm, zise Lara.

- Ştiu, fa, zise Calu, ne-a dat să sugem!

- Tu eşti şi mai nerod, Calule!

- De ce, fa?

- Eu mă refeream la faptul că ne-a hrănit, ne-a

întreținut, ne-a aşezat la masă, a avut grijă de noi.

- Şi de supt, unde am supt, fa?

- Bă, Calule, mă omori cu nerozia ta. Vrei tu să afli de unde ai supt.

- Păi? Ce te deranjează pe tine?

- Nimic. Orice copil suge când este mic, este alăptat la pieptul mamei lui…

- Eu ce am zis, fa?

- Nu ştiu ce ai zis. Tu vrei să spui pe nume la toate lucrurile. Băieții educați şi cuminți nu vorbesc de țâța la care au supt şi de locul pe unde au ieşit!

- De ce, fa?

- Fiindcă nu suntem la cursurile de biologie, Calule, d-aia! Există câte o denumire ştiințifică pentru toate organele femeii şi ale bărbatului. Despre acestea se discută la clasă, la colocvii, la serate ştiințifice, în mod organizat în vederea cunoaşterii.

- Da, fa, Rovano, eu am înțeles, zise Calu.

- Şi eu, zise Georgel.

- Şi eu, zise Nadina râzând.

- De ce râzi, fa, ca proasta? întreabă Nică.

- Mă fac…pe mine şi nu ştiu cum se zice…

Râseră toți.

- Sunteți nişte bestii ordinare, le strigă Lara. E mult până vă bagă omul în seamă, şi gata, vă dați în petic.

- Şi e rău? Întrebă Nadina.

- Destul de rău, răspunse Lara.

Ajunseră în dreptul casei. Tăcură. Ivona îi aştepta cu un băț în mână.

- Umblați ca nişte puşlamale, le zise ea.

- Eu am fost la şcoală, mamă, zise Lara.
- Ştiu de tine. Dar leprele astea patru?
- Au venit după mine.
- O să-i spun eu lui tac-su. La ăştia le trebuie câte o bătaie bună.

Niciunul nu mai suflă o vorbă. Ştiau cât de rău e să te pui cu ea, cu a bătrână, cum îi ziceau Nică şi Georgel.

- Ce ai făcut la şcoală, fata mea, întrebă Ivona.
- Cred că am luat examenul. Două subiecte le-am făcut bine, iar două mai puțin, n-am avut timp. Le ştiam pe toate.
- Bine, fata mea,bine, zise Ivona.

*

- Bună ziua, tată, zise Lara intrând pe uşa camerei în care era cazat Petre Căliman.
- Bună ziua, fata mea, răspunse acesta.
- Ce faci, eşti bine?
- Binişor.
- Ai mâncat ceva azi?
- Mă îndoapă Ivona cu de toate bunătățile.
- Să mănânci. Să prinzi puteri, tată.
- Nu-mi duce grija.
- Cum aşa, tată?
- Ocupă-te de tine, de şcoală.
- Am destul timp.
- Ce ai făcut la Colegiu?
- Bine. Sunt sigură de promovare.
- A fost greu?

- N-a fost aşa greu. Am învățat acasă.

- Au fost subiecte grele?

- Pentru mine, nu.

- Ce ți-a căzut?

- Despre originea rromilor, migrație, dezrobire, chestii din astea.

- Unde le-ai învățat?

- Din bibliografia ministerului.

- Ai ținut cu tot dinadinsul să dai la limba romanes. De ce Lara? Ce îți place la țigani?

- Tot. Limbă, tradiții. Sunt de-a lor, tată!

- Eşti română. Părinții tăi sunt români!

- Unde vezi vreo diferență?

- Tu nu vezi niciuna…

- Sinceră să fiu, nu. Mă simt bine în pielea mea. Sunt țigancă, sunt crescută de țigani.

- În venele tale curge altfel de sânge.

- Alb ca laptele?

- Eu nu glumesc.

- Nici eu, tată. Crezi că-mi arde de glume?

- Eşti fiica mea.

- Ştiu. Ce-i cu asta…

- Eu nu sunt țigan.

- O fi fost mama, glumi Lara.

- N-a fost țigancă. Maia n-a fost țigancă.

- Nu m-ai dus să văd unde e îngropată.

- N-am fost nici eu.

- Tu nu ştii unde este înmormântată?

- N-am ajuns până la ea. Grija mea a fost să te caut. Din ziua în care am ieşit din închisoare doar asta am făcut. Te-am căutat, Lara.

- Ai fost supărat pe ea?
- Destul.
- Te-a înşelat?
- Nu ştiu cât şi cu cine. M-a părăsit, în primul rând. Din ziua când m-au arestat.
- O fi avut vreun motiv.
- Motiva că o dau afară din învățământ.
- Şi nu era adevărat?
- O fi fost. Putea însă să procedeze altfel.
- Ce trebuia să facă?
- Să dea divorț, dar în fapt să-şi păstreze statutul de soție.
- N-o fi putut răbda, era tânără…
- Murea?
- Nu ştiu. Întreb. La capitolul ăsta nu mă pricep.
- Cu băiatul ăla al Cațaonilor cum stai?
- În niciun fel. Ne cunoaştem, vorbim…
- Doar atât?
- Deocamdată.
- Îți place de el?
- Aş minți să-ți spun că nu-mi place.
- E frumos, e bogat…
- Mie îmi place de el. Bogăția lui completează imaginea şi reputația familiei.
- Are reputație bună?
- Foarte bună. Este sincer, bogat, nu umblă cu afaceri necurate, nu e afemeiat.
- Îl cunoşti bine, bag de seamă.
- Toate fetele de țigani îl cunosc.
- Se bat pe el?
- Se poate spune. Cine nu l-ar vrea?

- Şi tu îl vrei.
- Mai ales eu. Sunt dată lui, nu ştii?
- Nu prea ştiu.
- Tata, Mihai Baldovan, m-a dat lui încă de când eram foarte mică.
- Pe bani? Aşa e la ei…
- Sigur că pe bani. Cine îşi dă fata pe degeaba. Cine e prostul ăla?
- Nu ştiu, întreb.
- Ceva nu îți convine.
- Târgul acesta de care vorbeşti.
- E o tradiție. Târgul e doar aşa ca detaliu.
- El te iubeşte, măcar?
- Cu siguranță!
- Eşti sigură?
- Cum să nu! E mort după mine.
- Te-a cerut în căsătorie?
- Oho, de câte ori!
- Şi n-ai acceptat, eşti fără verighetă.
- Nu mă puteam mărita minoră.
- Te temeai de Lege?
- Nu eu. El, Gorea, putea să fie arestat.
- Legile statului român operează şi în cazul lor!
- Vorbeşti cu mine de parcă ai vorbi cu un copil.
- Eşti copilul meu.
- Asta e altceva. Pot fi copilul tău şi la 70 de ani.
- Eşti îndrăgostită rău, după câte văd.
- Puțin spus.
- Mă omori cu zile.
- Îți doresc să trăieşti o sută de ani.

- Mă inviți la nuntă?
- Faci parte din familia noastră. Eşti tatăl meu şi vei fi şi al lui.
- Şi dacă nu-l vreau?
- Ce copil eşti, tati!
- Cum adică, fata mea?
- Nu e nevoie să-l vrei tu.
- De ce, fata mea.
- Pe el îl vreau eu. Tu eşti doar tata, el îmi va fi stăpânul.
- Te bagi la stăpân de bună voie.
- Aşa se zice. Bărbatul e comandantul.
- Ai nevoie de un comandant, văd eu…
- Mai am un pic până la majorat.
- Şi gata, te măriți.
- Am dreptul. Nu mă mai opreşte nimeni!
- Aştepți de mult momentul.
- Te cred şi eu.
- Îl aştepți pe Gorea?
- Pe el. De vreo zece ani…
- Nu mi se pare mult, altele au fost şi mai răbdătoare.
- Ai un exemplu la îndemână?
- Penelopa!
- Aia îşi aştepta bărbatul, tată!
- Tu nu?
- Al meu nu e decât iubitul.
- E vreo diferență?
- Mare!
- O fi, dacă zici tu.
- Pe iubit îl aştepți până îți vine vremea de măritat. Dacă nu vine, alegi pe altul.

- Şi în cazul bărbatului?
- În cazul lui Gorea al meu, l-aş aştepta toată viața.
- Merită sacrificiul?
- Nu e nici un sacrificiu.
- Gorea ăsta n-o să uite şi el să te caute?
- El e în viața mea. E prezent în inima mea.
- Nu-l poți da afară…
- Ca pe câine?
- Nu, ca pe un neavenit!
- Exclus. Gorea e viața mea. E iubitul meu.
- Şi cu viața ta cum rămâne?
- Aia de dincolo? Nu ştiu, n-am de gând să plec.
- Am înțeles. Lucrurile sunt bătute în cuie.
- În piroaie, tată! Nu le mai desface nimeni.
- Eşti hotărâtă.
- Mama soacră a cumpărat tot pentru nuntă.
- Mă uimeşti.
- Să vezi ce rochie de mireasă mi-am tras!
- Îți place să visezi cai verzi pe pereți.
- Nicidecum. Toate pregătirile de nuntă sunt gata.
- Cât mai stai fără el ?
- O săptămână-două. După ce împlinesc 16 ani…
- Aşa ai cerut tu?
- Legile țării o cer, nu eu. Dacă era după mine şi Gorea ne luam de la 10 ani!
- Mă sperii. Ai intrat deja în rochia miresei.
- Să vezi ce bine îmi stă!

- Gorea te-a văzut mireasă?
- Ce copil eşti! N-are voie până la nuntă.
- Şi dacă îşi pierde răbdarea?
- E bărbat educat, tată, are cei şapte ani de acasă. L-a instruit răposatul bulibaşa.
- L-a instruit şi educațional?
- Ştie şi carte. A făcut câteva clase, a mai învățat şi cu mine. Ştie destulă carte pentru afacerile lui. Nu e prost, să ştii.
- N-am zis eu aşa ceva.
- Mă iscodeşti.
- Sunt tatăl tău, nu îmi este indiferent cu cine pleci la drum. Băieții ăştia… nu-i cunoşti niciodată.
- Gorea este cuminte.
- Te atrage prin ceva anume?
- E frumos, elegant, are un palat al lui, maşină, bani.
- Nu mi se pare prea mult.
- Adaugă iubirea la tot ce ți-am zis.
- Îl iubeşti tare.
- Ca pe ochii din cap.
- Bine, fata mea. Ai dezlegarea mea.
- Dai dovadă de înțelepciune. Eu şi Gorea nu putem trăi unul fără altul!
- Dincolo de vorbe, zici că e şi ceva iubire. E bine.
- E foarte multă, multă iubire, tată! Totul este iubire!
- Sunt un infirm care se bucură. În alte condiții nu ştiu cum aş fi fost.
- Roagă-te la Dumnezeu de sănătate, tată. Noi ne vom descurca sigur. În primul rând avem cu ce trăi.

- Toată lumea trăieşte cumva.
- Nu vrem să migrăm ca alții. Şi nici să trăim în lipsuri.
- E un mod de a vedea lucrurile.
- Adevărat. Asta e viața noastră. Şi tradiția noastră.
- Vorbeşti în numele neamului Cațaonilor, observ.
- E şi neamul meu acum.
- Cine ziceai că a făcut cumpărăturile de nuntă?
- Mama Vanesa. E expertă.
- A bătut toată țara, cred.
- A colindat tot Parisul, tată, ai noştri nu se mai îmbracă pe aici!
- Țiganii zici?
- Da, țiganii noştri aduc haine din străinătate.
- D-alea vechi de vând prin talciocuri?
- Pe alea le aduc pentru români, tată!
- Şi ei nu poartă aşa ceva?
- Cei mai săraci.
- Sunt şi printre ei din aceia?
- Vezi bine. La toate națiile este aşa.
- Zici bine. Unii au pre mult, alții deloc.
- Până s-o îndrepta lumea, fiecare trăieşte cum poate. Nu vezi că şi medicamentele alea fără de care nu poți trăi, sunt aduse de afară?
- Nu mai ştiu cum e pe la noi.
- E de groază la noi. În spitalele româneşti nu găseşti nimic. Nici medici nu mai sunt. S-au împrăştiat prin toată lumea.
- Să ne întoarcem la nunta voastră.
- Voi fi o mireasă superbă!
- Şi ginerică va fi la fel…

- Eşti răutăcios.
- Nu sunt. Mă pregătesc să fiu cuscru cu Vanesa!
- E o femeie nemaipomenită.
- Mă bucur să aud. O pot numi cuscră?
- Voia ta, pentru mine e mama soacră!

Petre Căliman bău dintr-o cană. I se uscase gura. Avea o sete permanentă. Lara părăsi încăperea. Era convinsă că şi tatăl său a înțeles că viitorul ei nu poate exista departe de Gorea şi de iubirea acestuia.

Petre Căliman se văzu pentru o clipă dincolo de lume. Se simți bătrân şi singur. Lara nu putea fi întoarsă din drumul ei. Hotărârea sa era definitivă. Îl iubea pe Gorea. Se pregătea de nuntă şi, de ce nu, de făcut copii.”La ăştia, prima grijă pe care o au este să umple casa de puradei. Nu-i interesează educația lor, viața lor. Cresc la grămadă amestecați cu câinii şi caii şi porcii”, îşi zise Petre Căliman. Se temea şi pentru el. Lara avea să-şi urmeze bărbatul. Va avea alte griji. Nu îşi putea neglija familia pentru el. În ce-l priveşte, nu era sigur pe picioarele lui. Începuse să umble rezemat în cârje. Ieşea prin curte. Urca scările singur. Ar fi vrut să lucreze ceva. Nu avea ce. Singurele lui preocupări erau acelea când îi prindea pe copiii lui Baldovan şi le ținea câte o lecție de bună purtare ori le citea din pildele unor scriitori şi oameni de seamă pierduți prin istorie.

*

Lucrarea scrisă a Larei Căliman a primit notă maximă. La corectură s-a stabilit că a fost cea mai bună. Celelalte trei eleve înscrise în concurs au fost promovate în anul întâi. Lucrările lor n-au convins în totalitate. Ținând seama că nu trebuiau pierdute locurile acordate de Minister etniei rrome şi de faptul că notele de la generală erau satisfăcătoare, fetele şi-au văzut visul cu ochii, acela de a urma un Colegiu pedagogic.

Lara intră pe uşă fluturând un buchet de garoafe roşii. Erau florile ei preferate.

- Ura! Dați lumii de ştire! Să se audă în cele patru zări de împărăție a Baldovanilor! Am intrat la Colegiu cu nota maximă, strigă ea.

- Ce urli aşa, fa, se repezi Nică la ea.

- Bă, nerodule, tu nu auzişi ce făcu sora ta?

- Zi, fă, ce făcu, se agăță cu mâinile de cer?

- N-ai puterea de înțelegere, Nică!

- Ce vorbeşti. Ar trebui să înțeleg ceva din urletele tale, zău că nu ştiu ce anume.

- Eu ce spuneam, nerodule fără cap.

- Mai zi o dată să pricep şi eu.

- Unde ți-e capul, Nică?

- Pe umeri, fa, tu nu vezi?

- Dacă mă uit bine, parcă ai avea o troacă rezemată pe gât.

- Du-te, fa, d-aici!

Lara îşi scoase caietele şi notițele din geantă.

Georgel şi Calu râdeau. Nadina era numai ochi şi urechi la sora ei mai mare.

- Tu auzişi, soro, zise Lara, auzişi de isprava mea? Am reuşit la Colegiu, nu e puțin, aşa-i?

- Cum zici tu, aşa este. Tata a zis să ascultăm de tine. Eu te cred.

- Tu ce zici, Calule?

- Soro, eu sunt în tabăra ta. Să mă chemi la nuntă. Ştiu să joc şi să bat toba.

- Bine, mă, bine. Te întrebam de examenul meu.

- Ce ştiu eu, fa, ce e ala!

- Mai bine că nu ştii.

- Până la urmă ai reuşit să mergi la şcoală.

- O să vă învăț şi pe voi.

- Mulțumesc, eşti bună cu mine.

- Sunt la fel cu toți. Şi cu dobitocii ăştia de frați ai noştri, analfabeții ăştia!

- Surioară, las-o mai moale. Mami şi tati nu te-a pus director peste noi, zise Nică.

- E adevărat, da măi Nică, iartă-mă! Greşesc de prea multe ori. Asta sunt eu.

- N-are nimic, fa. O să-mi iau şi eu o maşină bună şi o muiere țapănă, o să vezi tu.

- De la una sărim la alta.

- Fiecare la ce se pricepe, soro!

- Bine măi, Nică. Eşti bun. D-aia te iubesc eu pe tine. Eşti un băiat de milioane.

- Păi vezi, fa, că ştii să vorbeşti şi frumos! Ştiam eu. Nu eşti chiar neroadă cum zice prostul ăsta de Calu.

- Iartă-l. E mic şi el.
- Mic şi nerod. Asta e.
- Te rog eu să-l ierți. E fratele nostru.
- Te-am iertat, bă boul vacii! Zise Nică, te-am iertat, bă gloabă mică ce eşti!

Râseră toți. În sinea lor erau bucuroşi de succesul surorii lor. Pentru ei, Rovana era cea mai deşteaptă.

Lara Căliman se angajase să-i şcolească pe toți ai ei. Nu era puțin lucru. Pe lângă Nică, Georgel, Calu şi Nadina, erau mulți copii ai vecinilor dornici să învețe şi să scrie. Părinții lor erau îngrijorați de faptul că nu puteau să obțină permise de conducere auto. Unii aveau câte două-trei maşini în curte. N-aveau însă permise. Cei mai în vârstă refuzaseră alfabetizarea. Doar cei mai tineri se arătaseră interesați de şcoală. Lara îi învățase să scrie şi să citească. Unii veneau la ea cu întrebări din Codul Rutier. Fata le desluşea înțelesul întrebărilor, explicându-le în amănunt ce simboliza fiecare semn de circulație. Câteva femei de vârsta a treia învățaseră pe lângă nepoți să citească pe litere.

Lara era încântată de progresele lor. Le vorbea de matematică, de fizică. Erau lucruri necunoscute în țigănie până la explicațiile Rovanei, cum îi ziceau toți. Mai în glumă, mai în serios, foarte multe țigănci tinere învățaseră să citească pentru a urmări telenovelele la televizor. În țigănie se învăța carte, chiar dacă în scopuri diferite. Băieții lui Baldovan citeau cursiv. Lara era mândră cu ei. Ivona îi învăța pe cei mici să socotească pe degete. Mai

fericită decât toți se arăta Vanesa, viitoarea soacră a Larei. Nu era om întâlnit în calea ei să nu-i spună ce fată alesese Gorea al ei.

*

Anca Stoian coborî dintr-o maşină roşie în chiar dreptul drumului ce ducea spre şantierul Hidrocentralei. De acolo luă o maşină de teren care transporta oamenii de la centrala termică a oraşului. Cineva îi spusese că Petre Căliman locuia în mahalaua țigănească a oraşului. Pe el îl căuta. Avea nevoie să dea ochii cu Petre Căliman, le zisese ea oamenilor întrebați de adresa celui căutat. În cartierul de rromi era linişte. Ora matinală a zilei da de înțeles că nu se dăduse deşteptarea pe aici. Nu se auzeau megafoanele date la maxim, nici claxoanele maşinilor. Pe ici, pe colo, pe lângă vreo poartă, mârâia câte un câine deranjat în liniştea lui. Anca ştia exact adresa Baldovanilor. Îşi notase totul. Venise pentru clarificări, zicea ea. Ajunse la casa lui Mihai Baldovan şi bătu în poartă. Ivona se apropie de gard şi zise:

- Cine eşti, mă? Te sculaşi cu noaptea în cap.
- Îl caut pe domnul Căliman, răspunse Anca.
- Doarme, vino mai târziu. Ce-ai cu el?
- Pentru nişte clarificări îl caut.
- Să văd dacă s-a sculat. Omul e bolnav.
- Bine, aştept aici, zise Anca.

Petre Căliman o pofti înăuntru. Se auzi cum îi spunea Ivonei s-o poftească în casă.

- Intrați, zise Ivona, dând poarta de perete.

Anca intră în urma Ivonei până în camera lui Căliman.

- Bună dimineața, Petrică!
- Bine ai venit, Anca.
- Te caut de o săptămână de zile. Eşti greu de găsit.
- Sunt aici de foarte multă vreme.
- Ce faci, eşti bine?
- Mă descurc. Mă reazem în cârje şi… gata.
- De mine ai uitat.
- Cine ți-a zis.
- Constat eu.
- Greşeşti. Nu este zi să nu-mi amintesc de tine.
- Serios?
- Nu mă crezi. Ai fost prima mea prietenă după anii de temniță. Nu se uită.
- Să înțeleg că nu te-ai schimbat.
- Deloc. Sunt acelaşi dintotdeauna.
- Eu zic să vii cu mine acasă.
- Unde, Anca?
- La şantier sau în altă parte.
- Ce să faci cu mine? Sunt schilod, Anca.
- Cu o femeie poți conviețui.
- Te gândeşti prea departe, abia mă mişc.
- În doi, viața e altfel.
- Am renunțat la astfel de gânduri.
- Eşti destul de tânăr, ai pus armele în cui?
- Sunt dezamăgit, Anca.
- De cine şi de ce?

- De mine, de tine, de viață.
- Lângă mine n-ai duce-o rău.
- Nu ştiu cum ar fi lângă tine.
- Nu vrei să încerci?
- Poate în altă viață, Anca.
- Glumeşti.
- Deloc. Nu îmi arde de glume.
- Atunci ce-i cu tine?
- Nimic. Ăsta sunt eu.
- Lara unde este?
- E la şcoală cred, dacă s-o fi sculat până acum.
- Nu ştii de ea.
- Ba da. N-o controlez însă cum doarme noaptea.
- N-a terminat de învățat? Ăştia, țiganii, nu prea se duc la şcoală.
- Ea face notă discordantă, aşa se spune, nu?
- Doar tu ştii, eu nu. E fiica ta.
- Mă refeream la faptul că se duce la şcoală. Lara e la Colegiu. Învață şi totodată predă la clasă în romani.
- În țigăneşte…
- Spune-i cum vrei, nu e o ruşine.
- Mergem acasă, Petrică.
- Aici e casa mea.
- Până când o să stai printre țigani?
- Cât mă vor ține pe lângă ei.
- Au nevoie de Lara, nu de tine.
- Pentru Lara stau şi eu.
- Te vor arunca în drum.
- Când?

- Când se vor sătura de tine.
- Nu am nici un conflict cu ei.
- Interesul lor e altul.
- Şi al meu e ca şi al lor. Avem interese comune.
- Adică le dai fata pentru ăla care o vânduseră.
- Fata e mare.
- Nu ştie ce face.
- Vrei să-i spui tu ce să facă?
- Doamne fereşte. Eu te avertizez doar.
- Crezi că nu ştiu ce fac?
- N-am zis asta.
- Nu merg nicăieri, Anca. Voi rămâne la fiica mea.
- Nici măcar nu e fiică-ta.
- Ba este. Fata e crescută de mine, e a mea.
- Te amăgeşti, Petrică.
- N-ar trebui să-ți pese.
- Eşti ca şi soțul meu.
- Greşeşti. N-am fost niciodată soțul tău.
- Vei fi, dacă n-ai fost.
- Imposibil, Anca.
- Te grăbeşti să spui nu.
- Din convingere o fac.
- Nu ai nici un rost aici, tu nu vezi?
- Rostul meu e lângă Lara.
- Fata nu este a ta!
- Mă jigneşti. De ce o faci, te ajută cu ceva?
- Te aşez în fața adevărului.
- N-ar trebui să te intereseze viața mea.
- Te iubesc, Petrică. Eşti bărbatul meu.
- Aberații de ale tale. Tu nu iubeşti pe nimeni.

- Doar pe tine te iubesc.
- Minți, nici pe tine nu te poți iubi. Eşti o femeie diabolică, nu pentru iubire şi amiciție te afli aici.
- Sunt femeia ta.
- Ar fi bine să pleci, Anca. Nu te vreau.
- Mă respingi cu brutalitate.
- Cu tine nu mă pot purta altfel.
- Îți vreau binele, pentru asta sunt aici.
- Refuz să-l primesc. N-am nevoie!
- Insist să mergi cu mine, Petrică.
- Niciodată, Anca. Rămân lângă fiica mea.
- Pentru Dumnezeu, te legi de ceva ce nu îți aparține.
- Lasă-mă aşa cum cred eu. Ce ai cu mine?
- Lara e fiica țiganului ăsta la care stai!
- Ce descoperire! Bravo, de asta ai venit. De ce aveai nevoie de atâta introducere?
- Încerc să-ți explic.
- Mai ai ceva de zis?
- Baldovan e tatăl Larei. Maia, nevastă-ta te înşela cu el. Trăiau împreună, Petrică!
- În mintea ta bolnavă, Anca!
- Ştie toată lumea. Te-au luat la ei să fie siguri că fata rămâne şi ea pentru tranzacția cu Gorea.
- Le şti pe toate.
- Numai tu nu vrei să le ştii.
- Nu m-ar ajuta cu nimic.
- Ai şi tu interese în afacere, asta rezultă din ce afirmi. Altfel nu se explică.
- Da. Interesul meu este aici, să fiu cu ea, cu Lara.

- Intr-o zi te vor arunca în stradă.
- Ai mai spus-o. Ți-ai epuizat răutățile. Păcat, începusem să te ascult. Era interesant.
- Te agăți de incertitudini. Aşa vrei să trăieşti?
- Un mare scriitor francez spunea că pe lumea asta „nimic nu vrea să meargă de-a-ndărătelea, toate tind spre înainte”.
- Mă tem cu tu dai înapoi ca racul, dar te iluzionezi cu mersul înainte.
- Lasă-mă aşa cum sunt.
- Aş fi vrut să vorbesc şi cu Lara.
- Aşteapt-o să vină.
- Vine târziu?
- Nu ştiu, întreab-o pe Ivona. E posibil să nu fi plecat încă.
- Te superi dacă o întreb ceva?
- Niciodată. Lara e în stare să te înțeleagă.
- Ce vrei să spui?
- În nebunia ta, nu ştiu ce îți trece prin cap.
- Te temi?
- N-am de ce. Lara te cunoaşte bine.
- Ai prelucrat-o.
- Aş, ea te-a analizat înaintea mea. Fiind îndrăgostit de tine nu vedeam în ce ape te scalzi.
- Ea te-a adus cu picioarele pe pământ. Asta vrei să zici. Mulțumită ei ai scăpat de mine…
- Nu neapărat. Ea fiind un copil avea mintea mai limpede. A observat mai uşor.
- Să înțeleg că v-ați aliat împotriva mea.
- Alianța dintre noi priveşte strict relația tată-fiică, pe tine te-am scos din ecuație, Anca!

- Păcat. O să mă cauți. Mă tem că va fi prea târziu.
- Du-te cu Dumnezeu, Anca. Nici eu şi nici Lara nu te vom căuta vreodată. Du-te Anca!

Anca Stoian plecă valvârtej. Nu se mai uită în urmă.

*

Lara Căliman fusese repartizată, ca studentă fiind, să predea la două clase de copii țigani. Prima sa lecție i-a uimit pe dascălii mai vechi şi pe părinții elevilor, veniți să vadă minunea de care se vorbea în mahalaua țigănească.

- E fata lu' Baldovan, fă', spunea o țigancă trecută de treizeci de ani, ai căror băieți erau în clasa Larei.
- Păi cine a învățat-o p-asta, fa? întreabă alta.

Se ridică din umeri. Nimeni nu se interesase ce şcoală făcuse fiica lui Baldovan şi când.

Serioasă, cu aerul impunător al unui dascăl atestat de şcoala şi de actele sale, Lara se aşeză la catedră, după ce zise bună ziua în limba romani.

- Vom vorbi româneşte, apoi vă voi traduce lecția în limba noastră a țiganilor, zise ea. Pentru astăzi vom face o incursiune în trecutul etniei noastre, aducând în discuție principalele evenimente. Aşadar, ştie cineva dintre voi ceva despre originea noastră a țiganilor?

Răspunsul general a fost tăcerea clasei.

- Rădăcinile etniei noastre se regăsesc în India antică. Strămoşii noştri de atunci se numeau Iuri.

Lara povesti pe larg despre marea migrațiune a țiganilor şi răspândirea acestora în toată lumea. Le vorbi de istoria zbuciumată a acestor oameni, de barbaria la care au fost supuşi de-a lungul a aproape trei mii de ani. Lara le povesti copiilor despre meşteşugurile țiganilor, despre darul lor de a cânta și a prelucra metalele. Tinerii învățăcei auziră prima oară de tradiții şi obiceiuri ancestrale, de istoria unui popor nomad care a trăit sub cea mai cruntă asuprire. În uimirea lor totală, elevii auziră de Cartea Regilor intitulată Şah-name, scrisă de poetul persan Firdousi cu vreo mie de ani în urmă, în care se vorbea de țigani şi se scriau legende antice despre aceştia. Lara le explică elevilor, dar şi părinților acestora, că epopeea persană vorbea mult despre țigani, în special de țiganii muzicanți. Lara nu uită să le spună şi de alte studii făcute asupra trecutului nomad al rromilor, luând ca pildă „Țiganologia”, lucrare ce avea la bază studierea trecutului țiganilor.

Despre dezrobirea țiganilor, Lara vorbi o jumătate de oră. „Anul 1844, le zise ea elevilor, este unul epocal pentru etnia rromă. Țiganii au fost dezrobiți atât în Moldova de sub domnia lui Mihail Sturdza, cât şi în Țara Românească de sub domnia lui Gheorghe Bibescu”. „Acest an este anul eliberării etniei noastre din robie”, le zise Lara.

- Despre Holocaust o să vorbim mâine, la ora de istorie. Holocaustul reprezintă cea mai nefastă perioadă a țiganilor din toată Europa, nu numai de la noi, zise Lara.

Toți cei din clasă se minunară de câte ştia fata lui Baldovan.

O țigancă mai în vârstă îşi pusese ghiocul pe o bancă. Zise de la locul ei:

- Da, tu de unde ştii, fa? Te-a făcut mă-ta atunci?

- Sunt scrieri din perioadele respective, muică, zise Lara. Le-am învățat şi eu de la alții pentru a-i învăța şi pe copiii d-voastră. Cărțile spun, nu eu.

- Şi la ce le trebuie, fa, la ăştia? Arată femeia spre clasă.

- Ştiința, cultura, educația țin de spiritul unui popor, de pregătirea lui pentru viață şi profesie. Menirea şcolii este să instruiască, să educe, să răspândească în mase cunoaşterea.

- O fi, fa, dacă zici tu!

Câțiva elevi râseră.

- Nu este de râs, zise Lara. Într-adevăr, nu era nimic de râs.

*

La palatele Cațaonilor s-a adunat lumea de pe lume. Țiganii de la Maramureş, Oradea, Teleorman, Craiova, Strehaia şi din toată țara românească au venit cu câteva zile înainte pentru nunta lui Gorea cu Lara.

Rovana, cum îi spunea toată țigănimea, este tratată ca o prințesă. Ultimele ieşiri în oraş le-a făcut în decapotabilă cu Gorea sau în caleaşca trasă de cai.

E nuntă mare la Cațaoni. Palatele celor trei frați sunt luminate de sus până jos. La fel stau lucrurile şi la palatul soacrei mari. Rămasă singură, într-un palat care ar putea găzdui o stradă întreagă, Vanesa şi-a primit invitații, i-a cazat ca la hotel şi le-a întins mesele peste tot. Câteva tarafuri de lăutari dau întreaga măsură a petrecerii.

Mamutu se ocupă cu organizarea exterioară , cu tot ce ține de cort, grătare, maşini parcate în cea mai mare ordine a dezordinii. Pe trotuare, prin curți, pe oriunde sunt trase maşinile de lux ale prietenilor, neamurilor, invitaților de onoare. Se aşteaptă ca şi cârmuitorul țării să le onoreze nunta cu prezența sa şi a primei doamne. Din partea Mitropoliei participă câțiva ierarhi cu grad superior. Mulțimea adunată aşteaptă semnalul de începere.

Lara poartă o rochie de mireasă, cum nu s-a mai văzut prin Oltenia de la război încoace. Douăsprezece tinere gitane poartă trena miresei. Cea mai tânără dintre însoțitoarele miresei este Nadina, sora ei şi fiică a Baldovanilor.

Gorea poartă costum pe comandă, adus de la Paris, „Armani” cum îi zice maică-sa Vanesa. E mândru de starea lui şi de mireasa lui. Rovana îl ține de braț şi nu-l scapă din ochi de parcă cineva ar dori să îl răpească. E zarvă şi paranghelie țigănească, e muzică dată la maxim, e voie bună. Petre Căliman stă la o masă. E singur, aşa cum a fost toată viața lui. E bucuros însă. Fiica sa se mărită. Simte bucuria Larei şi trăieşte starea acesteia. Nu i-au plăcut țiganii. A auzit multe rele despre ei.

Soarta a vrut să trăiască în mijlocul lor, ajutat să trăiască de ei, de țigani. Lara l-a luat acasă la Baldovani. Era infirm şi distrus sufleteşte. Se ruga să moară, refuza mâncarea şi medicamentele. Lara l-a scos din starea aceea de inerție, de înțepenire cum zicea cuscră-sa Vanesa. Petre Căliman cel de azi se bucură de viață. Se deplasează în cârje, dar merge. N-are nevoie să-l ajute cineva. Uneori găteşte în bucătărie. Ivona îl doftoriceşte în fiecare zi după rețeta medicului. Căliman i-a învățat carte pe copiii din cartier şi pe ai Cațaonilor. Ştiu să citească, unii pe litere, alții ceva mai bine. Le-a deschis apetitul.

- Lumea nu moare când vrea ea, îi zicea Vanesa.

- Pentru ce să mai trăiesc, doamnă, zicea el în zilele când se târa spre moarte.

- Pentru Rovana, pentru dumneata, pentru lumea asta care se roagă să trăieşti.

- Se merită, doamnă?

- Popa al nostru zice că e păcat să mori de bună voie sau să-ți pui ştreangul de gât.

- Popa e sănătos, nu trăieşte chinurile mele.

- O să-ți treacă. O să vezi. Cărțile mele zic că te faci bine. Roagă-te la Dumnezeu.

Petre Căliman suspina. În gândul său ştia că se roagă zilnic, dar nu să trăiască se ruga el. Rugăciunile din lăuntrul său erau îndreptate spre moarte. Pentru moartea sa se ruga lui Dumnezeu. Chinurile lui erau prea mari şi de nesuportat. Lara era pe lângă el în fiecare clipă de deznădejde. Se ruga pentru el. Şi pentru sănătatea lui se ruga la Dumnezeu.

Petre Căliman se ridică de la masă. Se rezemă în cârje. Ieşi la poartă. Se uită în lungul străzii şi într-o parte şi în cealaltă. Mulțimea forfotea în toate părțile. Lara se apropie tiptil de el. Îl urmărise de când plecase de la masă. Ştia că e copleşit de gânduri.

- Ce faci tată?
- Bine, fata mea.
- Pari trist, îngândurat.
- Aşa am fost de când mă ştiu. Nu mă lua în seamă.
- Eşti tatăl miresei, bucură-te.
- Mă bucur. Chiar sunt fericit.
- Îți place Gorea al meu?
- Vanesa zice că e al ei!
- Ea e mama lui, nevastă îi sunt eu!
- Mă întrebai dacă îmi place.
- Da, fii sincer şi spune-mi.
- Îmi place de el, e simpatic, e mândru de el şi de tine.
- Nu e arogant, să ştii.
- Îl cunosc. E băiat bun.
- Ții şi tu un pic la el?
- Mai mult decât un pic.
- Sincer?
- La modul cel mai serios vorbesc.
- Vezi, ai un ginere!
- Ai spus un mare adevăr. Sunt socru. Am un ginere, am o fată măritată… sunt bătrân, gata.
- Nu eşti bătrân, tata al meu. Eşti încă tânăr. Mă bucur că trăieşti. Cu greu te-ai întors de pe drumul

morții. Vezi, îți spuneam că lupta nu e niciodată zadarnică? Eşti un mare luptător, tată.

- Pentru tine m-am întors. Mă rog la Dumnezeu să-ți fie bine.

- Să te rogi şi pentru Gorea al meu!

- Pentru amândoi mă rog. E şi el băiatul meu. Aş fi vrut să joc în horă.

- Nu e nici un necaz, dacă nu poți…

- Vroiam să joc la nunta fiică-mi.

- Te poți prinde lângă mine, vrei?

- Glumeam. Nu mă simt în stare.

- Joci cu mine şi cu Gorea.

- Lasă, fata mea. Zic şi eu aşa.

- Aş vrea să te văd vesel.

- Sunt. Mă simt bine.

- Pari stingher.

- Ăsta e cuvântul! Am un soi de stinghereală.

- De ce tată?

- Atâta lume, obiceiuri diferite, portul lor, nu din alte motive. Nu pot ține trena cu ei.

- Sunt nişte oameni aşa de simpli…

- Văd. Îi cunosc.

- Să nu zici că nu sunt de-ai noştri, cum te pronunțai mai demult.

- Nu. Sunt de-ai mei acum. Nu le prea ştiu obiceiurile. Uneori mă tem să nu supăr pe careva.

- Sunt omenoşi, ştiu la glumă, sunt ascultători.

- Prea exuberanți. Strigă, cântă, se bucură. E bine aşa. Eu însă nu sunt atât de dezinvolt. Nici n-am fost vreodată. Încerc să nu deranjez, într-un cuvânt.

- Eşti la fiica ta acasă. Eşti şi la tine acasă, tată. Copiii tăi au nuntă. Eu şi Gorea suntem mirii de azi.
- Aşa este. Ei o să-ți zică Rovana…
- Tot aşa mi-au zis şi până acum.
- Doar eu te strig Lara.
- Tu poți să-mi zici cum vrei. Eşti tatăl meu. Lara mă cheamă. Rovana m-au botezat ei.
- Nu contează cum te strigă. Aş vrea să nu se supere când te strig eu cu numele de Lara.
- Stai liniştit, nu se va supăra nimeni.
- Te descurci greu cu rochia asta de şapte metri!
- E trena, tată! Aşa se poartă.
- Văd. Pe lângă tine mai suferă încă douăsprezece.
- Nu obosesc ele dintr-atâta.
- Am văzut-o şi pe aia mică a lui Baldovan..
- A crescut. Ştie poezii, citeşte.
- Bravo ei.
- Are şi ea rochie de mireasă, ai văzut-o?
- Da, îi stă bine. E mini-mireasă!
- E o drăguțică.
- Ştiu să petreacă invitații ăştia.
- Nu-i întrece nimeni la paranghelii.
- E bine că sunt sănătoşi.
- Sunt căliți. Iarna umblă în haine de vară.
- A fost Anca pe la mine, nu ți-am zis.
- Am aflat. Nu am nimic pentru ea. Mi-a spus mama Ivona. Ce vroia? Sau de ce te mai căuta?
- Să mă împac cu ea.

- Dar nu v-ați certat. Tu nu te cerți cu nimeni. Eşti aşa de bun că te calcă oricine în picioare.

- Vroia să mă mut la ea!

- Asta nu este femeie, tată! E un monstru hidos.

- M-am convins.

- Era prietena ta şi nu se cădea s-o înfrunt. Dar o merita cu prisosință. Se purta cu mine ca şi cu o slugă a ei.

- Am crezut în ea. Eram singur. Mai târziu te-am adus şi pe tine acasă. Ziceam că nu e rău să am o femeie lângă mine.

- O ştiai de mult. Nu ți-ai dat seama de ea?

- Mă obişnuisem. Asta e, ce să fac?

- Nu te condamn, tată, n-am dreptul. Tu poți să-ți iei o femeie oricând, pe mine şi pe Gorea nu ne deranjează. Vorbeam doar de Anca. Nu era pentru tine.

- A plecat foarte înverşunată.

- Decât cu ea, cred că mai bine cu oricare alta.

- Sunt deja bătrân. Nu mai vreau niciuna.

- E treaba ta, tată. Dar să ştii că noi ne-am bucura să nu fii singur. Adică să ai o femeie lângă tine.

- M-am lecuit. Îmi ajunge.

- Hai să dăm noroc cu mesenii, ne face semn Gorea.

- Sunt pe lângă voi. Nu prea ştiu ce să fac, încerc să nu se bage în seamă stângăcia mea.

- Nu te observă nimeni. Lumea are altă treabă.

- Am băut şi eu un pahar de vin.

- Să bei cât vrei tu, tată. Şi să mănânci. Suntem la nuntă.

Cațaonii erau în fierbere. Alergau de la un invitat la altul, se întrețineau cu toată lumea şi nu uitau să răstoarne pe gât pahar după pahar. Veselia era la cote maxime. Țiganii cântau laolaltă cu lăutarii, chiuiau de se auzea până la marginile mahalalei.

Soacra mare trona la o masă alături de câteva femei şi de naşii familiei. În dreapta avea un pahar înalt cu lichior, pe jumătate golit, iar în stânga îşi pusese tutunul. Cărțile de ghicit le ținea răsfirate în fața sa. Vorbea, se întreținea cu cei de lângă ea, dar trăgea cu ochiul la cărțile de tarot de parcă ar fi aşteptat vreun răspuns de la ele. Vanesa era o femeie împlinită. Îşi crescuse băieții, le făcuse la fiecare câte un palat. În viața sa a fost o alintată. Tilă Cațaonu o luase de la părinții ei când abia împlinise treisprezece ani. El era trecut de patruzeci de ani. Mulți dintre aceştia şi-i petrecuse prin puşcării. Prima nevastă îl lăsase repede. N-avea timp să-l aştepte pe Tilă între două mandate de arestare şi alte şapte procese pe rol. Nici copii nu-i dăruise lui Tilă. S-a potolit mai apoi când o adusese pe Vanesa acasă. Aceasta l-a supus repede. Era frumoasă şi prea tânără să o mai lase vreo clipă singură. Tilă Cațaonu s-a făcut om de casă, cum ziceau apropiații familiei. Vanesa a făcut om din el, ziceau alții, altfel îl mânca puşcăria.

Dus pe gânduri, Petre Căliman nu văzu când Gorea se aşeză lângă Lara. Se priveau unul pe celălalt.

- Te simți bine, tată? se auzi Căliman întrebat.

- Bine, bine, îngână el.

Cel care îl întrebase era Gorea, ginerele său.

- Pari supărat, tată, de ce? mai întrebă Gorea.

- Nu, nu sunt supărat. Sunt fericit să vă am. Încerc să trăiesc momentul. Nu prea ştiu ce să fac.

- Beți, mâncați, veseliți-vă. Are cine să facă ce trebuie.

- Nu vă ocupați de mine.

- Dacă vrei să mergi la biserică, tată, să iei maşina mea, are şofer, benzină. Noi mergem pe jos, zise Gorea, arătând spre mireasă.

- E prea mult pentru mine. O să stau acasă…

- Bine, tată, bine. Faci cum vrei tu, îi şopti Lara.

Petre Căliman făcu semn din cap. Înțelesese.

Alaiul nunții se porni spre biserică, urma cununia religioasă. Dintr-un elicopter se aruncau flori.

Mii de flori căzură peste mulțime. Copiii chiuiau şi se îmbulzeau să le adune. Abia dacă reuşeau să se strecoare printre nuntaşi. Cațaonii îi invitau pe oameni la chef. În urma alaiului de nuntă, muzicanții se întreceau în cântece, care mai de care mai colorate. Nunta Larei cu Gorea a ținut trei zile şi trei nopți. Mirii au stat tot timpul lipiți unul de altul. Vanesa privea cu mândrie la lumea adunată şi la palatele fiilor ei, şi la banii ce se aruncară spre țiganii lăutari și spre darurile de nuntă în aur şi bani, în covoare persane şi maşini străine. Lara se bucura ca un copil. Avea un bărbat frumos, avea bani şi maşină, trăia într-un palat. „Ferice de ea, ziceau răutăcioşii, a venit în fundul gol şi a ajuns milionăreasă”.

*

Se strigase darul. Nunta de la palatul lui Gorea Cațaonu se apropia de sfârşit. Cele trei zile de bairam îi cam sleiseră de puteri pe toți ai casei, dar şi pe invitații veniți de peste tot. Petre Căliman aştepta şi el să vadă reinstaurată linişte a. Obosise de atâta muzică şi gălăgie. Stătea în poarta palatului privind în lungul străzii. O maşină venită în viteză stopă lângă el. Din aceasta coborî o doamnă cam de patruzeci de ani. Se apropie de Căliman întrebând:

- Credeți că am nimerit bine?

- Depinde unde vreți să ajungeți, răspunse Căliman.

- Mă cunoaşteți?

- Semeni cu Maia. Ea însă nu mai este. Să-mi nu-mi spui că eşti Marta, sora ei…

- Eu sunt, Petrică. Sunt eu Marta. Putem sta de vorbă?

- Oricând şi despre orice. Îți stau la dispoziție.

- Misiunea mea nu e uşoară!

- Te-a trimis cineva cu vreo treabă? De ce n-ai venit de ieri, de alaltăieri, participai la nuntă. Avem nuntă cu Lara. Fiica mea s-a măritat.

- Am aflat din ziare. Nu m-a chemat nimeni. Anunțurile din presă mi-au indicat adresa de aici. Ştiam că o să fii la nunta fetei, pentru tine am venit, nu pentru nuntă.

- Mă faci curios.

Petre Căliman crezu că Marta vroia să-i ceară ceva, ca între foşti cumnaţi sau căuta vreun lucru de-al Maiei. După atâţia ani i se părea o străină, nicidecum o rudă.

- Am o scrisoare de la Maia! zise femeia.
- E moartă de ani de zile.
- Să zicem că e un bilet de adio!
- Vine târziu, zise zâmbind Petre Căliman.
- Lasă-mă să-ţi povestesc.
- Te ascut. Chiar am timp din belşug.
- Maia s-a sinucis, n-a fost un simplu accident.
- Ce mai contează acum?
- Ziceam că vrei să ştii de ce…
- Ai venit să mă tulburi. Sunt încă bolnav.
- E de datoria mea să-ţi spun un adevăr dureros.
- Atacă, zi-i, descarcă-ţi arma!
- Lara, fiica voastră era fata unui ţigan!
- Asta ştiam. Mai departe.
- Pe ţigan îl cheamă Mihai Baldovan!
- Şi pe el îl ştiam, mi-a spus cineva.
- Maia a dat-o lui pe Lara, când tu erai în puşcărie.
- Ca în film! Mai departe, zise râzând Căliman.
- Râsul tău e amar.
- Are gustul migdalelor, aşa este, te pricepi, văd.
- La câteva luni după aceea, Maia s-a sinucis. A intrat pe contrasens cu maşina într-o autobasculantă.
- Slabă povestea. Din frânturi o adunasem şi eu.

Zi-i mai departe, dacă tot ai bătut calea până aici.

- Te întreb dacă ştiai vreun motiv să-şi ia viața.

- Probabil o mustra conştiința.

- Pentru ce?

- Pentru faptul că mă înşelase, avea un copil cu altul… Avea ceva motive, dacă tot mă întrebi.

- Eşti supărat pe ea?

- Nu. Fiecare cu viața lui.

- N-ai trecut niciodată pe la mormântul ei.

- N-am vrut să trec. Nici nu ştiu unde a fost înmormântată. Mă părăsise. Avea drumul ei.

- Lângă mama am îngropat-o.

- A murit şi ea?

- Murise cu un an înaintea Maiei.

- Îmi pare rău de ea. Era o femeie cumsecade.

- De Maia n-ai un cuvânt bun.

- Am uitat-o. Am dat-o uitării mai bine zis.

- Era singură. Tu stăteai prin puşcării. Ce era să facă? Ai pierdut-o.

- Asta e. Acum ce vrei să mai fac? Nu ştiu de ce ai venit. Pentru biletul ăla de care vorbeşti?

- Ți se pare puțin lucru…

- Nici atât. Viața mea s-a derulat deja. Mă aflu aproape de capătul celălalt. Amintirile unui trecut nebulos mă lasă indiferent. Puteai veni la nuntă. Te bucurai alături de lume şi de Lara şi de bărbatul ei. Scrisoarea Maiei o puteai pune pe foc.

- Atât ai să-mi spui?

- Şi un „la revedere”, Marta!

- Mă expediezi, văd.

- Am altele pe cap.

Femeia nu mai răspunse. Se îndreptă spre maşina în care venise. Căliman urmării dâra de fum ce rămase în urma maşinii celei ce plecase.

„Lumea asta e plină de răutăți” îşi zise Petre Căliman. Lara privea la el. Zâmbea. Fata era fericită. Pentru Căliman era important să-i ştie fericiți pe ai lui.

- Te caută femeile pe acasă, tată! Vezi, îți spuneam eu să-ți iei una cu tine.

Gorea începu să râdă, zise către ea:

- Ce fa, nu-ți place muierea? Era frumoasă.

- Muierea aia de a fost aici, zise Căliman, încercând să le astâmpere curiozitatea, este sora Maiei.

- A mamei? întrebă Lara.

- Da. O cheamă Marta.

- Nu ne-ai făcut cunoştință, de ce tată, se arată intrigată Lara. Eu nu ştiam de ea.

- N-aveai de unde. Nu ne-am ținut de neamuri. Femeia asta era plecată prin Ungaria pe undeva. Cât am fost împreună cu Maia n-am văzut-o niciodată. O ştiam din poze şi din ce îmi povestea mama ta. De loc ei sunt de prin partea Ardealului. Am trăit la sute de kilometri unii de alții.

- Te-a căutat pentru ceva anume, ori ca…neamuri?

- Era în trecere, minți Căliman. De aceea n-a putut rămâne mai mult.

Era prima data când Căliman mințea.

Lara şi Gorea înțeleseră, Petre Căliman nu dorea să răscolească în cenuşa trecutului. Cândva, tatăl său îi explicase că trecutul este întotdeauna inter-

pretat după interesul celor ce îl dezgroapă. Omul mințise, dar nu ascunsese nimic de ei. Ceea ce spusese Marta nu era confirmat de vreo probă. Nu trebuia luat de bun orice lucru căzut din senin. Trecuseră ani mulți. Maia era moartă. Păcatele ei erau prescrise. Căliman n-avusese vreme să citească în zațul trecutului. Luase istoria cum o văzuse el şi cum o trăise. Marta nu spusese nimic în plus. În ce o privea pe răposata Maia, fosta nevastă a lui Căliman, acesta o iertase. Nu pentru ea, zisese el, „ci pentru fiica noastră. Maia a fost mama Larei”. Fata trebuia ținută departe de flecăreala lumii. Atât ar fi trebuit, ca toată țigănimea să ştie că mama ei a fost o destrăbălată.

- Mergem în curte? întrebă Lara.

Căliman o prinse de mână.

- Da, zise el, mergem acasă!

Gorea râse, arătând la vedere două şiruri de dinți albi şi puternici, de parcă făcea reclamă la vreo pastă de dinți. Toți trei, la braț, ajunseră până lângă scara de intrare a palatului. Căliman se aşeză pe una dintre trepte.

- Ai obosit, zise Lara.

- Puțin, îmi trece, răspunse tatăl său.

Gorea aduse o tavă cu prăjituri.

- Hai să ne îndulcim un pic, zise el.

- Îmi pace, se arată bucuroasă Lara.

Căliman îşi aprinse o țigară. Bău dintr-o sticlă pusă pe tavă de Vanesa. Ştia că femeia, cuscră-sa, bea doar finețuri dulci şi aromate. Lichiorul îl scutură puțin.

- Beau şi eu, e dulce? întrebă Lara.

- Mai întrebi, zise Gorea, mama bea nectaruri ca s-o țină tânără. Asta nici lapte n-a băut decât de la o vacă, zice că aşa i-a zis ei un călugăr de la mănăstire.

- O beau toată, dacă e aşa, zise Lara râzând, arătând spre sticla din fața lor.

Căliman râse şi el. În ton cu cei doi, Gorea duse sticla la gură şi bău şi el.

*

Proaspăt însurat, Gorea Cațaonu stă mai toată ziua pe lângă fusta Larei. O mângâie pe burtă şi o măsoară cu privirea lui hulpavă. Rovana lui e gravidă, şi aşa, borțoasă cum e, zice soacră-sa, Vanesa, nu e niciuna mai vrednică decât ea. De dimineață până seara trebăluieşte prin casă şi prin curte. Frumusețea ei îi tulbură pe țiganii vecini cu ei. Este tânără şi veselă. La şcoala ei, băieții învață şi de dragul său.

- Te făcuşi muiere de măritat, fa, îi zise Calu.

- De unde apăruşi, drace? Nu te văzui pe-aici.

- Mă pitii pe sub fusta ta. D-aia nu mă văzuşi.

- Să nu te mai bagi pe-acolo, te spun lui Gorea.

- E gelos? Să-i spui să nu mai fie.

- De ce, mă, Calule?

- Nu eşti aşa grozavă!

- Deloc? Deloc?

- Glumesc, fa, dacă n-ai fi soră cu mine ai vedea tu.

- Ce ai face, Calule?

- Nu îți spun. Mi-e ruşine!

- Bă, nerodule, zici că umbli printre picioarele mele, dar îți e ruşine?

- Ziceam. Să nu-i spui lui Gorea, mă omoară ăla.

- Să nu mai vorbeşti prostii, altfel îi zic.

- Eşti frumoasă, fa, Rovano.

- Cum mă văzuşi tu, măi, Calule, ziceai că erai pitit pe sub fusta mea?

- Glumesc, fa.

- Asta cred. O să te însori şi tu. O să ai muierea ta, aşteaptă să mai creşti, eşti mic, mă Calule!

- Aşa zice şi Nică.

- Ce-ți spune Nică?

- Când zic de vreo muiere, el se uită urât la mine şi zice:„fugi dracului, bă, mototolule, tu ştii ce să-i faci la aia?"

- Şi tu?

- Tac. N-o să-i spun câte ştiu eu despre muieri.

- Bănuiesc, la experiența ta…

- Râzi de mine, Rovano, nu mai vorbesc cu tine.

- E treaba ta, râse fata.

Calu glumea deseori cu Lara. De când aceasta se mutase la Gorea se întâlneau mai rar, chiar dacă nu-i despărțeau decât gardul și poarta.

Ceilalți, Nică şi Georgel erau mai mari. Nu îşi pierdeau vremea la „gargară" cum ziceau ei. Baldovan, tatăl lor, făcuse diligențele pe la casele unor țigani care aveau fete. Cu sau fără ştirea lor, se puteau trezi la orice oră cu câte o mireasă pe lângă

ei. Baldovanii erau oameni cu stare.

De când bulibaşa Tilă Caţaonu îi luase pe lângă el aceştia aveau maşini, mobile scumpe, trăiau pe picior mare. Nici unul nu mai umbla desculţ. Se îmbrăcau frumos şi se purtau civilizat. Sora lor, Rovana, îi învăţase să se poarte şi să îmbrace haine pe măsura şi gustul lor.

Casa în care locuia Mihai Baldovan cu nevasta şi cu cei patru copii ai lor era un soi de palat cu multe încăperi, cu etaj şi mansardă, cu beciuri şi garaje. Curtea era împrejmuită cu gard din fier forjat. Baldovanii ridicaseră ştacheta. Erau de luat în seamă, făceau parte din crema ţigănimii. Lara îi instruise. Acum fata lor urma să le aducă pe lume un copil. Tot clanul vorbea de marele eveniment ce avea să vină într-o zi.

Vanasa era în toate zilele cu ochii în cărţile de ghicit. Neamul ei avea nevoie de întăriri, de sânge proaspăt. Fata era sănătoasă, trăită bine, moştenitorul nu putea fi decât viguros ca şi Mamutu, ca Elvis şi, evident ca „tac-su Gorea”. Mihai Baldovan era şi el fericit, fiica lui găsise un om de neam, cu stare. Era mândru de alegerea făcută şi de tranzacţia încheiată, cu ani în urmă, cu Tilă Caţaonu. Nu se simţea apăsat de nici un păcat că lumea cam aflase cine era tatăl Rovanei. Puţin îi păsa de gura lumii. În ce o priveşte, Ivona lui se temuse să-l întrebe vreodată dacă vorba lumii era adevărată. Ea o găsise pe fată, o învăţase să vorbească, i-a dat mâncare şi a crescut-o lângă ceilalţi. Ivona avea rangul de cucoană. Trăia pe picior mare. Mihai al ei

aducea banii cu sacul acasă. Ea n-avea altceva de făcut decât să-i cheltuie fără a da socoteală cuiva. Se îmbrăca bine, era mai toată ziua prin magazine la cumpărături şi la coafor. Mergea la sală, Ivona, se recupera, se întreţinea în rând cu vedetele de la show-uri. Pentru ea, Lara devenise o comoară. De la fata umilă, crescută în rudărie, ajunsese în atenţia Caţaonilor. Clanul bulibaşei nu era de colo. Toţi erau oameni bogaţi, cu palate luxoase şi automobile la scară. Ivona aştepta un nepot. Rovana era fiica ei, niciodată nu s-a pus problema altfel. Cuscra Ivonei era madam Vanesa! Toată lumea de la palatele Baldovanilor şi Caţaonilor aştepta venirea pe lume a fiului Rovanei şi al lui Gorea. Cine se mai putea pune cu ei?

*

O maşină a salvării, cu sirenele puse în funcţiune străbătu oraşul în câteva minute. Opri în dreptul palatului lui Gorea Caţaonu. Vecinii ştiau. Nu se alarmară.

- Naşte Rovana, zise cineva, n-aţi văzut-o câtă burta are? La ei vine Salvarea.

Cei mai îndepărtaţi se întrebau neliniştiţi: „la cine s-o duce bre, n-am auzit de nici un bolnav p-acilea pe la noi”.

Lara Căliman se zbate în chinurile facerii.

- Mor, fraţilor, mor! striga ea.

- Taci, fa, că n-ai nici pe dracu'!, îi zise Vanesa.

Cei de la Salvare pătrunseră în palatul țigănesc. Gorea alerga de colo până colo gesticulând. La răstimpuri înjura. Nu se ştie pe cine i se pusese pata. Înjurăturile sale se opriseră ca la comandă. Doctorița de la Ambulanță o prinse pe după umeri, o ridică în sus pe gravidă şi strigă celui ce o însoțea:

- Repede, prinde-o de picioare şi sus pe targă!

La plecare Gorea era gata să-l ia la bătaie pe şofer, acesta îi explică să nu insiste în a urca lângă pacientă. Până la urmă, Gorea înțelese. Porni maşina personală şi plecă în urmărirea Ambulanței. Tot oraşul se trezi în alarmă. Pe de o parte sirenele salvării, pe de alta claxoanele maşinii lui Gorea asurzeau cu decibelii, parcă întrecându-se care să ia mai repede auzul trecătorilor de ocazie. În final Gorea înțelese că el era cel obligat să dea prioritate Salvării fără a mai încerca s-o depăşească.

Scandalul continuă şi la spital. Gorea striga cât putea să fie lăsat lângă Rovana lui. Câțiva oameni de ordine îl puseră la punct, arătându-i o bancă de pe hol unde să aştepte. Se resemnă. N-avea altă alternativă. Înțelese că în caz contrar risca să fie scos în afara maternității.

- Copilul nu vine, zise medicul ginecolog

- Ce facem, domnule Vintilescu, întrebă o doamnă foarte preocupată să privească la inelele Larei.

- O punem pe Salvare şi o ducem la Craiova, răspunse cel cu numele de Vintilescu.

- N-ar fi mai bine s-o tăiem? întrebă altcineva.

- Ne batem cuie în talpă, femeia nu rezistă la cezariană. Cu ea la Craiova! Dați-i drumul până n-o pierdem!

Rovana Cațaonu, fostă Lara Căliman, respira greu. Fața îi era scăldată de sudoare. Nu mai țipa, probabil nu mai avea putere să țipe. În câteva minute, o ală maşină a Salvării o transporta spre Craiova. Gore privea năucit în jur. Nu ştia ce se întâmplă. Până să bage de seamă că nevasta lui era scoasă pe targă şi dusă la salvare, echipajul ambulanței demarase cu toată viteza spre ieşirea din oraş. Se urcă la volanul maşinii sale încercând să prindă din urmă Ambulanța. Aproape de Craiova reuşi să se plaseze în trafic chiar în spatele celor de la Salvare.

Rovana a fost dusă imediat în sala de operație. Se anunțase telefonic cazul încă de la început. Truda avea să se dovedească zadarnică. Prin masca de oxigen de pe fața femeii se observa culoarea cianotică a pielii acesteia. Lara Căliman, Rovana Cațaonu pentru Gorea, îşi dăduse obştescul sfârşit. Copilul, pe care urma să-l nască, murise şi el. Tragedia era completă. Gorea Cațaonu auzi vestea imediat. El aşteptase să audă glasul noului născut. În locul țipătului acela de copil care vede lumina zilei pentru prima dată, omul auzi strigătul înfricoşător al medicului: „e moartă, am pierdut-o”! „Şi copilul e mort”, mai zise el. După aceea se aşeză liniştea.

*

La numai câteva ore după moartea Larei, spitalul craiovean avea să fie luat cu asalt de ţigănimea revoltată. Medici, asistente, paznici sau infirmiere se apărau cum puteau de furia Caţaonilor şi a neamurilor acestora. Până la urmă, fiecare a înţeles că revoluţiile nu se fac în spitale şi nici din cauza morţii unei femei şi a unui copil nenăscut. Forţele de ordine înarmate cu tot arsenalul poliţienesc i-au pus repede cu botul pe labe pe toţi răzvrătiţii din ziua aceea de toamnă. Gorea şi ai lui şi-au luat morţii acasă. Medicii au inserat un diagnostic pe un petic de hârtie acoperindu-şi neputinţa sau neştiinţa.

- Aşa a fost să fie, zise Vanesa. Vedeam eu că nu-mi dau bine cărţile mele, în ultima vreme.

- Mergem acasă, a ordonat Mamutu. Botezăm copilul şi îl îngropăm lângă Rovana.

Gorea nu mai vorbea cu nimeni. O ţigancă bătrână îi şopti la ureche:

- Ăsta e blestem muică! Să ştii de la mine, ăsta e blestem!

- Doamne fereşte de mai rău, zicea Ivona lui Baldovan. Să ne rugăm la Dumnezeu să nu fie mai rău de atâta.

S-au spus vorbe multe, spitalul s-a aflat sub asediu, dar pe morţi nu i-a mai adus nimeni înapoi. Mamă şi copil zăceau alături atinşi de suflul aceleiaşi morţi.

- Era băiat, zise Gorea. Atât a zis bărbatul şi tatăl celor de pe patul morții.

Alaiul țigănesc s-a întors acasă. Au început pregătirile de înmormântare. Înainte de a fi coborâți în cripta familiei din cimitir, morții au avut parte de o slujbă creştinească. Cel mic a primit un nume. Moartea îşi luase partea ei. Ceremonia de înmormântare a fost scurtă. Pomana a durat cam toată ziua. În cimitir au mai rămas de veghe doar Mihai Baldovan şi Petre Căliman. N-au vrut să plece o dată cu ceilalți. Căliman plânge. Baldovan aşeză florile şi coroanele multicolore. Încercă să le dea o ordine anume.

Petre Căliman îşi aprinse o țigară şi se aşeză pe o bordură din beton mozaicată. Baldovan lăsă câteva flori răzlețe să cadă peste cripta mortuară. Se aşeză şi el la vreo doi paşi de inginerul Căliman. Câteva minute trecură fără ca vreunul să scoată vreo vorbă.

Într-un târziu, când țigările celor doi erau pe sfârşite, fumate până la ultima nicotină, Petre Căliman rupse tăcerea:

- Îți stă ceva pe limbă, domnule Baldovan, vrei să spui ceva.

- Pe suflet mă apasă, domnule Căliman. Sunt lucruri nespuse şi de nespus vreodată.

- Crezi că n-aş putea înțelege?

- Mă tem că nu le-ați putea ierta, domnule inginer.

- Ce este adevărat din povestea asta? Pe la urechile mele au trecut multe. Fiind istorie nu le-am

luat în seamă. Nu se schimbă nimic răscolind cenuşa uitării.

- Nevasta dumitale te înşela, domnule Căliman!

- Ştiu asta. Cum a ajuns la dumneata?

- Venea la pădure după ciuperci, trecea pe lângă rudăria noastră. Trecea des. Uneori aveam impresia că mă căuta din priviri. Până într-o zi, că aşa încep toate.

- Ce a fost cu ziua de care vorbeşti?

- Maia, nevasta dumitale m-a văzut gol. Scăldam calul în lacul de la cărămidărie. S-a apropiat de mal şi a început să-mi vorbească. Am încercat să-mi acopăr goliciunea. Insista să mă vadă. Nu puteam să ies gol pe mal. Ea nu voia să plece.

- Până la urmă?

- A intrat în baltă după mine!

- Maia?

- Ea! Mi-a zis că nu e măritată, că e văduvă şi multe altele. Îi plăcea de mine, zicea ea.

- Şi ați făcut dragoste amândoi!

- Atunci nu. Îmi era ruşine. A venit a doua zi, apoi a ținut-o tot aşa.

- Nu ți-a spus nici mai târziu că are bărbat, e căsătorită, cu familie?

- Aş! Îmi vorbea de singurătatea ei. Mă ruga să o iau de nevastă.

- N-ai ascultat-o.

- Aveam muiere şi copii, domnule Căliman.

- Şi te împărțeai între nevastă şi Maia, nevastă-mea!

- Nu ştiam de niciun bărbat în viața ei.

- Şi cu fata cum a fost?
- E mult până acolo.
- Te ascult.
- A venit azi, a venit mâine, până într-o zi când am văzut-o cu burta mare.
- Era gravidă? Cu dumneata?
- Gravidă sigur era, cu cine rămăsese ştia doar ea, şi cu Dumnezeu, probabil.
- Dumnezeu nu ține evidența gravidelor, domnule Baldovan!
- Nu e de glumă…
- Spune mai departe.
- A venit la mine până în săptămâna dinaintea naşterii.
- Ivona dumitale n-a băgat de seamă?
- Nu. Maia venea pe furiş. Împrejurul cărămidăriei erau lanuri de porumb, tufişuri şi într-o parte pădurea.
- Pe acolo vă întâlneați.
- Numai prin porumb şi prin pădure.
- Şi făceați dragoste, aşa pe pământul gol!
- Ei, nici chiar aşa. Era iarbă, fân. O dați pe glume.
- Ce mai pot face acum?
- Nimic. Asta a fost situația. Nu mai putem schimba nimic. A venit, cum ziceam, până a născut. N-am mai văzut-o vreo lună-două de zile.
- A venit din nou.
- Aşa este. Venea ca la început.
- Îți vorbea de copil?
- Da. Avea o fetiță, zicea ea.

- N-ai văzut-o pe fată?

- Atunci nu. Mult mai târziu venea şi cu fata. O lăsa la şoseaua principală, la cantonul de la bariera trenului.

- Cu cine o lăsa acolo?

- Era o femeie care ridica bariera. Cu ea o lăsa pe Rovana.

- Îi pusesei un nume fetei?

- Nu. Ea o botezase Lara.

- Voi când i-aţi zis Rovana?

- După ce s-a mutat la noi.

- Nu aflasei nimic de familia ei?

- Femeie secretoasă, Maia. Nu vorbea despre ea.

- A venit aşa, cu fata, multă vreme?

- Aproape doi ani, domnule Căliman!

- Şi apoi?

- Într-o zi mi-a zis că ea o să plece în America şi fata ar trebui s-o iau eu!

- Cum ai reacţionat?

- M-am blocat.

- Ţi-era teamă…

- Vezi bine, dacă afla Ivona nu mai aveam familie. Vă daţi seama, aveam trei copii şi cu Rovana patru. În cazul în care m-ar fi lăsat muierea ne prăpădeam toţi.

- Fata a ajuns, totuşi, la dumneata.

- După planul pus la cale de Maia.

- Adică…

- Am stabilit, ziua şi ora când s-o aducă pe fată.

- Curios şi interesant. Nebună femeie.

- Aşa a făcut. A adus fata până la canton şi i-a dat drumul pe potecă înspre cărămidărie, spre pădure. Maia a urmărit-o din urmă să nu se piardă, ori să se abată de la potecă.

- Şi a venit în rudărie, la d-voastră.

- S-a întâlnit cu copiii mei, care se jucau. Copiii au strigat-o pe Ivona.

- Şi gata, fata era găsită pe drumeagul ce ducea spre pădure. A fost adusă în rudărie…

- Aproape exact aşa. Am botezat-o cu numele care i l-a dat Ivona mea.

- Fata a trecut în tabăra d-voastră.

- Da, domnule Căliman. Fata a învățat să vorbească. Mânca cu noi, dormea cu noi.

- S-a adaptat greu?

- Nu. Din prima zi era ca şi a noastră!

- Ivona n-a bănuit nimic?

- Niciodată, domnule Căliman. Altfel nu ne mai întâlneam aici. Şi-ar fi luat lumea-n cap şi probabil că şi eu după ea.

- Despre Maia ce ai mai aflat? A mai venit vreodată?

- N-am mai văzut-o de atunci. La câtva timp după aceea a fost omorâtă de o maşină.

- Pe aici pe aproape?

- Chiar la barieră. În dreptul cantonului.

- Crezi că venea după fată? Îi era dor de ea?

- Nu ştiu. Eu doar am auzit. Nu m-am dus s-o văd. Ştiam că plecase în America, aşa îmi spusese mie. Nu mă interesa cine şi când se accidenta pe şosea. Am aflat la cercetări. Venise miliția, întreba

pe toată lumea.

- Crezi că soarta noastră a vrut să se întâmple aşa, domnule Baldovan? Crezi că ea, soarta, semnează regia şi toate scenariile astea din viața noastră?

- Nu ştiu, domnule Căliman! De unde să ştiu eu?

Peste cei doi se aşternu tăcerea. Era ultimul omagiu pentru cei trecuți peste nemărginirea timpului.

*

Inginerul Petre Căliman a rămas împreună cu Gorea şi Vanesa în palatul bulibaşei. Palatul lui Gorea Cațaonu a fost transformat în Colegiu.

I s-a dat numele de Lara. Timp de aproape un an, Petre Căliman a dus în fiecare zi câte o floare la mormântul Larei. După aceea nu l-a mai văzut nimeni. Se spune despre el că s-ar fi internat într-un azil. Pe acolo l-ar fi văzut cineva. Gorea Cațaonu a plâns-o pe Rovana lui până în ziua când Vanesa i-a adus-o în casă pe Nadina, fiica cea mică a Ivonei şi a lui Mihai Baldovan. Nadina a intrat în rolul de nevastă și avea să-i dăruiască lui Gorea nouă copii.

La „Colegiul Lara”, anual se înscriu cel puțin două sute de elevi, în majoritatea lor sunt copii de țigani.

Sfârşit